

Eläkkeellä ja työssä

**Tilasto eläkeläisten työnteosta vuosina
2007–2016**

ELÄKETURVAKESKUKSEN
TILASTOJA

Eläkkeellä ja työssä

**Tilasto eläkeläisten työnteosta vuosina
2007–2016**

JARI KANNISTO

Eläketurvakeskus

00065 ELÄKETURVAKESKUS

Puhelin: 029 411 20

Sähköposti: etunimi.sukunimi@etk.fi

Pensionsskyddscentralen

00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Telefon: 029 411 20

E-post: förnamn.efternamn@etk.fi

Finnish Centre for Pensions

FI-00065 ELÄKETURVAKESKUS, FINLAND

Phone +358 29 411 20

E-mail: firstname.surname@etk.fi

Juvenes Print – Suomen yliopistopaino Oy
Helsinki 2017

ISSN 2343-354X (painettu)

ISSN 2343-3558 (verkkojulkaisu)

LUKIJALLE

Tässä raportissa käsitellään eläkkeensaajien työn laajuutta. Tarkastelu keskittyy työikäisten (18–67-vuotiaat) eläkkeensaajien työntekoon, keskimääräisiin ansioihin ja työeläkkeisiin.

Aineisto perustuu pääosin Eläketurvakeskuksen tilastorekistereihin ja rajautuu tältä osin työeläkevakuutettuun työhön. Suomessa 18–67-vuotiaana tehty työ on työeläkevakuutettava ja se kartuttaa eläkettä.

Työllisyysasteiden tarkastelu perustuu Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen aineistoihin. Työvoimatutkimuksen tiedot kerätään haastattelemalla otoshenkilöitä 15–74-vuotiaasta väestöstä. Koska haastateltujen ikäväli on suuri ja työssäolotieto perustuu kyselyyn, työvoimatutkimuksen työ pitää sisällään myös muuta kuin eläkevakuutettua työtä.

Eläkeläisten työntöön määrässä tapahtuvaa muutosta seurataan vuosien 2007–2016 välisenä aikana. Muutoksia seurataan sekä henkilömäärien että väestöosuuksien avulla eri ikäryhmissä. Raportissa on erillistarkasteluja sekä vanhuus- että työkyvyttömyyseläkettä saavien työntööstä.

Raportissa on tarkasteltu myös yli 60-vuotiaiden työllisyysasteita ja eläkeläisten työssäkäynnin vaikutusta työllisyyslukuihin. Työllisyysasteiden tarkastelu täydentää eläkeläisten työntööstä saatavaa kokonaiskuvaa.

Käsitteiden määrittelyn jälkeen varsinainen raportti alkaa kuvauksella työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneesta 18–68-vuotiaasta väestöstä ja siitä, millaisiin osajoukkoihin se jakautuu työssäolon ja eläkkeen suhteen. Sen jälkeen tarkastellaan eläkeläisten työssäkäynnissä tapahtunutta muutosta vuosien 2007–2016 lopussa. Kolmantena katsotaan tarkemmin tilannetta vuoden 2016 aikana.

Luvussa 4 tarkastelu rajoitetaan vanhuuseläkkeisiin ja luvussa 5 työkyvyttömyyseläkkeisiin. Luvussa 6 tutkitaan ikääntyneiden työllisyysasteita ja työttömyyttä. Luvussa 7 esitetään laskelmia siitä, miten eläkeläisten työntöko vaikuttaa työllisyysasteeseen. Eläkkeensaajien ansiot ovat vähäisiä, mutta ikääntyneillä ne muodostavat merkittävän osan ikäluokan ansiotuloista. Viimeisenä lukuna raportissa on yhteenveto.

Nykyisin eläkkeen rinnalla tehty työ on työeläkevakuutettava ja siitä karttuu pääsääntönsä mukaan uutta eläkettä 1,5 prosentin mukaisesti ikävälillä 18–67 vuotta. Kannustinkarttumaa 4,5 prosenttia ei siis saa vaikka työssä kävisikin. Vanhuuseläkkeen rinnalla tehdyn työn perusteella ansaitun työeläkkeen saa erillisenä eläkkeenä pääsääntöisesti 68 vuoden iän täyttämisen jälkeen. Sen sijaan työkyvyttömyyseläkkeen rinnalla tehdystä työstä karttuneen eläkkeen voi ottaa jo 63 vuoden iässä. Uusi työeläke ei vaikuta vanhan eläkkeen maksamiseen vaan tulee sen lisäksi.

Tämä raportti on jatkoa viime vuonna julkaistulle Eläketurvakeskuksen tilastolle (09/2016). Tämän raportin sisällöstä vastaa kehityspäällikkö Jari Kannisto, jolle voi osoittaa julkaisun sisältöä koskevat kyselyt ja ehdotukset. Raportin on taittanut Katariina Käkönen.

Helsingissä marraskuussa 2017
Eläketurvakeskus

TIIVISTELMÄ

Raportissa käsitellään työikäisten (18–67-vuotiaat) eläkeläisten työntekoa vuosien 2007–2016 aikana. Eläkeläisten työnteosta syntyvää kuvaa on täydennetty työllisyystarkastelulla. Tiedot perustuvat Eläketurvakeskuksen rekisteritietoihin ja työllisyysasteiden osalta Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksiin.

Vuoden 2016 lopussa Suomessa oli 3,7 miljoonaa 18–68-vuotiasta työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvaa, joista 570 000 sai omaan työuraan perustuvaa työeläkettä. Näistä eläkkeensaajista 75 000 eli 13 prosenttia kävi töissä. Osa-aikaeläkkeellä heistä oli 10 000. Vanhuuseläkkeen valintaiässä olevista 63–67-vuotiasta sai eläkettä 330 000 henkilöä eli lähes 90 prosenttia. Heistä kymmenen prosenttia kävi töissä.

Vuosina 2007–2016 työssä käyvien eläkkeensaajien määrä on kasvanut lähes 30 prosenttia. Vaikka muutos koko tarkastelujaksolla on suuri, viime vuosina se on ollut pieni. Lisäksi kasvu on keskittynyt ennen kaikkea 63–67-vuotiaisiin vanhuuseläkeläisiin. Nuorempien eläkeläisten työssäkäynti ei ole muuttunut tarkastelujakson aikana.

Samalla kun eläkeläisten työnteko on lisääntynyt, myös ilman eläkettä työssä käyvien 63–67-vuotiaiden määrä on noussut merkittävästi. Kun vuoden 2007 lopussa työtä teki alle 40 000 vanhuuseläkeikäistä, vuoden 2016 lopussa heitä oli 68 000. Heistä puolet jatkoi työssä yli vanhuuseläkeiän alarajan ilman eläkettä. Toisen puolen muodostivat 34 000 työssä käynyttä eläkeläistä. Lukumäärän kasvu selittyy pitkälti suurten ikäluokkien vanhuuseläkeiän täyttämisen avulla.

Vaikka osa kasvusta selittyy suurilla ikäluokilla, myös työssä käyvien 63–67-vuotiaiden osuus ikäluokasta on noussut. Vuosien 2007–2016 välisenä aikana nousu on ollut lähes neljä prosenttiyksikköä, 13,9 prosentista 17,7 prosenttiin. Kasvusta 1,5 prosenttiyksikön verran selittää eläkeläisten työnteon yleistymisen ja 2,3 prosenttiyksikköä työssä ilman eläkettä jatkavien määrän lisääntyminen. Työssä käyvien eläkeläisten osuus on noussut 7,5 prosentista 8,9 prosenttiin ja ilman osa-aikaeläkkeitä 6,7 prosentista 8,7 prosenttiin.

Vaikka tarkastelujakson aikana 63–67-vuotiaiden työnteko on lisääntynyt selvästi, viime vuosina nousu on tasaantunut ja kehitys on ollut hidasta. Työnteko on yleistynyt 1,6 prosenttiyksikön verran vuodesta 2010. Noususta yhden prosenttiyksikön selittää eläkeläisten työnteon yleistymisen ja lopun ilman eläkettä tehdyn työn yleistymisen.

Kaiken kaikkiaan työssä käyvien eläkkeensaajien joukko on moninainen. Osatyökyvyttömyyseläkettä saavat tekevät muita enemmän ja säännöllisemmin töitä osaeläkkeen taivon mukaisesti. Kolme neljästä osatyökyvyttömyyseläkkeellä olevasta käy töissä, ja heistä kolme neljäsosaa työskentelee säännöllisesti.

Tilastojen perusteella voidaan päätellä, että valtaosaltaan vanhuuseläkkeellä olevat eivät tee töitä siksi, että olisivat siihen pienen eläkkeen vuoksi pakotettuja. Heidän eläkkeensä ovat selvästi muita eläkkeensaajia korkeampia.

Eläkkeen rinnalla tehty työ on tilastojen valossa pääosin osa-aikaista ja epäsäännöllistä. Työstä saatu kuukausiansio on keskimäärin hieman yli puolet vanhuuseläkkeestä. Osatyökyvyttömyyseläkkeellä oleville työnteko antaa kaksinkertaisen kuukausiansion osaeläkkeeseen verrattuna.

Ikääntyneiden työllisyysaste on noussut selvästi. Esimerkiksi 70–74-vuotiaiden työllisyysaste on viimeisen viiden vuoden aikana noussut prosenttiyksikön ja 65–69-vuotiaiden lähes parin prosenttiyksikön verran. Vuoden 2013 notkahduksen jälkeen nousu on jatkunut tasaisena, tosin viime vuonna 65–69-vuotiaiden ikäryhmässä työllisyysaste laski edellisvuodesta. Näissä ikäryhmissä työllisyysasteet ovat matalia ja niiden nousu selittyy lähes yksinomaan eläkeläisten työssäkäynnin lisääntymisellä.

SISÄLTÖ

1 Käytetyt käsitteet	11
1.1 Työhön liittyvät käsitteet.....	11
1.2 Eläkkeeseen liittyvät käsitteet	12
1.3 Työnteko eläkkeen rinnalla	14
1.4 Ikä	14
2 Työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvat työkäiset	15
3 Työskentely eläkkeen rinnalla	18
3.1 Vuosien 2007–2016 lopussa työssä olleet eläkkeensaajat.....	18
3.2 Vuoden aikana työssä ja eläkkeellä olleet	24
3.3 Kuukausiansio suhteessa eläkkeeseen.....	25
4 Vanhuuseläkkeet ja työ	28
4.1 Alle 55-vuotiaat vanhuuseläkkeensaajat.....	29
4.2 Vanhuuseläkkeelle siirtyneen työskentely eläkeläisenä.....	30
5 Työkyvyttömyyseläkkeet ja työ	31
6 Ikääntyneiden työllisyys ja työnteko	34
6.1 Ikääntyneiden työllisyysasteet.....	34
6.2 63–74-vuotiaiden työskentely.....	35
7 Eläkeläisten työnannon vaikutus työllisyysasteeseen	40
8 Yhteenveto työskentelystä eläkkeen rinnalla	42
Liitteet	44

KUVIOLUETTELO

2.1. Työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneiden 18–68-vuotiaiden työssäkäynti ja eläkkeelläolo 31.12.2016.....	15
2.2. Työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneiden 63–67-vuotiaiden työssäkäynti ja eläkkeelläolo 31.12.2016.....	17
3.1. Vuosien 2007–2016 joulukuussa eläkkeellä ja työssä olleet 18–67-vuotiaat ikäryhmittäin ilman osa-aikaeläkettä.....	18
3.2. Vuosien 2007–2016 joulukuussa eläkkeellä ja työssä olleiden alle 68-vuotiaiden osuus työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneista ikäryhmittäin, ilman osa-aikaeläkettä.....	20
3.3. Joulukuussa 2016 työssä olleiden eläkeläisten eläkelaji, 18–68-vuotiaat.....	21
3.4. KuEL:n erityisryhmien osuus vuosien 2007–2016 joulukuussa eläkkeellä ja työssä olleista, 18–67-vuotiaat ja 63–67-vuotiaat.....	22
3.5. Vuosien 2007–2016 joulukuussa työssä olleiden eläkeläisten osuus kyseistä eläkettä saaneista, 18–67- ja 63–67-vuotiaat.....	23
3.6. Kaikkien 18–68-vuotiaiden työssä olleiden eläkeläisten lukumäärä kuukausittain vuonna 2016.....	24
3.7. 18–68-vuotiaiden eläkeläisten työssäoloaika vuoden 2016 aikana eläkelajeittain.....	24
3.8. Koko vuoden 2016 työssä olleiden eläkeläisten osuus kaikista työssä olleista 18–68-vuotiaista eläkeläisistä eläkelajin mukaan.....	25
3.9. Joulukuussa 2016 eläkkeellä ja työssä olleiden keskipalkka ja -eläke sekä kaikkien työeläkettä saaneiden keskieläke, 63–67-vuotiaat ilman osa-aikaeläkkeitä.....	27
4.1. Vuosien 2007–2016 joulukuussa työssä olleet alle 68-vuotiaat vanhuuseläkeläiset.....	28
5.1. Vuosien 2007–2016 joulukuussa työkyvyttömyyseläkkeen ohella työssä olleet.....	32
5.2. Joulukuussa 2016 työkyvyttömyyseläkkeellä ja työssä olleiden jakautuminen työkyvyttömyyden pääasiallisen syyn mukaan.....	33
6.1. Työllisyysaste 15–64-vuotiailla ja vanhemmissa ikäryhmissä vuosina 1990–2016.....	34
6.2. 65–69- ja 70–74-vuotiaiden työllisyysasteet vuosina 2004–2016.....	36
6.3. 63–67-vuotiaiden työllisyysasteet 2004–2016.....	36
6.4. Vuosien 2007–2016 lopussa työssä olleet 63–67-vuotiaat.....	37
6.5. Vuosien 2007–2016 lopussa työssä olleiden osuus työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneista, 63–67-vuotiaat.....	38
7.1. Eläkeläisten työnteon vaikutus 60–69-vuotiaiden työllisyysasteisiin 2007–2016.....	41

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 2.1. Työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneet 60–62-, 63–67- ja 18–67-vuotiaat 31.12.2016	16
Taulukko 3.1. Joulukuussa 2016 työssä olleiden eläkeläisten osuus kyseistä eläkettä saaneista 18–67- ja 63–67-vuotiaista, %	22
Taulukko 3.2. Vuonna 2016 työssä olleiden eläkeläisten keskieläke ja eläkeaikainen työansio	26
Taulukko 7.1. Eläkeläisten työnteon vaikutus työllisyysasteeseen 60–69-vuotiailla vuonna 2016	40

Liitetaulukot

1. Työeläkejärjestelmän piirissä 31.12. elossa olleet 2007–2016	
1.1 18–68-vuotiaat	44
1.2 63–67-vuotiaat	45
2. Työeläkejärjestelmän piirissä 31.12.2016 elossa olleet 18–68-vuotiaat	46
3. Joulukuussa 2016 tai vuoden 2016 aikana työssä ja eläkkeellä olleet 18–68-vuotiaat	
3.1 Kaikki eläkettä saaneet	47
3.2 Kaikki eläkettä saaneet ilman osa-aikaeläkkeitä	48
3.3 Vanhuuseläkettä saaneet	49
3.4 Kaikki työkyvyttömyyseläkettä saaneet	50
3.5 Täyttä työkyvyttömyyseläkettä saaneet	51
3.6 Osatyökyvyttömyyseläkettä saaneet	52
4. Vuonna 2016 yhtä aikaa työssä ja eläkkeellä olleet 18–68-vuotiaat	
4.1 Kaikki eläkettä saaneet	53
4.2 Kaikki eläkettä saaneet ilman osa-aikaeläkkeitä	54
4.3 Vanhuuseläkettä saaneet	55
4.4 Kaikki työkyvyttömyyseläkettä saaneet	56
4.5 Täyttä työkyvyttömyyseläkettä saaneet	57
4.6 Osatyökyvyttömyyseläkettä saaneet	58
5. Joulukuussa 2016 yhtä aikaa työssä ja työkyvyttömyyseläkkeellä olleet 18–68-vuotiaat työkyvyttömyyden synn mukaan	
5.1 Kaikki työkyvyttömyyseläkettä saaneet	59
5.2 Täyttä työkyvyttömyyseläkettä saaneet	60
5.3 Osatyökyvyttömyyseläkettä saaneet	61

1 Käytetyt käsitteet

1.1 Työhön liittyvät käsitteet

Työssä olevaksi katsotaan henkilö, joka on ollut kalenterikuukauden aikana työeläkettä kartuttavassa työssä tai työeläkevakuutettuna YEL- tai MYEL-toiminnan perusteella. Vuoden lopussa työssä olevaksi katsotaan henkilö, joka on ollut työssä joulukuun aikana (kuukausiteknikkaan perustuvat työsuhteet) tai jonka työsuhde on päättynyt tai ollut voimassa vuoden viimeisenä päivänä (vuositeknikkaan perustuvat työsuhteet)¹. Tämän vuoksi vuoden lopussa työssä ja eläkkeellä olevien henkilöiden määrät poikkeavat joulukuussa työssä ja eläkkeellä olleiden määristä. Erityisesti eläkkeen rinnalla työssä olevilla lyhyet työskentelyjaksot ovat yleisiä ja aiheuttavat näin ollen eroa näissä tilastoissa². Erot näkyvät kenties parhaiten vertailemalla liitteen 2 vuosikohtaisia tietoja liitteen 3 vastaaviin joulukuun lukuihin.

Työeläkevakuutetuksi (tai lyhyemmin vakuutetuksi) katsotaan henkilö, joka saa omaan työuraan perustuvaa työeläkettä tai jolla olisi siihen oikeus tarkasteluhetkellä. Oikeus työeläkkeeseen syntyy työeläkevakuutetun työn tai yrittäjätoiminnan perusteella.

Tässä raportissa käsitellään vain työeläkevakuutettua työtä ja yrittäjätoimintaa. Ikävälillä 18–68 tehty työ on työeläkevakuutettava ja se kirjataan työeläkejärjestelmän rekistereihin. Vakuuttamisvelvollisuus päättyy 68 vuoden iän täyttämiseen, eikä työskentely sen jälkeen kartuta enää eläkettä. Sen sijaan eläkkeeseen maksetaan lykkäyskorotus, jos eläkkeeseen oikeutettu ei hae ja ala nostaa eläkettä.

Työnantajan vakuuttamisvelvollisuus alkaa työntekijän 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta³ ja päättyy 68 vuoden iän täyttämiskuukauden lopussa. Vakuuttamisvelvollisuus koskee ansioita, jotka ovat kuukaudessa vähintään rajamäärän suuruisia (57,51 euroa/kk vuonna 2016). Myös eläkkeensaajan ansiotyö pitää vakuuttaa ja siitä karttuu eläkettä.

Koska vakuuttamisvelvollisuus päättyy 68 vuoden täyttämiseen, tarkastelu on usein rajattu 67-vuotiaisiin. Tämä on perusteltua paitsi väestöosuuksia tutkittaessa, myös vuoden lopun tilannetta kuvaavissa tilastoissa. Koska raportissa esitetty ikä on ikä vuoden lopussa, 68-vuotiaista vain joulukuussa syntyneet ovat voineet olla työssä. Jos heidät otettaisiin mukaan tarkasteluihin, tilastot vääristäisivät tuloksia joiltakin osin.

Yrittäjätoiminta pitää vakuuttaa, jos vuosityötulo on vähintään 7 557,18 euroa (vuonna 2016). Myös eläkkeensaajan harjoittama yrittäjätoiminta pitää vakuuttaa. Poikkeuksena ovat työeläkelakien perusteella myönnettyä vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä saavat yrittäjät. He eivät kuulu pakollisen YEL-vakuutuksen piiriin, mutta voivat ottaa vapaaehtoisen YEL-vakuutuksen.

1 Työsuhteet voidaan ilmoittaa ansaintarekisteriin joko ns. kuukausiteknikalla tai vuositeknikalla. Kuukausitilityksissä ilmoitetaan pakollisena tietona vain kuukausi, jolloin työ on tehty. Työ on voinut kestää siis yhtenä päivänä muutaman tunnin tai koko täyden kuukauden. Työ on voinut olla myös urakaluonteinen ja urakan palkka on maksettu tuolloin. Esimerkiksi kotitalouksien teettämä työ ilmoitetaan usein tällä teknikalla, mutta sitä käyttävät myös monet työnantajat. Nykyisin myös merimiesten työsuhteet (MEL) ilmoitetaan tällä teknikalla.

Vuositeknikkaan perustuvat ilmoitukset sisältävät aina myös työsuhteen alkamispäivän ja päättymispäivän, joten sen perusteella tiedetään, milloin työsuhde on alkanut ja milloin se päättyy. Toki vuositeknikassakin voi olla palkattomia jaksoja, jolloin henkilö ei oikeasti ole työssä, mutta työsuhde on silti jatkuva (esimerkiksi sairausloma).

2 Työeläkevakuutettujen perustilastoissa esitetään vakuutetun vuoden lopun tilanteen mukaan. Koska tämän raportin vakuutettujen piiriä koskevat tilastot pohjautuvat edellä esitettyihin peruskäsitteisiin, poikkeilkaushetken tarkastelua ei voida välttää, vaikka tarkasteltavan aiheen kannalta eroa jonkin verran syntyykin.

3 Vuoden 2017 alusta vakuuttamisen alaikäraja on työntekijöillä 17 vuotta.

Työssä oleviksi katsotaan sekä pakollisen että vapaaehtoisen YEL-vakuutuksen piiriin kuuluvat yrittäjät. YEL:ssa tarkoitettu yrittäjä on henkilö, joka tekee ansiotyötä olematta tässä työssään virka- tai työsuhteessa. Myös yrittäjän perheenjäsen on yrittäjä, jos hän työskentelee yrityksessä, mutta ei ole tässä työssään työsuhteessa.

MYEL:ssa vakuuttamisvelvollisuuden vuosityötulon raja on vähintään 3 778,59 euroa (vuonna 2016). MYEL-vakuutus on otettava, jos harjoittaa maatilataloutta vähintään viiden MYEL-hehtaarin⁴ tilalla itse työtä tehden. Vakuuttamisvelvollisuus koskee myös perheenjäseniä, jotka pääasiallisesti työskentelevät viljelmällä.

MYEL:n piiriin kuuluvat (1.1.2009 alkaen) myös apurahansaajat, jotka harjoittavat teollista tutkimusta tai taiteellista toimintaa.

Myös eläkkeensaajan harjoittama MYEL-toiminta voidaan vakuuttaa, jos MYEL:n edellytykset täyttyvät.

Työeläkejärjestelmä jakautuu yksityiseen ja julkiseen sektoriin. Suurin osa yksityisellä sektorilla työskentelevistä vakuutetaan työntekijän eläkelain TyEL:n piirissä. Julkisen sektorin piiriin luetaan valtion, kunnan, kirkon, Suomen Pankin, Kelan tai Ahvenanmaan maakunnan hallituksen palveluksessa olevat⁵.

Julkisella sektorilla selvästi eniten vakuutettuja on kuntien palveluksessa. Kunnallisen eläkelain KuEL:n piiriin kuuluvat jäsenyhteisöjen virka- ja työsuhteessa olevat. Lisäksi KuEL:n piiriin kuuluvat

- perhehoitajat, jotka ovat tehneet perhehoitajalain mukaisen toimeksiantosopimuksen
- omaishoitajat, jotka täyttävät omaishoidon tuesta annetun lain mukaiset ehdot
- jäsenyhteisön luottamushenkilöt
- henkilöt, jotka ovat tehneet jäsenyhteisön kanssa toimeksianto- tai konsulttisopimuksen.

1.2 Eläkkeeseen liittyvät käsitteet

Eläkkeellä olevaksi katsotaan henkilö, joka saa omaan työuraan perustuvaa työeläkettä. Omaeläkkeistä osa-aikaeläke ei ole erityisen mielenkiintoinen tämän raportin näkökulmasta, koska se on ainoa eläkemuoto, jonka saaminen edellyttää työnteon jatkamista. Tässä raportissa ei käsitellä lainkaan perhe-eläkkeitä eikä kansaneläkkeitä.

Vanhuuseläke

Vanhuuseläkkeelle voi jäädä joustavasti 63–68-vuotiaana, kun lopettaa työn, josta jää eläkkeelle. Varhennetun vanhuuseläkkeen voi ottaa samoin edellytyksin 62-vuotiaana⁶. Tässä raportissa ei eritellä näitä eläkkeitä, vaan molemmat käsitellään yhdessä vanhuuseläkkeinä. Vanhuuseläkkeen saaminen ei estä työskentelyä, eivätkä eläkeaikaiset ansiotulot vaikuta eläkkeen maksamiseen. Vanhuuseläkkeen rinnalla tehdyn työn perusteella karttunut eläke myönnetään aikaisintaan 68-vuotiaana.

⁴ MYEL-hehtaari tarkoittaa yleensä yhtä hehtaaria maatalousmaata.

⁵ Vuonna 2008 tai sen jälkeen Ahvenanmaan maakunnan hallituksen palveluksessa aloittaneet on vakuutettu työntekijän eläkelain TyEL mukaan ja he kuuluvat siten yksityisen sektorin piiriin. Aiemmin aloittaneet ovat edelleen julkisen sektorin piirissä.

Vuoden 2017 alusta on ollut voimassa julkisten alojen eläkelaki JuEL, jonka piiriin kuuluvat Kevan jäsenyhteisön, valtion, evankelis-luterilaisen kirkon ja Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevat.

⁶ 1.1.2013 alkaen varhennetun vanhuuseläkkeen ovat voineet saada vain ennen vuotta 1952 syntyneet.

Yleissäännön lisäksi julkisella sektorilla on eräitä poikkeusryhmiä, joissa vanhuuseläkkeelle voi jäädä ennen yleistä vanhuuseläkeikää. Tällaisia ryhmiä on esimerkiksi puolustusvoimissa.

Työkyvyttömyyseläke

Työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää 18–62-vuotiaalle, jolla on työkykyä alentava sairaus ja työkyvyttömyyden voidaan arvioida jatkuvan yhdenjaksoisesti vähintään vuoden. Täysi työkyvyttömyyseläke maksetaan, jos työkyvyn aleneminen on vähintään 3/5. Osa-työkyvyttömyyseläke maksetaan, jos työkyvyn aleneminen on 2/5–3/5.

Työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää määräaikaisena kuntoutustukena tai toistaiseksi voimassa olevana eläkkeenä, jolloin sen päättymisajankohtaa ei ole määritelty. Kuntoutustukea maksetaan työkyvyttömälle henkilölle, jonka vamman tai sairauden voidaan olettaa todennäköisesti paranevan hoidon tai kuntoutuksen avulla. Myös kuntoutustuki voidaan myöntää osaeläkkeen suuruisena. Kuntoutustuki luetaan tässä raportissa työkyvyttömyyseläkkeeksi.

Tässä raportissa työkyvyttömyyseläkkeet on käsitelty pääosin yhdessä, mutta erilaisen luonteensa vuoksi ne on paikoin jaettu myös täysiin eläkkeisiin ja osaeläkkeisiin. Myös työkyvyttömyyseläkkeen saajalla on oikeus tehdä eläkkeen aikana ansiotyötä jäljellä olevalla työkyvyllään. Täyden työkyvyttömyyseläkkeen aikana työansioden tulee jäädä alle 40 prosenttiin vakiintuneesta keskiansiosta. Täysi työkyvyttömyyseläke muutetaan osatyökyvyttömyyseläkkeeksi, jos ansiot ylittävät 40 prosenttia mutta ovat enintään 60 prosenttia eläkettä edeltäneestä vakiintuneesta ansiotasosta. Eläkkeen maksaminen voidaan keskeyttää, jos ansiot ylittävät ansiorajan.

Työkyvyttömyyseläkeläisen työhön palaamista on helpotettu määräaikaisella lailla. Se on ollut voimassa 1.1.2010–31.12.2016, ja sitä on jatkettu edelleen vuoden 2020 loppuun saakka. Laki lieventää edellä mainittuja työeläkelakien mukaisia ansaintarajoja siten, että työkyvyttömyyseläkkeen saajalla on aina oikeus ansaita eläkkeensä rinnalla työansioita enintään 766,85 euroa (vuoden 2016 tasossa) kuukaudessa ilman, että hänen työkyvyttömyyseläkkeensä maksaminen keskeytetään tai lakkautetaan.

Työttömyyseläke

Työttömyyseläkkeitä myönnettiin ennen vuotta 1950 syntyneille, 60 vuotta täyttäneille työttömille tietyin edellytyksin. Vuonna 2014 työttömyyseläkettä saaneen työansioden ansioraja oli 706,87 €/kk. Jos ansiot nousivat rajamäärään tai sen yli, eläkkeen maksaminen keskeytettiin. Työttömyyseläkkeitä ei ole enää maksettu vuoden 2014 jälkeen. Katso myös kohta Muut eläkkeet.

Osa-aikaeläke

Osa-aikaeläke on voitu myöntää 60 vuotta⁷ täyttäneelle henkilölle. Ennen vuotta 1953 syntyneillä ikäraja on ollut 58 vuotta. Vuonna 1947 tai sen jälkeen syntyneet voivat jäädä osa-aikaeläkkeelle 68 vuoden ikään saakka. Ennen vuotta 1947 syntyneet ovat voineet jäädä osa-aikaeläkkeelle vain alle 65-vuotiaina. Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehty työ poikkeaa muista eläkkeistä karttumasäännöiltään. Nykyisin 63 vuoden iästä alkaen karttuu uutta eläkettä 4,5 prosenttia vuotuisista ansioista.

Muut eläkkeet

Maatalousyrittäjillä on muiden eläkemuotojen lisäksi mahdollisuus saada luopumistukea. Luopumistukea voidaan maksaa tietyin edellytyksin sukupolvenvaihdostilanteissa yrittäjätoiminnan lopettavalle. Sukupolvenvaihdoksessa ikäraja on 56 vuotta. Tuen maksaminen edellyttää, että henkilö lopettaa ansiotyöt tai vähentää niitä niin, että ansiot jäävät alle 718,92 €/kk rajamäärän (vuonna 2016).

Myös työttömyyseläke on tässä yhteydessä ryhmitelty muihin eläkkeisiin. Uusia työttömyyseläkkeitä ei enää myönnetä. Nuorimmat työttömyyseläkkeeseen oikeutetut olivat vuonna 1949 syntyneet. Sen jälkeen syntyneillä on mahdollisuus muiden edellytysten täytyessä jäädä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä.

Vielä vuoden 2009 lopussa työeläkejärjestelmästä sai työttömyyseläkettä yli 40 000 henkilöä. Koska työttömyyseläkkeitä ei enää myönnetty uusille ikäluokille, ne vähenivät nopealla tahdilla. Vuoden 2011 lopussa heitä oli enää 13 000, ja vuoden 2012 lopussa määrä putosi jo 1 600 henkilöön. Vuoden 2013 lopussa heitä oli enää alle 200 ja viimeiset työttömyyseläkkeet päättyivät vuoden 2014 lopussa.

1.3 Työnteko eläkkeen rinnalla

Työssä ja eläkkeellä oleviksi tulkitaan henkilöt, jotka ovat olleet samaan aikaan työssä ja eläkkeellä. Toisin sanoen henkilö saa jotakin omaan työuraan perustuvaa työeläkettä ja on samanaikaisesti edellä määritellyllä tavalla eläkettä kartuttavassa työssä. Koska eläke maksetaan aina koko kalenterikuukaudelta, yhdenkin päivän työssäolo saman kuukauden aikana on eläkkeen rinnalla tehtyä työtä.

1.4 Ikä

Ikä on henkilön ikä tarkasteluvuoden lopussa. Työikäisillä tai aktiivi-ikäisillä tarkoitetaan tässä yhteydessä 18–67-vuotiaita⁸. Tällä ikävälillä työ on työeläkevakuutettava ja tämän vuoksi työssäolotiedot talletetaan työeläkejärjestelmän rekistereihin. Vanhuuseläkkeen valintaiässä olevilla tarkoitetaan 63–67-vuotiaita. Tässä iässä on mahdollisuus valita milloin jää eläkkeelle.

⁷ 1.1.2013 alkaen ikäraja on 61 vuotta vuonna 1954 ja myöhemmin syntyneillä.

⁸ Kun tarkastellaan vuoden aikana tehtyä työtä, tarkastelu sisältää myös vuoden lopussa 68-vuotiaat, koska he ovat voineet vuoden aikana tehdä työtä 67-vuotiaina. Sen sijaan vuoden lopun tarkasteluissa heitä ei lueta tässä aktiivi-ikäisiin.

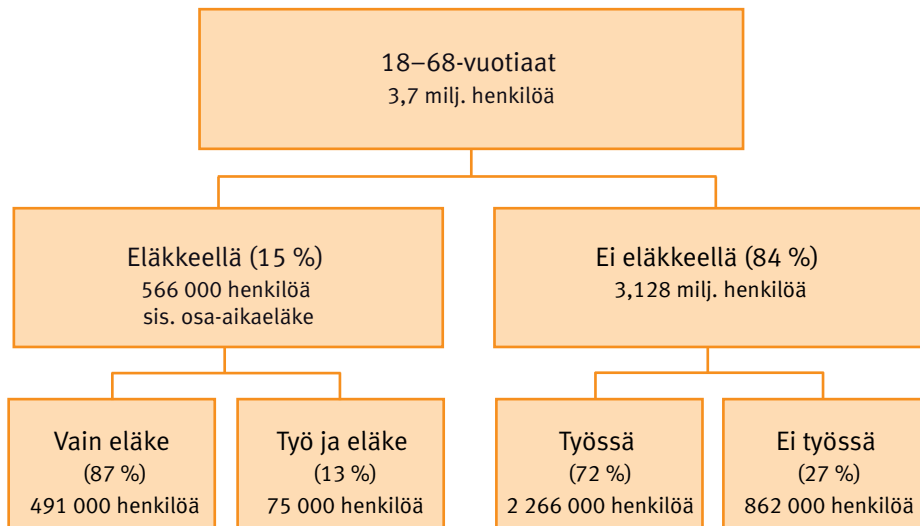

2 Työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvat työkäiset

Vuoden 2016 lopussa Suomen työeläkejärjestelmän piirissä oli 3,7 miljoonaa 18–68-vuotiasta. Tästä työkäisten joukosta 570 000 eli 15 prosenttia sai omaan työhistoriaan perustuvaa työeläkettä. Näistä eläkkeensaajista 13 prosenttia kävi töissä. Valtaosa eli yli kolme miljoonaa aktiivi-ikäistä ei saanut eläkettä (kuvio 2.1). Heistä kolme neljästä tekee työtä ja joka neljäs ei saa eläkettä eikä ole työssä. Työn ja eläkkeen ulkopuolella olevien määrä on suuri, ja se sisältää useita erilaisia ryhmiä. Suuren ryhmän muodostavat eri-ikäiset opiskelijat ja työttömät. Lisäksi joukkoon kuuluvat hoitovapaalla olevat kotiäidit sekä muilla erilaisilla pitkillä vapailta olevat, esimerkiksi vuorotteluvapaata viettävät.

Kuvio 2.1.

Työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneiden 18–68-vuotiaiden työssäkäynti ja eläkkeelläolo 31.12.2016

Koko työkäisen väestön työpanoksessa eläkeläisten työntekeä ei ole kovin suuri tekijä. Eläkeläisten työpanos voisi olla kuitenkin selvästi nykyistä suurempi. Merkittävä osa työkäisistä eläkkeensaajista on työkyvyttömyyseläkkeellä. Heidän työkykynsä on alentunut sairauden tai vamman perusteella, eikä heillä tämän vuoksi ole samanlaisia edellytyksiä työskentelyyn kuin terveillä ja hyväkuntoisilla vanhuuseläkeläisillä. Vuoden 2016 lopussa työeläkejärjestelmästä maksettiin työkyvyttömyyseläkettä yli 150 000 työkäiselle.

18–68-vuotiaista työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneista oli eläkkeellä 15 prosenttia vuoden 2016 lopussa. Näistä 570 000 eläkkeensaajasta valtaosa eli 87 prosenttia oli vain eläkkeellä (490 000) eikä tehnyt töitä. Eläkkeensaajista oli työssä 13 prosenttia. Työssä olleista 75 000 eläkkeensaajasta 10 000 (14 %) oli osa-aikaeläkkeellä. Loput 65 000 jakautui lähes tasan työkyvyttömyyseläkettä saaviin ja vanhuuseläkettä saaviin.

Taulukossa 2.1 kuvataan hieman tarkemmin työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneiden 18–67-vuotiaiden⁹ tilanne työskentelyn ja eläkkeen suhteen vuoden 2016 lopussa. Heistä työssä kävi yli 2,3 miljoonaa, joka on 65 prosenttia vastaavan ikäisistä työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneista.

Taulukko 2.1.

Työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneet 60–62-, 63–67- ja 18–67-vuotiaat 31.12.2016

Ikä vuoden lopussa	Ei-eläkkeellä olevat				Eläkkeellä olevat				Työeläke- järjes- telmän piiriin kuuluneet yhteensä
	Työssä 31.12.	Työssä vuonna 2016, ei 31.12.	Työssä ennen vuotta 2016	Yhteensä	Eläk- keellä ja työssä 31.12.	Edelli- sestä osa- aika- eläke	Vain eläke 31.12.	Yhteensä	
	Lukumäärät								
60–62	115 679	11 390	43 059	170 128	17 270	6 044	46 012	63 282	233 410
63–67	33 820	1 806	22 455	58 081	34 154	4 293	291 581	325 735	383 816
18–67	2 265 985	302 040	556 940	3 124 965	74 362	10 337	415 028	489 390	3 614 355
	Prosenttiosuuksina työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvista								
60–62	49,6	4,9	18,4	72,9	7,4	2,6	19,7	27,1	100
63–67	8,8	0,5	5,9	15,1	8,9	1,1	76,0	84,9	100
18–67	62,7	8,4	15,4	86,5	2,1	0,3	11,5	13,5	100

Vuoden 2016 lopussa työssä käyneistä 2,3 miljoonasta työeläkevakuutetusta 74 000 oli eläkkeellä. Lisäksi joulukuun aikana kävi töissä 5 000 eläkkeensaajaa, jotka eivät olleet työssä enää vuoden lopussa. Tämä kuvastaa eläkkeellä olevien työnteon satunnaisuutta sekä tilapäistä ja osa-aikaista luonnetta. Vuoden lopussa eläkkeen rinnalla työtä tehneistä 10 000 oli osa-aika-eläkkeellä.

Työssä käyvien eläkeläisten määrä on suurempi yksityisellä sektorilla kuin julkisella sektorilla. Silti eläkeläisten työssäkäynti on julkisella sektorilla yleisempää, koska sektorin kokoon suhteutettuna heitä on enemmän. Julkinen sektori on selvästi yksityistä sektoria pienempi.

Vastaava ilmiö havaitaan osatyökyvyttömyyseläkkeissä, joita on lukumääräisesti enemmän yksityisellä kuin julkisella sektorilla, mutta julkisella puolella lähes kaikki osatyökyvyttömyyseläkettä saavat ovat työssä. Julkisen sektorin suurilla kuntatyönantajilla on luonnollisesti paremmat mahdollisuudet osa-aikatyön järjestämiseen kuin yksityisen sektorin keskimäärin melko pienillä työnantajilla.

Kun tarkastellaan 60–68-vuotiaiden työskentelyä, viime vuonna joka viides työeläkejärjestelmän piiriin kuulunut kävi työssä. Ikääntyneiden työskentely oli yhtä yleistä sekä yksityisellä että julkisella sektorilla. Sen sijaan yksityisellä sektorilla työtä tehtiin hieman julkista sektoria useammin ilman eläkettä. Ero oli kuitenkin pieni.

⁹ Työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvat henkilöt, joilla on oikeus työeläkkeeseen eläketapahtuman sattuessa tai jotka jo ovat eläkkeellä. Oikeus syntyy, kun henkilö on työskennellyt eläkettä kartuttavassa työssä. Suomessa kaikki työ ikävälillä 18–67 on työeläkevakuutettava. Vakuuttamisvelvollisuus päättyy, kun työntekijä täyttää 68 vuotta.

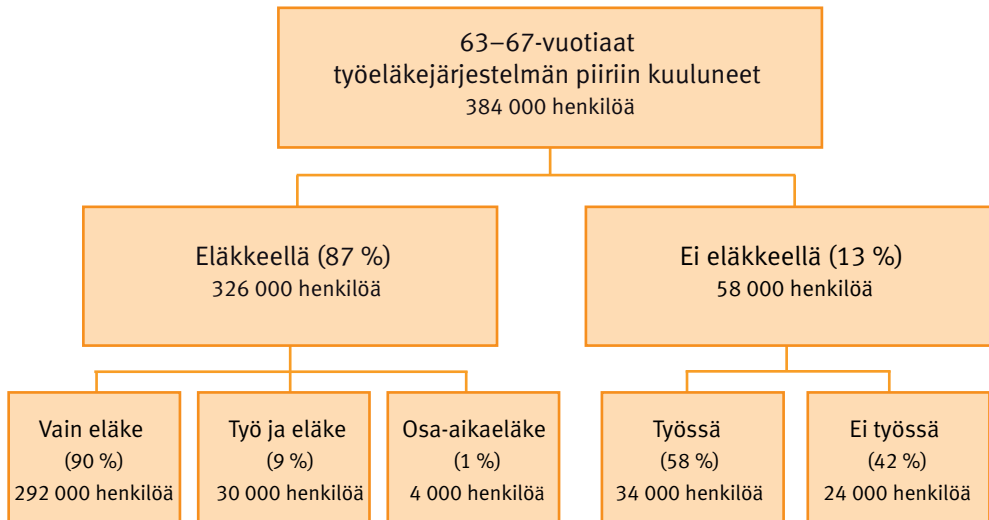
Yksityisellä sektorilla eläkeläiset tekevät töitä pääosin TyEL:n piiriin kuuluvissa töissä. Yrittäjien osuus jää alle kymmeneen prosenttiin. Toisaalta yrittäjä voi jatkaa yrittäjätoimintaa eläkkeen rinnalla ilman eläkevakuutusta, jolloin yrittäjätoiminta jää tämän tarkastelun ulkopuolelle.

Nykyisin vanhuuseläkkeelle voi jäädä joustavasti ikävälillä 63–68 vuotta. Koska työntekijällä on tuolla ikävälillä mahdollisuus valita itse eläkkeelle siirtymisen ajankohta, tämä joukko on erityisen mielenkiintoinen. Koska vakuuttamisvelvollisuus päättyy 68 vuoden iän täyttämiseen, tarkastelussa keskitytään 63–67-vuotiaisiin.

Suurin osa vanhuuseläkkeen valintaiässä olevista eläkkeensaajista ei tee töitä (kuvio 2.2). Kuitenkin heidän joukossaan työssä käyvien määrä kasvoi voimakkaasti ainakin vuoteen 2012 saakka. Sen jälkeen vauhti on tasaantunut ja vuoden 2016 lopussa heitä oli saman verran kuin työssä (ilman eläkettä) jatkaneita eli noin 34 000 (taulukko 2.1). Näistä eläkkeensaajista 4 000 sai osa-aikaeläkettä, jonka maksaminen edellyttää työnteon jatkamista. Näin ollen vanhuuseläkkeen valintaiässä työtä teki oman valinnan perusteella 30 000 eläkkeensaajaa.

Kuvio 2.2.

Työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneiden 63–67-vuotiaiden työssäkäynti ja eläkkeelläolo 31.12.2016

3 Työskentely eläkkeen rinnalla

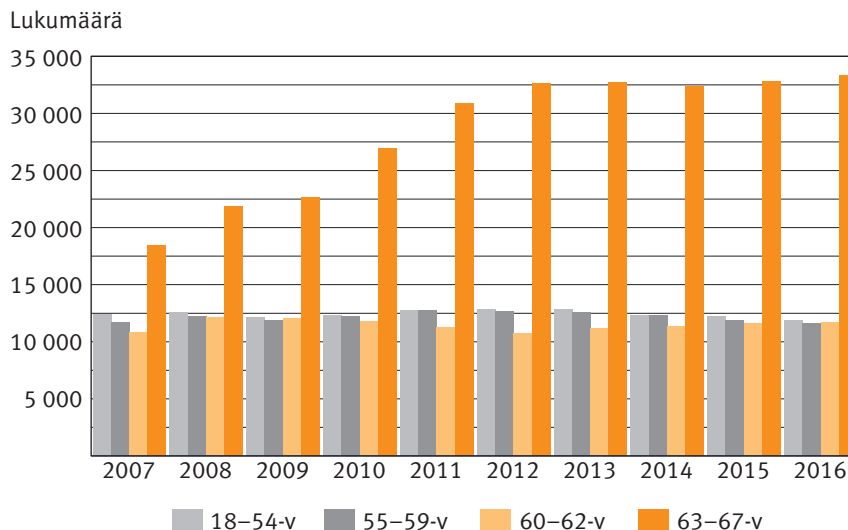
3.1 Vuosien 2007–2016 lopussa työssä olleet eläkkeensaajat

Vuosina 2007–2016 työskentely eläkkeen rinnalla on lisääntynyt (kuvio 3.1). Kun osa-aikaeläkkeitä ei oteta huomioon, tarkasteluvälin aikana 18–67-vuotiaiden työssä käyneiden eläkeläisten määrä on kasvanut 53 000 eläkkeensaajasta 69 000 eläkkeensaajaan. Tosin vuoden 2012 jälkeen tilanne on vakiintunut nykytasolle. Erityisen suuri muutos on 63–67-vuotiaiden ryhmässä. Joulukuussa 2007 kävi työssä 18 000 iältään 63–67-vuotiaasta eläkeläistä. Vuonna 2016 vastaava henkilömäärä oli 33 000. Prosentuaalinen muutos vuosien 2007–2016 välillä oli koko työikäisen väestön keskuudessa 28 prosenttia ja 63–67-vuotiailla 80 prosentin luokkaa.

Lukumäärien perusteella muutos on siis ollut suuri, ja eläkkeen rinnalla tehty työ on yleistynyt huomattavasti. Lukumäärältään suuri kasvu 63–67-vuotiaiden eläkkeensaajien joukossa selittyy kuitenkin pääosin suurilla ikäluokilla. He ovat tulleet juuri tarkastelujakson aikana vanhuuseläkkeen valintaikään tai ovat vielä osin siihen tulossa. Tarkastelujakson aikana työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneiden 63–67-vuotiaiden määrä kasvoi 276 000:sta korkeimmillaan 400 000:een. Ikäluokan koko on siis kasvanut yli 120 000 henkilöllä. Vuonna 2016 huippu oli jo ohitettu ja 63–67-vuotiaiden ikäluokassa oli 380 000 työeläkejärjestelmän piiriin kuulunutta.

Kuvio 3.1.

Vuosien 2007–2016 joulukuussa eläkkeellä ja työssä olleet 18–67-vuotiaat ikäryhmittäin ilman osa-aikaeläkkeitä

Vaikka muutos on ollut tarkastelujaksolla suuri, kasvuvauhti on viime vuosina selvästi hidastunut. Eläkkeen ohella työssä käyvien määrä ei enää lisäännä, vaan se näyttää vakiintuneen samalle tasolle kuin työssä ilman eläkettä jatkavien määrä. Samalla kun suuret ikäluokat ovat saavuttamassa vanhuuseläkeiän ylärajan ja 63–67-vuotiaiden ikäluokan koko

alkaa hitaasti pienentyä, näyttää tämän ikäryhmän työssä käyvien eläkkeensaajien määrä vakiintuneen selvästi yli 30 000 eläkkeensaajan tasolle. Se vastaa runsasta kahdeksaa prosenttia 63–67-vuotiaista. Työeläkejärjestelmässä 63–67-vuotiaiden määrä oli suurin vuonna 2013. Tuolloin heitä oli 403 000, joista 33 000 teki töitä eläkkeellä, jos osa-aika-eläkkeellä olleita ei lasketa mukaan.

Tarkasteltaessa alle 63-vuotiaiden eläkkeensaajien työnteoko on hyvä huomata, että heillä on vähän eläkevaihtoehtoja. Pääasiallinen eläkeuoto on työkyvyttömyyseläke. Silti osa heistä saa jotain muuta eläkettä. Vaikka osa-aikaeläkkeitä ei laskettaisi mukaan, muuta eläkettä kuin työkyvyttömyyseläkettä saavia on yli kymmenen prosenttia kaikista alle 63-vuotiaista työssä käyvistä eläkeläisistä eli nelisen tuhatta henkilöä. Suurin osa saa vanhuuseläkettä. Vuoden 2016 lopussa joukkoon kuului myös 700 alle 63-vuotiaasta luopumistuen saajaa, jotka kävivät töissä. Lisäksi erityisesti julkisella sektorilla on edelleen ammattiryhmiä, joilla vanhuuseläkeikä on yleistä eläkeikää alhaisempi.

Eläkkeen rinnalla työssä käyvistä 63–67-vuotiaista 86 prosenttia oli vanhuuseläkkeellä ja osa-aikaeläkkeellä yli kymmenen prosenttia. Kolmella prosentilla oli jokin muu eläke. Työkyvyttömyyseläke oli kolmella prosentilla, josta osatyökyvyttömyyseläkkeiden osuus oli yhden prosenttiyksikön verran. Luonnollinen syy työkyvyttömyyseläkeläisten vähäiseen määrään on vanhuuseläkeiän täyttäminen, koska työkyvyttömyyseläke muutetaan vanhuuseläkkeeksi eläkeiässä. Jos työkyvyttömyyseläke on alkanut ennen vuotta 2006, vanhuuseläke alkaa vanhan yleisen 65 vuoden eläkeiän täytyessä.

Kehityksestä syntyvä kuva ei muuttuisi olennaisesti, vaikka kuvioon 3.1 lisättäisiin osa-aikaeläkkeet. Viime vuosina osa-aikaeläkkeiden määrä on laskenut, joten osa-aikaeläkkeiden mukaan ottaminen pienentäisi hieman ajassa tapahtunutta muutosta. Osa-aikaeläkettä saavien määrä on laskenut tarkastelujakson aikana 30 000 henkilöstä 10 000 henkilöön erityisesti jakson lopulla, eikä se ole kokonaan korvautunut muiden eläkkeensaajien työssäkävijöillä. Syynä laskuun ovat olleet erityisesti osa-aikaeläkkeen ikärajamuutokset.¹⁰ Vuonna 2017 osa-aikaeläkkeitä ei enää myönnetä.

Jos osa-aikaeläkettä saavat otetaan mukaan, vuoden 2016 joulukuussa työssä käyneiden eläkeläisten kokonaismäärä oli 79 000 henkilöä. Ilman osa-aikaeläkkeitä henkilömäärä on alle 70 000 (ks. tarkemmin liitetaulukot 3.1 ja 3.2). Kokonaismuutos tarkasteluvälillä on runsaan kymmenyksen. Voidaan siis todeta, että työskentely eläkkeen rinnalla on yleistynyt tarkastelujakson aikana, vaikka osa-aikaeläkkeiden määrä on pienentynyt. Tosin työskentely ei ole lisääntynyt enää vuoden 2012 jälkeen, vaan eläkeläisten työnteoko on vakiintunut nykytasolle.

Kokonaiskuvan saamiseksi työtä tekevien eläkeläisten määrää on syytä seurata myös suhteessa ikäluokkien kokoon. Kuten henkilömäärät, myös työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvien määrään suhteutetut osuudet osoittavat selvää nousua tarkastelujakson alussa ja tasaantumista vuoden 2012 jälkeen (kuvio 3.2).

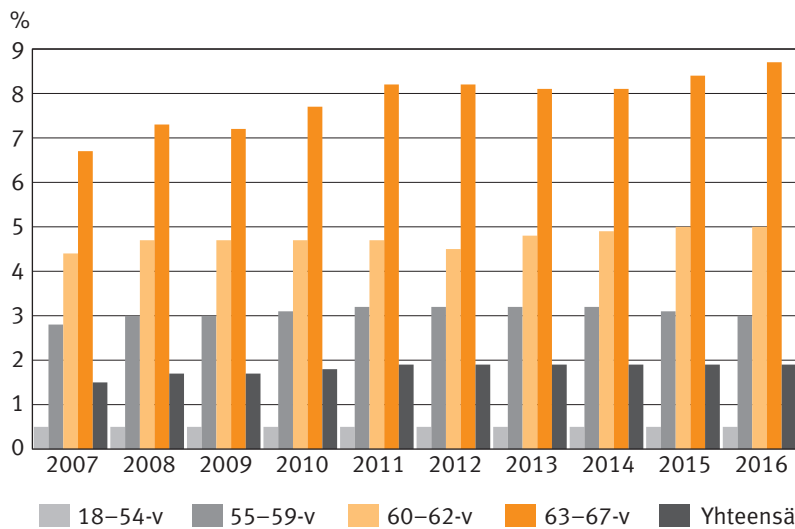
Vuoden 2016 joulukuussa kaikista 18–67-vuotiaista työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneista 1,9 prosenttia teki työtä eläkkeen rinnalla. Vuodesta 2011 alkaen prosenttiosuus on pysynyt samana. Pääosin ikäluokkakohtaiset muutokset ovat olleet vähäisiä, mutta

10 Vuonna 2010 osa-aikaeläkkeen ikäraja nostettiin vuonna 1952 tai myöhemmin syntyneillä. Heillä ikäraja oli 60 vuotta aiemman 58 vuoden sijaan. Vuonna 2013 ikäraja nousi 61 vuoteen 1954 tai myöhemmin syntyneillä.

63–67-vuotiaiden ikäryhmässä työssä käyvien eläkeläisten osuus on noussut pari prosenttiyksikköä (8,7 % vuonna 2016). Tässä vanhuuseläkkeen valintaiässä olevien joukossa nousua on tapahtunut myös parin viime vuoden aikana, vaikka jo jonkin aikaa näytti siltä, että työssä käyvien osuus vakiintuu kahdeksan prosentin tasolle ikäryhmästä. Prosentteina muutos vuosien 2007 ja 2016 välillä on pari prosenttiyksikköä eli noin 30 prosenttia. Muissa ikäryhmissä muutokset ovat pieniä, mistä esimerkiksi voi nostaa vaikka 55–59-vuotiaiden ryhmän. Heillä nousua oli 0,2 prosenttiyksikköä tarkastelujakson aikana, kun samaan aikaan tämän ikäryhmän työllisyysaste nousi kahdeksalla prosenttiyksiköllä.

Kuvio 3.2.

Vuosien 2007–2016 joulukuussa eläkkeellä ja työssä olleiden alle 68-vuotiaiden osuus työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneista ikäryhmittäin, ilman osa-aikaeläkkeitä

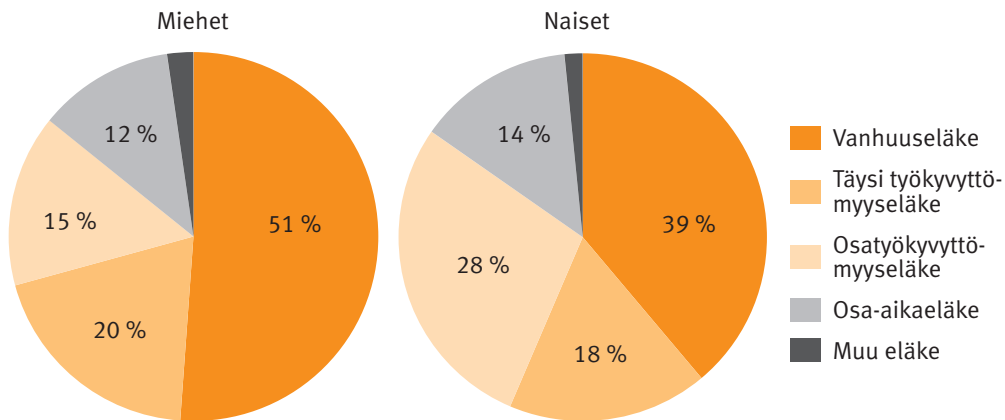
Miehet ja naiset

Työnteko on yleisempää eläkeläisnaisten kuin eläkeläismiesten keskuudessa. Vuoden 2016 joulukuussa kävi työssä 45 000 naista ja 34 000 miestä. Naisten osuus työtä tehneistä 18–68-vuotiaista eläkkeensaajista oli 57 prosenttia. Suhdeluku on pysynyt viime vuodet ennallaan. Syy naisten suurempaan määrään selittyy osaeläkkeillä. Sekä osa-aikaeläke että osatyökyvyttömyyseläke ovat yleisempiä naisilla kuin miehillä. Sen sijaan vanhuuseläkeläisten joukossa työssä käyviä miehiä ja naisia on yhtä paljon.

Miehet ja naiset eroavat eläkkeensaajina myös iän suhteen: hieman yleistäen voidaan sanoa, että alle 60-vuotiaiden ikäryhmissä eläkeläisistä yli puolet on miehiä, kun taas yli 60-vuotiaiden ikäryhmissä eläkeläisistä yli puolet on naisia.

Kuvio 3.3.

Joulukuussa 2016 työssä olleiden eläkeläisten eläkelaji, 18–68-vuotiaat

Työssä käyvien eläkeläisten eläkelajit poikkeavat miesten ja naisten välillä (kuvio 3.3). Miehillä eläke on naisia useammin vanhuuseläke. Vastaavasti naisilla on miehiä enemmän osatyökyvyttömyyseläkkeitä, minkä vuoksi työkyvyttömyyseläkkeen rinnalla työssä käyvissä on enemmän naisia kuin miehiä. Osaltaan tähän voi vaikuttaa myös se, että naisvaltaisilla aloilla on tarjolla useammin osa-aikaista työtä, joka sopii ehkä osaeläkkeellä olevalle paremmin. Tällaisia ovat ainakin monet kaupan ja hoiva-alan työpaikat. Osaeläkkeitä on enemmän naisvaltaisella julkisella sektorilla, missä kenties osaeläkeläisen työllistämisenkin onnistuu helpommin. Vanhuuseläkkeiden osalta on hyvä muistaa, että monet alhaisen eläkeiän ammatit ovat perinteisesti olleet miesvaltaisia.

Joulukuussa 2016 työssä olleiden eläkkeensaajien yleisin eläke oli vanhuuseläke kuten jo useampana vuotena aiemminkin. Miehistä yli puolet sai vanhuuseläkettä, naisista 40 prosenttia. Työkyvyttömyyseläkkeellä oli naisista lähes puolet ja miehistä joka kolmas. Naisten joukossa osatyökyvyttömyyseläkkeitä oli lähes kaksinkertainen määrä miehiin verrattuna. Niiden osuus oli naisilla yli 10 prosenttiyksikköä suurempi kuin miehillä. Miehistä 12 prosenttia ja naisista 14 prosenttia sai osa-aikaeläkettä.

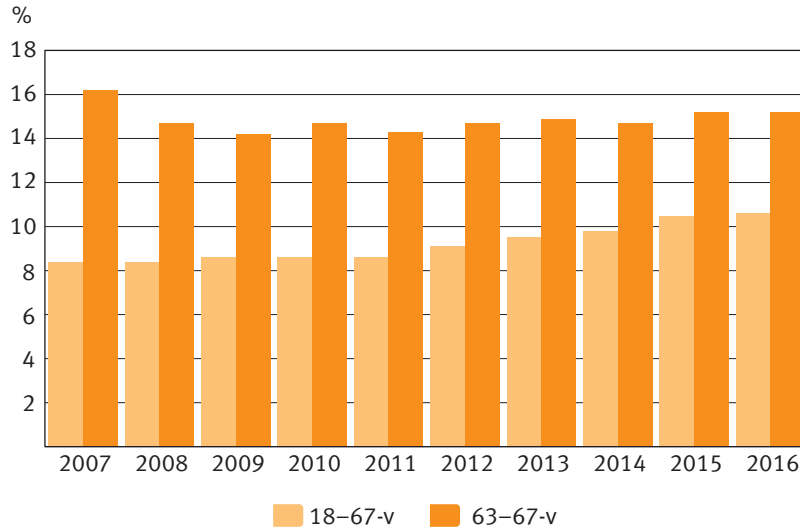
Perhe- ja omaishoidon sekä luottamustehtävien merkitys

Työeläkevakuutettavaa työtä tekevät myös omaishoitajat, perhehoitajat ja luottamushenkilöt. Työ voi perustua myös erilliseen toimeksiantoon tai konsulttisopimukseen. Kunnallisen eläkelain piirissä tällaista työtä teki vuoden 2016 aikana 8 400 alle 68-vuotiasta eläkkeensaajaa. Henkilömäärä on kasvanut viime vuosina hieman, ja vuonna 2016 sen osuus kaikista työssä käyneistä eläkkeensaajista nousi lähes 11 prosenttiin (kuvio 3.4).

63–67-vuotiaiden joukossa lukumäärä on noussut samassa tahdissa koko ikäryhmän kanssa, joten suhteessa muihin työssä käyviin eläkeläisiin tämän erityisryhmän osuus on ollut tarkastelujakson aikana vajaan 15 prosentin tasolla. Poikkeuksena oli vuosi 2007, jolloin osuus oli hieman korkeampi. Voidaan myös todeta, että alle 63-vuotiaiden kohdalla erityisryhmissä eläkeläistyö on lisääntynyt.

Kuvio 3.4.

KuEL:n erityisryhmien* osuus vuosien 2007–2016 joulukuussa eläkkeellä ja työssä olleista, 18–67-vuotiaat ja 63–67-vuotiaat

* Erityisryhmillä tarkoitetaan perhe- ja omaishoitajia, luottamushenkilöitä yms.

Työssä käyvien eläkeläisten osuus eläkkeensaajista

Laskemalla työssä käyvien eläkeläisten osuus vastaavan ikäisistä työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvista saadaan lisätietoa ilmiön yleisyydestä verrattuna pelkkään lukumäärätietoon. Ilmiöön saadaan vielä uusi näkökulma tarkastelemalla osuuksia vastaavan ikäisistä eläkeläisistä.

Taulukko 3.1.

Joulukuussa 2016 työssä olleiden eläkeläisten osuus kyseistä eläkettä saaneista 18–67- ja 63–67-vuotiaista, %

Eläkelaji	18–67-v	63–67-v
Kaikki	16,3	11,6
Kaikki ilman osa-aikaeläkkeitä	14,0	10,4
Vanhuuseläkettä saaneet	10,9	10,5
Työkyvyttömyyseläkettä saaneet	21,6	7,6
- Täyttä työkyvyttömyyseläkettä saaneet	11,4	5,8
- Osatyökyvyttömyyseläkettä saaneet	78,0	49,1

Kaikista 18–67-vuotiaista eläkkeensaajista käy työssä 16,3 prosenttia (taulukko 3.1). Jos osa-aikaeläkkeet jätetään pois, työssä käyvien eläkeläisten osuus putoaa yli kahdella prosenttiyksiköllä. Osa-aikaeläke edellyttää aina työntekoa, muut eläkkeet eivät. Viime vuosina työssä käyvien eläkeläisten osuus eläkkeensaajista on noussut. Kolme neljästä osa-

työkyvyttömyyseläkettä saavasta kävi työssä vuoden 2016 joulukuussa. Koska pelkkä osatyökyvyttömyyseläke on usein pieni, se ei yleensä yksin riitä kohtuulliseen toimeentuloon (liitetaulukko 3.6).

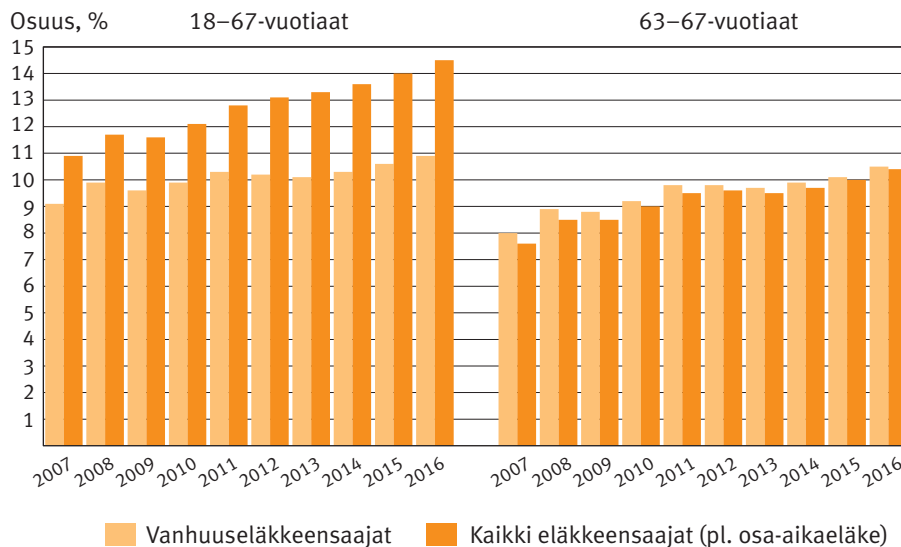
Ajatus osaeläkkeen myöntämisen yhteydessä on, että jäljellä olevan työkyvyn puitteissa tehdään työtä. Tältä osin tavoite ei näytä toteutuvan joka neljännessä kohdalla. Vanhuuseläkeikäisten ryhmässä ongelma näyttäisi olevan vielä suurempi, koska vain puolet osatyökyvyttömyyseläkettä saavista käy töissä. Toisaalta tässä joukossa monella työ lienee loppunut juuri ennen tarkasteluhetkeä, koska he ovat siirtymässä vanhuuseläkkeelle. Tällöin myös eläkkeen määrä nousee. Vuoden 2016 lopussa 63–67-vuotiaita osatyökyvyttömyyseläkettä saavia oli hieman yli 600, joista puolet kävi työssä. Henkilömäärä on pysynyt viime vuosina ennallaan. Yleensä osaeläke päättyy vanhuuseläkkeen alkamiseen eläkeiässä.

Vuoden 2016 joulukuussa joka kymmenes 63–67-vuotias eläkeläinen teki töitä. Tässä ikäryhmässä myös vanhuuseläkeläisistä joka kymmenes kävi työssä. Näin tarkasteltuna eläkeläisten työnteko on yleistynyt parilla prosenttiyksiköllä vuodesta 2007 (kuvio 3.5). Vuodesta 2008 nousua on ollut 1,6 prosenttiyksikön verran. Viime vuosina niin vanhuuseläkettä saavien joukossa kuin myös kaikkien 63–67-vuotiaiden eläkkeensaajien joukossa työnteko on yleistynyt. Erityisesti vanhuuseläkettä saaneiden joukossa muutokset työssä olleiden osuudessa olivat pieniä vuosien 2011–2014 välisenä aikana.

Alle 68-vuotiaiden eläkkeensaajien¹¹ työssäkäynti on yleistynyt lähes neljällä prosenttiyksiköllä ja vanhuuseläkettä saavien kahdella prosenttiyksiköllä vuodesta 2007. Kasvu painottuu erityisesti tarkastelujakson alkuun ja pariin viime vuoteen. Vuosien 2011–2014 aikana muutokset olivat vähäisiä. Kenties finanssikriisin jälkeinen taantuma on vähentänyt eläkeläisten työntekomahdollisuuksia erityisesti tarkastelujakson keskivälillä.

Kuvio 3.5.

Vuosien 2007–2016 joulukuussa työssä olleiden eläkeläisten osuus kyseistä eläkettä saaneista, 18–67- ja 63–67-vuotiaat

11 Ilman osa-aikaeläkkeitä.

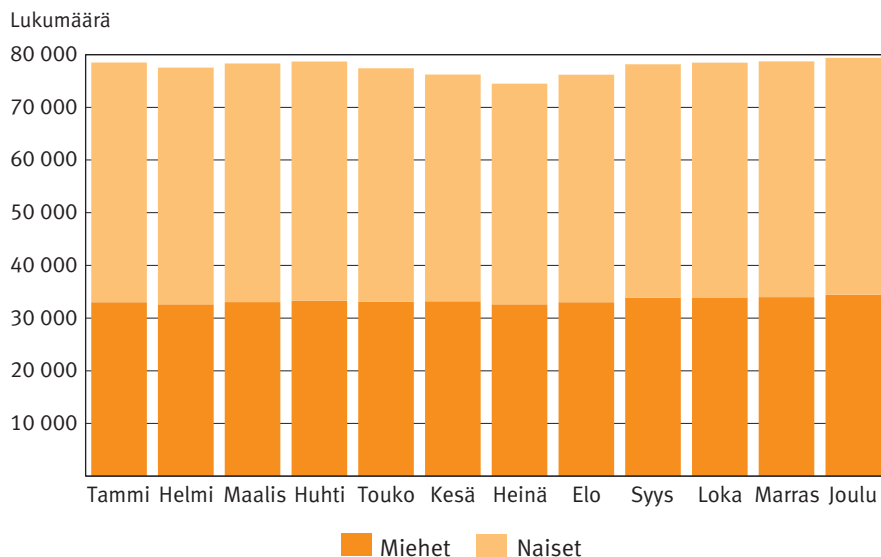
3.2 Vuoden aikana työssä ja eläkkeellä olleet

Kuukausitasolla työssä olleiden määrä vaihtelee jonkin verran. Loppukeväällä ja kesällä työssä ollaan vähemmän ja loppuvuodesta hieman enemmän. Näin näyttää olleen koko tarkastelujakson ajan, mutta nyt työssäolojaksot näyttävät laskevan kesäksi aiempaa enemmän. Vuoden 2016 aikana työssä kävi lähes 120 000 alle 68-vuotiasta eläkkeensaa- jaa. Kuukausitasolla heitä oli lähes 80 000 (kuvio 3.6). Työssä käyneiden eläkeläisten määrä laski hieman edellisvuodesta.

Työssä olleista eläkkeensaaajista yli puolet oli naisia (65 000). Naisten työssäkäynti myös vaihteli kuukaudesta toiseen enemmän kuin miesten. Eläkkeen rinnalla töitä tekevät mie- het näyttävät käyvän työssä hieman säännöllisemmin ympäri vuoden kuin naiset. Ero ei kuitenkaan ole suuri.

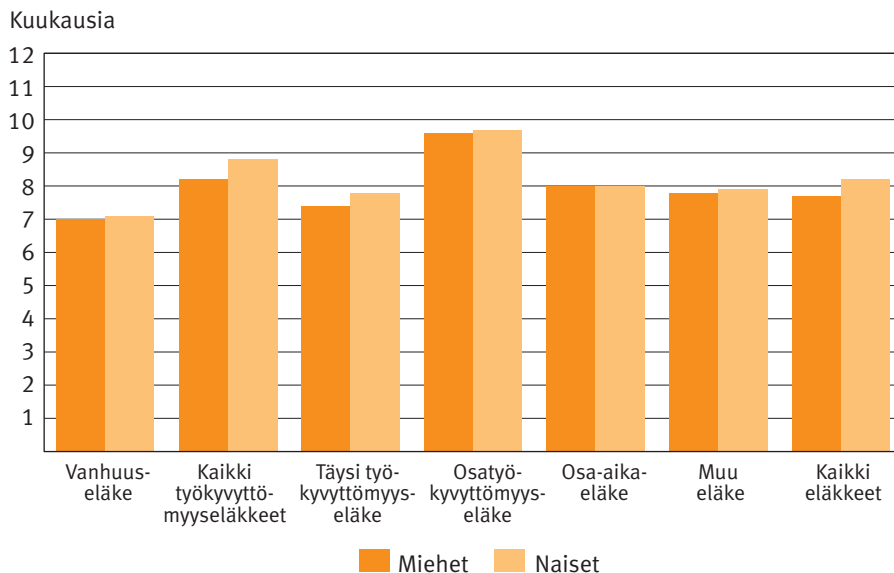
Kuvio 3.6.

Kaikkien 18–68-vuotiaiden työssä olleiden eläkeläisten lukumäärä kuukausittain vuonna 2016

Kuvio 3.7.

18–68-vuotiaiden eläkeläisten työssäoloaika vuoden 2016 aikana eläkelajeittain

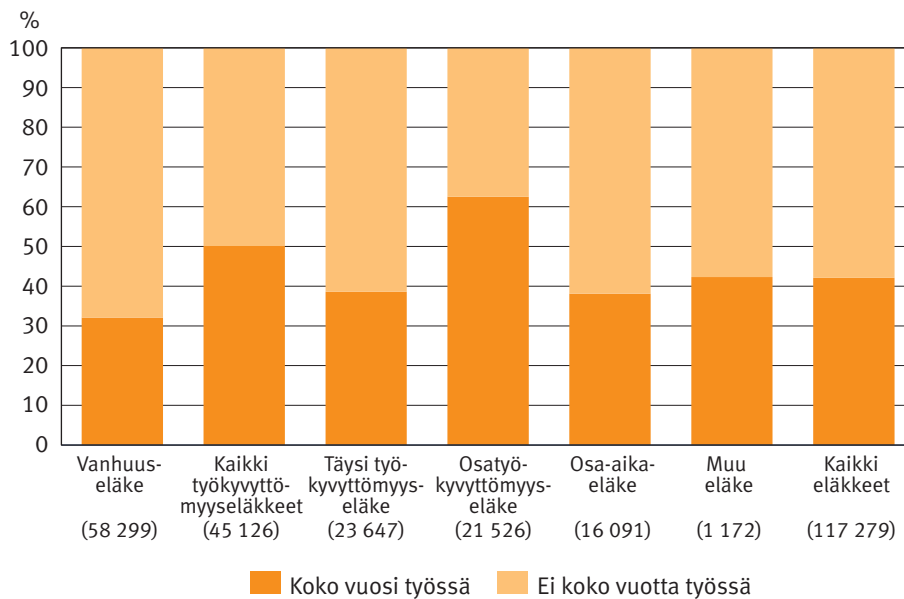
Vanhuuseläkkeen rinnalla työntekeä on huomattavasti harvinaisempaa kuin esimerkiksi osatyökyvyttömyyseläkkeen rinnalla. Kuviossa 3.7 on esitetty keskimääräiset työkuukaudet vuoden 2016 aikana eri eläkelajien kohdalla. Työkuukausien määrässä ei ole suuria eroja miesten ja naisten välillä.

Naiset tekevät työtä eläkkeen rinnalla hieman enemmän kuin miehet. Ero korostuu, jos otetaan huomioon naisten suurempi osuus työssä käyvien eläkeläisten joukossa. Tätä selittää osaltaan se, että naisilla osatyökyvyttömyyseläke on yleisempi kuin miehillä. Myös osa-aikaeläke on suosittu naisten kuin miesten keskuudessa.

Vuonna 2016 töitä tehneistä eläkeläisistä yli 40 prosenttia oli töissä koko vuoden. Osa-aikaeläkeläisistä oli koko vuoden töissä lähes 40 prosenttia. Koska osa-aikaeläke edellyttää työntekeä, heistä yli puolet lopetti osa-aikaeläkkeen tai aloitti sen vuoden 2016 aikana. Työssä käyneistä vanhuuseläkeläisistä joka kolmas teki töitä koko vuoden 2016. Koko vuoden työssä olleita oli eniten osatyökyvyttömyyseläkkeittä saaneissa. Heistä kaksi kolmasosaa kävi työssä koko vuoden 2016. Kaiken kaikkiaan säännöllisesti kuukausittain työtä tehneiden eläkeläisten osuus näyttää hieman laskeneen viime vuosina. Syy tähän saattaa olla taloustaantuma, joka on vähentänyt työmahdollisuuksia.

Kuvio 3.8.

Koko vuoden 2016 työssä olleiden eläkeläisten osuus kaikista työssä olleista 18–68-vuotiaista eläkeläisistä eläkelajin mukaan

3.3 Kuukausiansio suhteessa eläkkeeseen

Vuoden 2016 aikana työssä kävi 120 000 alle 68-vuotiasta eläkkeensaajaa, joiden keskiansio oli runsaat 1 300 €/kk. Samanaikaisesti maksettu työeläke oli keskimäärin 1 400 €/kk. Kun osa-aikaeläkkeet ovat mukana tarkastelussa, eläke ja kuukausiansio olivat likimain samaa tasoa.

Jos osa-aikaeläkkeet jätetään tarkastelun ulkopuolelle, vuoden 2016 aikana työtä tehneitä eläkeläisiä oli 102 000. Heistä naisia oli 56 000. Ansoita kertyi 1 200 €/kk vajaan kahdeksan kuukauden aikana. Heillä kuukausieläke oli keskimäärin 1 500 euroa, joten työansio oli kolme neljäsosaa työeläkkeestä. Mediaanipalkka oli 866 €/kk ja joka neljännen kuukausiansio jäi alle 390 euron. Vastaavasti neljäsosa sai palkkaa vähintään 1 600 €/kk. Suuri ero mediaani- ja keskiansion välillä merkitsee sitä, että eläkkeensaajien ansiotulojen jakauma on vino. Osalla eläkkeensaajista on varsin suuri kuukausiansio, kun samaan aikaan merkittävällä osalla eläkkeensaajista kuukausiansio jää suhteellisen matalaksi.

Eläkeläisnaisten työansio oli 80 prosenttia eläkeläismiesten työansiosta (ilman osa-aikaeläkkeitä). Samalla naisten eläke oli 67 prosenttia miesten eläkkeestä. Eroa selittää ainakin naisten osatyökyvyttömyyseläkkeiden suurempi määrä. Naisten vanhuuseläke oli 71 prosenttia miesten vanhuuseläkkeestä ja jos suhdeluku lasketaan vanhuuseläkkeiden mediaaneista, naisten vanhuuseläke on 77 prosenttia.

Taulukossa 3.2 on esitetty eläkkeen rinnalla ansaitun kuukausiansion keskiarvo, mediaani ja ylä- ja alakvartiilit. Mediaaniansio on se kuukausiansio, jota pienempiä on puolet. Alakvartiili (Q1) on ansiomäärä, jonka alle jää neljäsosa. Vastaavasti joka neljännen ansiot ylittävät yläkvartiilin (Q3) arvon. Taulukko sisältää vastaavat tiedot myös eläkkeistä. Osa-aikaeläkkeet eivät ole mukana taulukon luvuissa. Liitteessä 4 on esitetty yksityiskohtaisempia taulukoita eläkkeiden määristä ja kuukausiansioista.

Taulukko 3.2.

Vuonna 2016 työssä olleiden eläkeläisten* keskieläke ja eläkeaikainen työansio

Ikä	Ansio €/kk					Eläke €/kk			
	Henkilömäärä	Keskimäärin	25% (Q1)	Mediaani (Q2)	75% (Q3)	Keskimäärin	25% (Q1)	Mediaani (Q2)	75% (Q3)
	Kaikki								
60–62	15 049	1 303	551	1 200	1 734	1 223	743	1 070	1 714
63–67	50 093	1 089	333	700	1 512	1 793	1 151	1 625	2 186
65–68	37 699	1 052	313	632	1 391	1 866	1 191	1 670	2 254
18–68	102 268	1 171	387	866	1 602	1 491	859	1 374	1 962
	Miehet								
60–62	6 080	1 374	457	1 059	1 889	1 516	930	1 401	2 091
63–67	24 234	1 284	350	832	1 832	2 105	1 342	1 857	2 520
65–68	18 224	1 257	324	765	1 733	2 192	1 374	1 903	2 609
18–68	45 938	1 318	387	893	1 826	1 829	1 091	1 666	2 328
	Naiset								
60–62	8 969	1 259	641	1 245	1 663	1 037	682	899	1 434
63–67	25 859	912	321	612	1 273	1 510	1 024	1 446	1 896
65–68	19 475	864	304	553	1 119	1 569	1 068	1 497	1 946
18–68	56 330	1 058	387	844	1 486	1 232	752	1 169	1 667

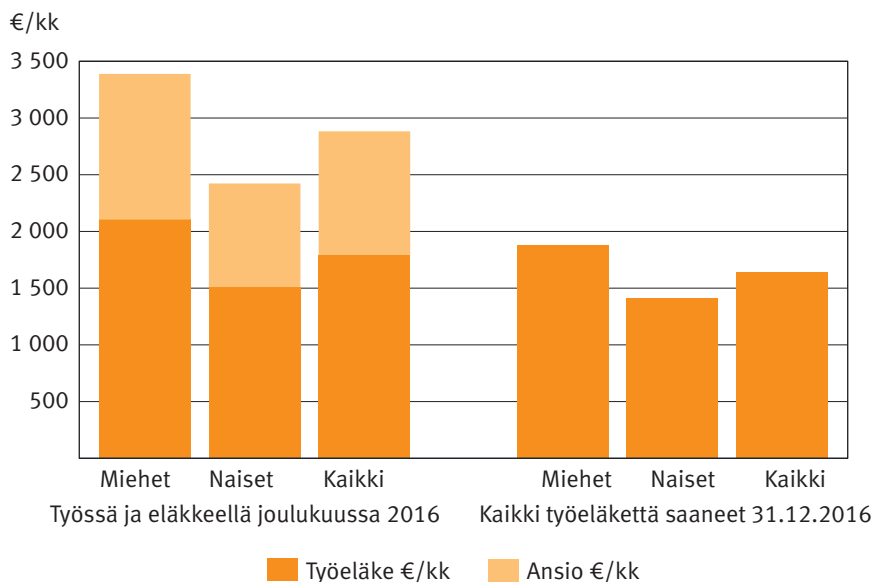
* Ilman osa-aikaeläkkeitä.

Taulukon 3.2 perusteella voidaan päätellä, että joillakin työssä käyvistä eläkkeensaajista työeläke on verraten vaatimaton. Usein he saavat työeläkkeen lisäksi myös kansaneläkettä, joka ei ole mukana tässä tarkastelussa. Vaikka heidän kansaneläkkeensä otettaisiin huomioon, myös kokonaiseläke jää pieneksi. Osa näistä eläkkeensaajista täydentää ansiotuloilla selvästi pieneksi jäänyttä eläkettään.

Vaikka joukossa on suhteellisen pientä työeläkettä saavia, työssä käyvien eläkeläisten keskimääräinen työeläke ylittää selvästi eläkkeen rinnalla tehdyn työn keskipalkan. Heidän keskieläkkeensä ylittää selvästi myös kaikkien 63–67-vuotiaiden keskimääräisen työeläkkeen (kuvio 3.9). Jos eläkeläisten työ- ja eläketulo lasketaan yhteen, työssä käyvien eläkeläisten keskimääräinen tulotaso on lähes kaksinkertainen pelkästään eläkkeellä oleviin verrattuna. Hieman pelkistäen voidaan sanoa, että työssä käyvien eläkeläisten tulotaso on likimain kaksinkertainen muiden eläkeläisten tulotasoon verrattuna ilman omaisuustuloja.

Kuvio 3.9.

Joulukuussa 2016 eläkkeellä ja työssä olleiden keskipalkka ja -eläke sekä kaikkien työeläkettä saaneiden keskieläke, 63–67-vuotiaat ilman osa-aikaeläkkeitä

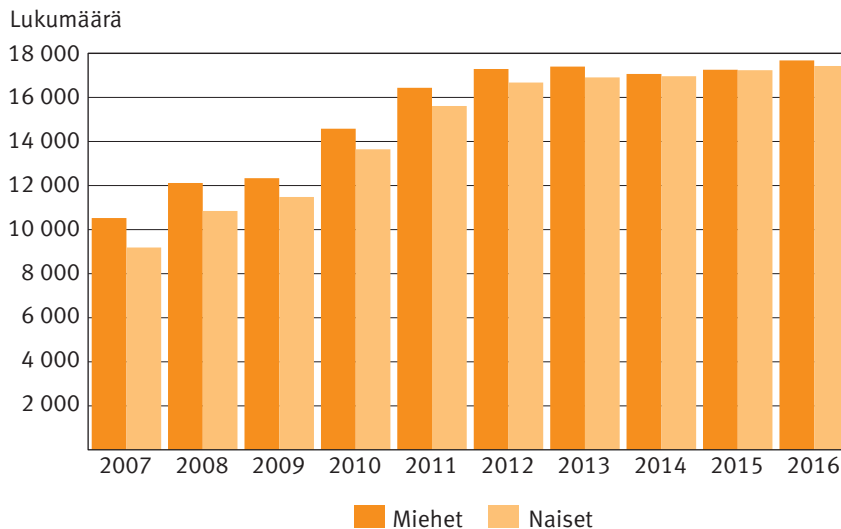
4 Vanhuuseläkkeet ja työ

Erityisesti vanhuuseläkkeen rinnalla työssäkäyvien määrä on noussut viime vuosina. Pait-si eläkeikäisten, myös alle 63-vuotiaiden vanhuuseläkeläisten työskentely on yleistynyt. Toki alle 63-vuotiaita vanhuuseläkeläisiä on vähän. Vuoden 2016 lopussa heitä oli alle 14 000, joista 3 000 kävi töissä. Samaan aikaan 63–67-vuotiaita vanhuuseläkkeen saajia oli 310 000, joista 32 000 kävi töissä.

Alle 68-vuotiaiden vanhuuseläkeläisten työnteko on lisääntynyt tasaisesti vuoteen 2012 saakka, mutta sen jälkeen nousu on taittunut (kuvio 4.1). Kasvua on ollut yhtä lailla niin miehillä kuin naisillakin. Suuret ikäluokat olivat juuri tulleet vanhuuseläkkeen valintaikään, mikä selittää suurelta osin voimakkaan lukumääräisen kasvun tarkastelujakson alkupuolella. Vaikka lukumääräinen muutos on suuri, eläkeläisten määrään suhteutettuna se on melko vähäinen (kuvio 3.5, 63–67-vuotiaat). Kuvioista havaitaan myös tarkastelujakson keskivälin tasaantumisvaihe vuosien 2011–2013 välillä ja sen jälkeen tapahtunut käänne ylöspäin.

Kuvio 4.1.

Vuosien 2007–2016 joulukuussa työssä olleet alle 68-vuotiaat vanhuuseläkeläiset

Vuoden 2016 aikana kävi työssä 58 000 vanhuuseläkeläistä, joista puolet oli naisia (liitetaulukko 3.3). Vanhuuseläkeläiset olivat työssä keskimäärin seitsemän kuukauden aikana, niin miehet kuin naisetkin. Vanhuuseläkettä nämä henkilöt saivat keskimäärin 1 910 €/kk¹² ja heidän keskimääräinen kuukausiansionsa oli lähes 1 100 euroa¹³. Kuukausiansio oli siis hieman yli puolet eläkkeestä (58 %). Kaikkien vuonna 2016 vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keskimääräinen työeläke oli 1 820 €/kk.¹⁴

¹² Miesten eläke oli keskimäärin 2 240 €/kk ja naisten eläke 1 590 €/kk.

¹³ Miehillä kuukausiansio oli 1 360 €/kk ja naisilla 870 €/kk.

¹⁴ Vuonna 2016 siirtyi vanhuuseläkkeelle 55 000 henkilöä. Miesten keskimääräinen työeläke oli 2 090 €/kk ja naisten 1 560 €/kk. Eläkkeelle siirtyvien keskieläke on suurempi kuin eläkkeellä olevien keskieläke.

Työssä käyneiden vanhuuseläkeläisten työeläke on siis hieman keskimääräistä työeläkettä suurempi. Tämä viitannee siihen, että eläkkeen niukkuus ja lisäansio eivät ole olleet pääasiallinen työnteon kannustin. Kuukausiansioiden mediaani jäi 660 euroon. Vastaavasti joka neljäs sai vähintään 1 470 €/kk ja joka neljäs jäi alle 310 euron kuukausiansion. Tämän perusteella voidaan ajatella, että valtaosalle vanhuuseläkeläisistä työnteoko on paremminkin omasta motivaatiosta ja kiinnostuksesta lähtevää. Syynä ei liene niinkään lisäansioden hankinta, ainakaan siksi, että eläke olisi hyvin pieni ja toimeentulo sitä edellyttäisi. Toki joukossa on myös henkilöitä, joille työstä eläkkeen rinnalla on muodostunut merkittävä ja tarpeellinen lisätulo.

Osalla työssä käyneistä vanhuuseläkeläisistä työeläke on matala. Suomessa voi saada takuueläkettä vanhuuseläkkeen lisäksi, jos on täyttänyt 62 vuotta.¹⁵ Se takaa tietyin edellytyksin vähintään 766,85 €/kk¹⁶ suuruisen eläkkeen. Takuueläkkeen määrä riippuu eläkkeensaajan kaikista eläketuloista, koska muut eläkkeet vähennetään siitä täysimääräisesti.

Joulukuussa 2016 työssä olleista vanhuuseläkettä saaneista 60–68-vuotiaista kahdeksan prosenttia (alle 3 000) sai työeläkettä alle takuueläkkeen rajamäärän.¹⁷ Tästä joukosta valtaosa (70 %) oli naisia. Edellisen perusteella voi arvioida, että harvempi kuin joka kymmenes työssä käyvä vanhuuseläkeläinen tekee töitä ennen kaikkea pienen eläkkeen ja lisäansioden vuoksi. Tässä joukossa työansioden määrä oli likimain 1,5-kertainen työeläkkeeseen nähden.

Vuoden 2016 aikana työssä olleista alle 68-vuotiaista vanhuuseläkeläisistä kolmannes eli lähes 19 000 oli työssä koko vuoden. Miehiä oli hieman yli puolet. Tässä joukossa sekä keskieläke että keskiansio olivat hieman suuremmat kuin kaikilla työtä tehneillä vanhuuseläkeläisillä.

4.1 Alle 55-vuotiaat vanhuuseläkkeensaajat

Vanhuuseläkkeellä olevien ikähaitari on suuri. Esimerkiksi nuorimmat vanhuuseläkettä saavat ovat alle 50-vuotiaita. Vuoden 2016 lopussa alle 55-vuotiaita vanhuuseläkeläisiä oli alle 900. Vuoden aikana heistä puolet kävi töissä. Heidän keskieläkkeensä oli yli 2 900 €/kk ja mediaanieläke lähes 2 700 €/kk. Yli puolet tästä joukosta sai siis vanhuuseläkettä vähintään 2 700 €/kk. Lisäksi he tekivät töitä vuoden aikana keskimäärin kahdeksan kuukautta lähes 2 900 euron keskimääräisellä kuukausipalkalla.¹⁸ Näyttää siltä, että heillä on ollut ikänsä puolesta hyvät edellytykset sekä mahdollisuudet tehdä työtä myös eläkeaikana. Toisaalta heillä on ollut myös poikkeuksellisen alhainen eläkeikä ja korkeahko ansiotaso, koska keskieläkekin on korkea verrattuna muihin vanhuuseläkettä saaviin.

15 Ikäraja on 63 vuotta vuonna 1952 tai myöhemmin syntyneillä.

16 Vuoden 2016 tasossa, takuueläkettä korotetaan KEL-indeksillä. Jos vanhuuseläke on varhennettu, myös takuueläkkeeseen tehdään varhennus. Tällöin koko eläketulon määrä voi jäädä ilmoitetun määrän alle.

17 Tarkasteltu eläke käsittää vain työeläkkeet. Tässä joukossa monet saavat työeläkkeen lisäksi kansaneläkettä, joten keskimääräinen kokonaisu-eläke on tässä esitettyä keskieläkettä suurempi.

18 Ks. tarkemmin liitetaulukko 4.

Sotilashenkilöillä toinen ura vanhuuseläkkeen rinnalla

Vanhuuseläkkeen rinnalla työssä olevista voi nostaa esiin yhden erityisryhmän: sotilaat. Heidän keskuudessaan työuran jatkaminen vanhuuseläkkeen rinnalla on yleistä. Sotilasuran puolustusvoimissa tehneillä on ollut alhainen eläkeikä muuhun väestöön verrattuna. Selvästi heillä on eläkkeelle siirtymisen jälkeen myös halua ja kykyä jatkaa työelämässä. Vuoden 2016 lopussa oli eläkkeellä 5 600 alle 68-vuotiasta, joiden eläke perustuu puolustusvoimien sotilastaustaan. Joukossa on sata naista.¹⁹

Vuoden 2016 aikana kävi töissä 2 200 alle 68-vuotiasta eläkkeellä olevaa sotilastaustaista henkilöä. Joulukuussa 2016 työtä teki 1 700 entistä sotilashenkilöä. Karkeasti joka kolmas eläkkeelle jäänyt entinen sotilas jatkaa työelämässä. Tämän miesvoittoisen joukon keskieläke ja kuukausiansiot ovat selvästi korkeampia kuin muiden työtä tekevien vanhuuseläkeläisten. Lisäksi heillä on työkuukausia vuodessa enemmän kuin muilla vanhuuseläkeläisillä, mikä kertonee vakiintuneista työsuhteista ja säännöllisestä työajasta. Näyttää siltä, että he ovat kiinnittyneet työmarkkinoille eläkkeelle siirtymisen jälkeen paremmin kuin muut eläkeläiset. Tätä on helpottanut alhainen eläkeikä.

4.2 Vanhuuseläkkeelle siirtyneen työskentely eläkeläisenä

Joulukuussa 2016 vanhuuseläkettä saaneista oli työssä 35 000 alle 68-vuotiasta. Heistä edellisen vuoden (2015) joulukuussa oli työssä runsaat 6 000, jotka eivät vielä tuolloin saaneet eläkettä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että nämä henkilöt siirtyivät eläkkeelle vuoden 2016 aikana. Puolet heistä oli naisia. Tämän ryhmän joulukuun 2015 keskiansio oli 3 400 euroa ja mediaaniansio 3 000 euroa vuoden 2016 tasossa.²⁰

Jos näiden vanhuuseläkkeelle siirtyneiden tuloja verrataan kahden peräkkäisen vuoden joulukuussa, eläkkeen rinnalla tehdyn työn ansio on eläkettä edeltävästä ansiosta 44 prosentin tasolla. Jos työeläke ja ansiotulo lasketaan yhteen, keskimääräinen kokonaistulo oli joulukuussa 2016 muutaman prosentin edellisen joulukuun kuukausiansiota korkeampi. Naisilla tulot pysyivät ennallaan ja miehillä nousu oli viiden prosentin luokkaa.

19 Toistaiseksi naiset eivät ole varsinaisen sotilasuran kautta ehtineet saada vanhuuseläkettä, vaan he ovat olleet aiemmin ns. värväytyjä, jotka sittemmin ovat saaneet aliupseerin arvon ilman sotilastaustaa. Nyt vanhuuseläkkeellä olevat naiset ovat työskennelleet pääosin toimistotyössä.

20 Vuoden 2015 joulukuun ansio on korotettu vuoden 2016 tasolle palkkakertoimella.

5 Työkyvyttömyyseläkkeet ja työ

Vuoden 2016 lopussa työeläkejärjestelmässä maksettiin työkyvyttömyyseläkettä 150 000 henkilölle. Heistä 15 prosenttia sai osaeläkettä (23 000). Osatyökyvyttömyyseläkettä saaneista yli 18 000 oli työssä joulukuussa 2016. Täyden työkyvyttömyyseläkkeen saajista 15 000 eli 11 prosenttia oli työssä vuoden 2016 joulukuussa.

Osatyökyvyttömyyseläkkeen lähtökohta on, että eläkkeensaaja jatkaa työelämässä jäljellä olevan työkyvyn puitteissa, ja eläke korvaa työkyvyn alenemisesta aiheutuvan ansioiden alenemisen. Osaeläkkeen määrä on puolet täydestä eläkkeestä, joten toimeentulo jää matalaksi ilman työstä saatavaa ansiotuloa. Tavoite on, että kaikki osatyökyvyttömyyseläkettä saavat tekisivät myös työtä. Vuoden 2016 lopussa osatyökyvyttömyyseläkettä saaneista 78 prosenttia oli työssä. Prosenttiosuus on nyt hieman noussut. Pitkään vakiintunut taso on ollut 75 prosentin tienoilla. Toistaiseksi nousu on pieni, mutta positiivinen kehitys voi myös jatkua vahvan talouskasvun jatkuessa.

Osaeläkkeen aikainen kuukausiansio oli keskimäärin lähes 1 600 euroa vuonna 2016. Se oli kaksinkertainen keskimääräiseen osaeläkkeeseen verrattuna. Täyttä eläkettä saaneilla tilanne oli päinvastainen. Heillä keskimääräiset ansiot jäivät puoleen niin eläkkeestä kuin osaeläkeläisten ansioistakin. Niinpä työssä olevilla työkyvyttömyyseläkkeensaajilla ansio- ja eläketulo yhteensä oli likimain samalla tasolla riippumatta siitä, oliko heille myönnetty työkyvyttömyyseläke täysi vai osaeläke.

Kolme neljästä osaeläkeläisestä oli työssä joulukuussa 2016 ja heistä taas kolme neljästä oli työssä koko vuoden. Vastaavasti joulukuussa 2016 täyden eläkkeen saajista oli työssä 11 prosenttia ja heistä koko vuoden kävi työssä yli 60 prosenttia. Kaikista työkyvyttömyyseläkettä saavista 20 prosenttia teki eläkkeen ohella töitä joulukuussa 2016. Työssä käyvien osuus ei ole juuri muuttunut viime vuosina. Työssä käyvät osatyökyvyttömyyseläkeläiset näyttävät kiinnittyneen varsin hyvin työmarkkinoille. Sen sijaan täyden työkyvyttömyyseläkkeen saajat ovat huomattavasti heikommin työmarkkinoilla. Toisaalta lainsäädäntö myös estää laajamittaisen työnteon.

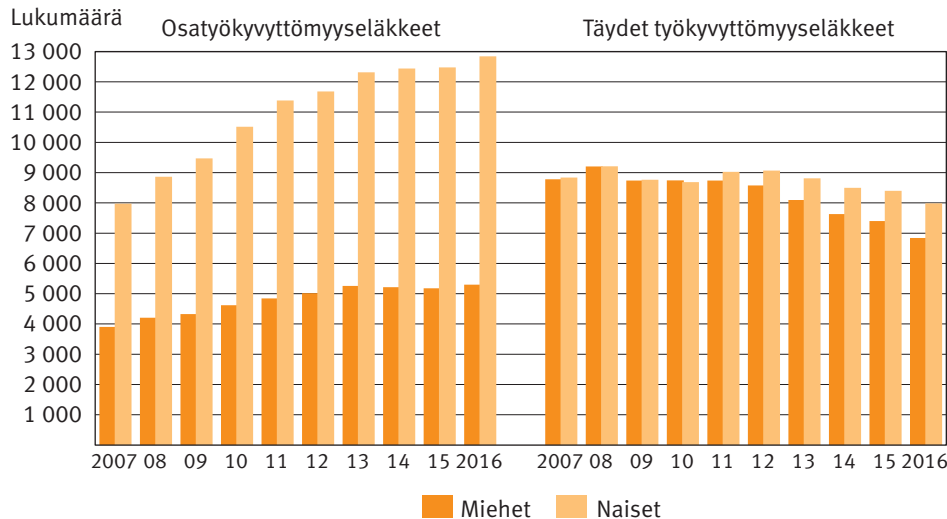
Kun tarkastelu laajennetaan kaikkiin vuoden 2016 aikana työssä olleisiin työkyvyttömyyseläkettä saaneisiin, koko vuoden työssä olleiden osuus pienenee, koska mukana on enemmän satunnaista työtä tehneitä sekä henkilöitä, joiden eläke alkaa tai päättyy vuoden aikana. Lähes kaksi kolmesta osatyökyvyttömyyseläkkeen rinnalla työssä olleesta vuonna 2016 oli työssä ja eläkkeellä koko vuoden (kuvio 3.8). Vastaavasti lähes 40 prosenttia täyden työkyvyttömyyseläkkeen rinnalla työssä olleista oli työssä ja sai eläkettä koko vuoden 2016. Osatyökyvyttömyyseläkettä saavat käyvät siis työssä säännöllisemmin verrattuna täyttää työkyvyttömyyseläkettä saaviin. Toki osa työkyvyttömyyseläkkeensaajista on ollut eläkkeellä vain osan vuodesta eikä näin ole voinut olla koko vuotta työssä ja eläkkeellä. Silti luvut kuvaavat hyvin osaeläkkeen ja täyden eläkkeen saajien eroa työnteon suhteen.

Osatyökyvyttömyyseläkkeen ja täyden työkyvyttömyyseläkkeen määrällinen suhde on viime vuosina muuttunut. Yhä useammin työkyvyttömyyseläke myönnetään osaeläkkeenä. Aiemmin täysi työkyvyttömyyseläke oli pääsääntö. Tämä selittää osaltaan kuviossa 5.1 näkyvää kasvua, joka on erityisen voimakas naisten keskuudessa. Osatyökyvyttömyyselä-

ke on yleisempi naisvaltaisella julkisella sektorilla. Kasvua on myös miehillä, mutta se on huomattavasti pienempää. Miesten kohdalla suhteellinen nousu on kolmanneksen, kun se naisilla on 61 prosenttia.

Kuvio 5.1.

Vuosien 2007–2016 joulukuussa työkyvyttömyyseläkkeen ohella työssä olleet

Työkyvyttömyyden syyt

Osatyökyvyttömyyseläkettä saaneiden keskuudessa työkyvyttömyyden sairausperuste ei vaikuta siihen, tekeekö eläkkeensaaja työtä vai ei. Työkyvyttömyyden sairausperusteet ja kautuvat samalla tavalla työtä tekevien ja työtä vailla olevien osaeläkeläisten joukossa.

Sen sijaan täyttä työkyvyttömyyseläkettä saavien keskuudessa tilanne on toinen. Sairaus vaikuttaa valmiuksiin ja mahdollisuuksiin tehdä työtä. Työssä käyvien joukossa on selkeä kahdeksan prosenttiyksikön yliedustus tuki- ja liikuntaelinsairailta. Toisin sanoen työtä tekevästä täyttä työkyvyttömyyseläkettä saavista 30 prosenttia sairastaa näitä ns. TULE-sairauksia, vaikka kaikista täyttä työkyvyttömyyseläkettä saavista heitä oli 22 prosenttia vuoden 2016 lopussa. Vastaava aliedustus on mielenterveyden häiriöiden pääluokan sairauksilla. Muissa sairausryhmissä ei ole merkittäviä eroja työssä käyvien ja muiden välillä. Tuki- ja liikuntaelinsairaudet näyttäisivät siis mahdollistavan hieman paremmin työntöön työkyvyttömyyseläkkeen aikana kuin muut sairaudet. Mielenterveyden häiriöistä kärsivillä nämä mahdollisuudet ovat heikoimmat.

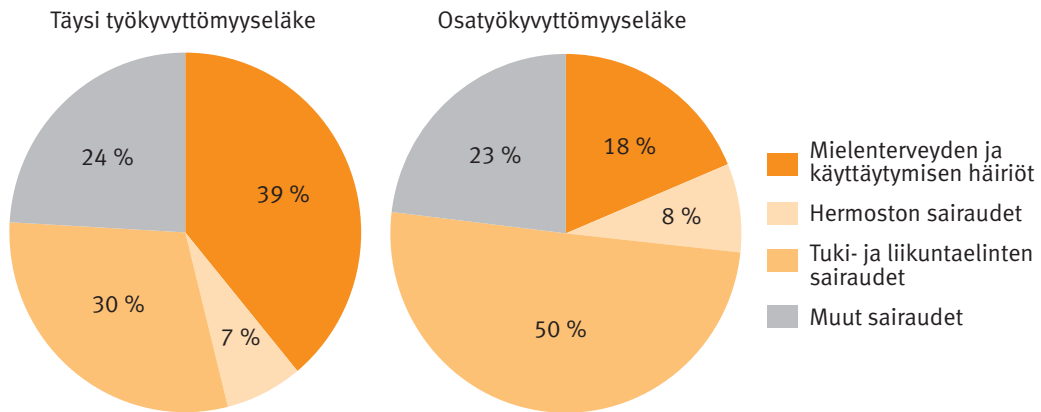
Työkyvyttömyyseläkkeen ohella töitä tekevien sairausjakauma poikkeaa selvästi sen mukaan, onko kyseessä osaeläke vai täysi eläke. Osa-eläkkeen saajista yli puolet sairastaa tuki- ja liikuntaelinsairauksia ja alle 20 prosenttia mielenterveyden häiriöitä. Sen sijaan täyttä eläkettä saavista näissä sairauspuoluokissa on kummassakin kolmannes, mielenterveyden häiriöistä kärsiviä hieman enemmän.

Mielenterveyden häiriöistä kärsivistä siis suhteellisesti pieni osa tekee töitä, jos heille maksetaan täyttä työkyvyttömyyseläkettä. Ja vastaavasti tuki- ja liikuntasairaista suhteellisesti katsottuna suuri osa tekee töitä täyden työkyvyttömyyseläkkeen rinnalla. Sen sijaan

osaeläkkeellä olevilla sairauden syy ei vaikuta työnteon yleisyyteen vaan kaikissa sairaus-
pääluokissa työnteko on yhtä yleistä.

Kuvio 5.2.

*Joulukuussa 2016 työkyvyttömyyseläkkeellä ja työssä olleiden jakautuminen työkyvyttömyyden
pääasiallisen syyn mukaan*

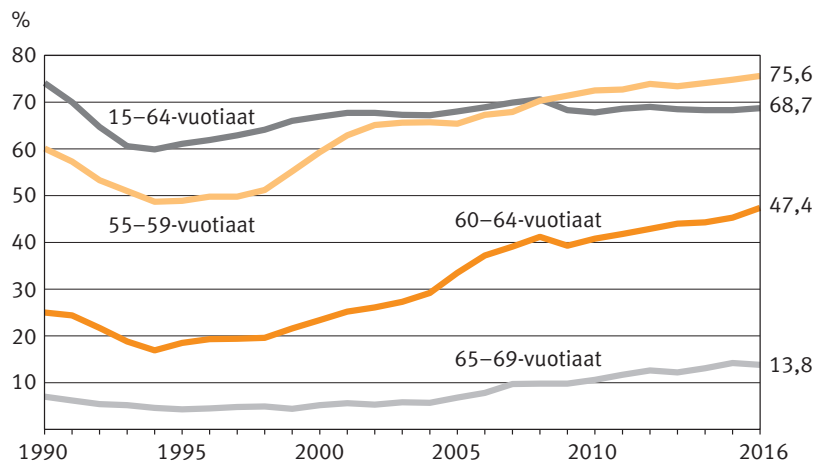
6 Ikääntyneiden työllisyys ja työnteko

6.1 Ikääntyneiden työllisyysasteet

Luonteva pohja työssä käyvien määrän kehityksen seuraamiseen saadaan Tilastokeskuksen työllisyysasteista.²¹ Niillä mitattuna ikääntyvän työvoiman työskentely on lisääntynyt merkittävästi (kuvio 6.1). 1990-luvun laman aikana työllisyysaste Suomessa romahti kaikissa ikäluokissa. Pudotuksen jälkeen alkoi nousu, joka taittui koko työvoiman (15–64-vuotiaat) osalta oikeastaan vasta 2008 alkaneen finanssikriisin seurauksena. Sitä ennen oli vain pieni notkahdus vuosien 2003–2004 tienoilla. Korkeimmillaan työllisyysaste ehti nousta jo yli 70 prosentin. Muutaman prosenttiyksikön pudotuksen jälkeen päästiin jo nousu-uralle, mutta pari viimeistä vuotta on taas vakiinnuttanut matalamman tason työllisyydessä. Koko työikäisen väestön työllisyysaste on edelleen selvästi vuoden 2008 alapuolella eikä viime vuoden taloustilanne parantanut tilannetta, jos ei heikentänytkään. Viime vuonna 2016 koko työikäisen väestön työllisyysaste nousi hieman ja oli 68,7 prosenttia.

Kuvio 6.1.

Työllisyysaste 15–64-vuotiailla ja vanhemmissa ikäryhmissä vuosina 1990–2016

Lähde: Suomen virallinen tilasto (SVT): Työvoimatutkimus. ISSN=1798-7830. Helsinki: Tilastokeskus.

Erityisen voimakas työllisyysasteen nousu on ollut 55–59- ja 60–64-vuotiaiden ikäryhmissä. 55–59-vuotiailla voimakas nousu alkoi jo 1990-luvun lopulla, mutta on jatkunut senkin

21 Työllisyysaste on työllisten prosenttiosuus samanikäisestä väestöstä. Tarkastelu perustuu Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen vuosikeskiarvoon. Koko väestön työllisyysaste lasketaan 15–64-vuotiaiden työllisten prosenttiosuutena samanikäisestä väestöstä.

Työllinen on henkilö, joka on tutkimusviikolla tehnyt ansiotyötä vähintään tunnin rahapalkkaa tai luontaisetta vastaan tai voittoa saadakseen, tai on ollut tilapäisesti poissa työstä.

Työvoimatutkimus kerää tilastotietoja otoksella 15–74-vuotiaasta väestöstä. Kuukausittainen otos on noin 12 000 henkeä ja tiedot kerätään tietokoneavusteisilla puhelinhaastattelulla. Tietojen pohjalta luodaan kuva koko 15–74-vuotiaan väestön toiminnasta. Työvoimatutkimus tuottaa kuukausittaisia, neljännesvuosittaisia ja vuosittaisia tietoja mm. työllisyydestä, työttömyydestä, erilaisista työsuhteista, työajoista sekä työpanoksesta.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Työvoimatutkimus. ISSN=1798-7830. Helsinki: Tilastokeskus.

jälkeen. Nousu on ollut melko tasaista vuodesta 2005 alkaen. Edes vuonna 2008 alkanut finanssikriisi ei ole hidastanut vauhtia vaan tämän ikäryhmän työllisyysaste on jatkanut nousua edelleen. Vuonna 2009 se ylitti koko väestön työllisyysasteen, joka ei ole toipunut finanssikriisin aiheuttamasta pudotuksesta. Sen jälkeen ero on kasvanut jo seitsemään prosenttiyksikköön. Viime vuonna 55–59-vuotiaiden työllisyysaste oli 75,6 prosenttia.

Myös 60–64-vuotiaiden työllisyysaste on noussut reippaasti. Voimakkain nousu ajoittuu 2000-luvulle ja erityisesti eläkeuudistuksen jälkeiseen aikaan. Hyvä kehitys on jatkunut myös 2008 finanssikriisin aiheuttaman notkahduksen jälkeen. Vuonna 2016 tämän ikäryhmän työllisyysaste nousi edelleen pari prosenttiyksikköä ja jälleen syntyi uusi ennätys (47,4 %). Nyt 60–64-vuotiaiden työllisyysaste on Suomessa korkeammalla tasolla kuin koskaan.²² Jo vuodesta 2011 alkaen on syntynyt uusi ennätys joka vuosi.

6.2 63–74-vuotiaiden työskentely

Vaikka työllisyysasteen nousu onkin ollut erityisen ripeää 55–64-vuotiailla, sama kehitys näkyy myös vanhemmissa ikäryhmissä. Luvut ovat matalia, mutta muutos on merkittävä: yli 65-vuotiaiden työllisyysaste on kaksinkertaistunut kymmenessä vuodessa. Nousu 65–69-vuotiaiden joukossa on tapahtunut erityisesti eläkeuudistuksen jälkeen (kuvio 6.2). Keskeinen tekijä muutoksessa lienee eläkeiän yläikärajan nostaminen 68 vuoteen. Viime vuonna 65–69-vuotiaiden työllisyysaste notkahti hieman alaspäin.

Myös 70–74-vuotiaiden työllisyysaste on noussut, vaikka heihin ikärajamuutoksilla ei ole ollut vaikutusta. Muutos on alkanut aivan viime vuosina ja kohdistuu erityisesti 2010-luvulle. Yli 70-vuotiaiden työllisyysasteen nousu voi olla seurausta terveydentilan yleisestä kohenemisestä ja koulutustason noususta, mikä koskee myös vanhempia ikäluokkia. Pitkä taantuma ei näytä syöneen työmahdollisuuksia näiltä ikäluokilta samalla tavalla kuin nuoremmilta. Vaikka yleinen työllisyystilanne on heikentynyt, se ei ole heijastunut yhtä vahvasti näihin vanhimpiin ikäryhmiin. Luultavasti myös vanhimman työvoiman työtehtävät eroavat nuorempien työtehtävistä. Lisäksi he tekevät usein epäsäännöllistä ja osa-aikaista työtä, vaikka se ei näy työllisyysasteessa. Myös yrittäjien osuus vanhimmissa ikäryhmissä lienee merkittävä.

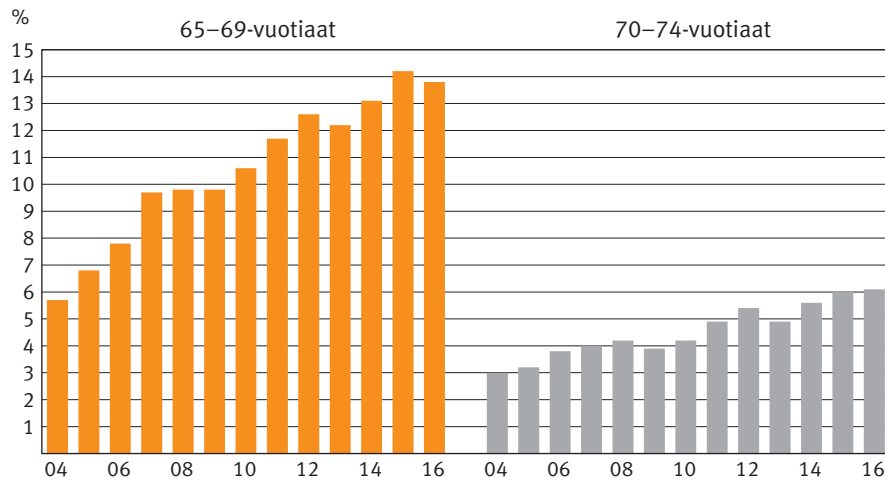
Ikääntyvien työssäkäynti on siis viime vuosina selvästi lisääntynyt, ja se näkyy myös työeläkejärjestelmän vakuutettujen tilastoissa²³. Esimerkiksi vanhuuseläkkeen valintaiässä työssä olleiden määrä on selvästi kasvanut vuosien 2007–2016 aikana. Erityisesti vuodesta 2007 muutos on selkeä. Merkittävä osa kasvusta selittyy vuoden 2005 eläkeuudistuksella. Sen jälkeen kaikki työ ikävälillä 18–68 tuli työeläkevakuutettavaksi ja samalla vanhuuseläkkeen alaikäraja laski 65 vuodesta 63 vuoteen. Ennen eläkeuudistusta vain harva jatkoi työssä 65 vuoden eläkeikään saakka. 1980-luvulta eläkeuudistukseen 2005 saakka 64-vuotiaista 85–90 prosenttia sai jotakin eläkettä. Esimerkiksi vuoden 2004 lopussa 64-vuotiaista 85 prosenttia sai jotakin eläkettä.²⁴ Eläkeläisten osuus 64-vuotiaista on pysynyt samalla tasolla aivan viime vuosiin saakka. Vasta parin viime vuoden aikana osuus on laskenut hieman ja viime vuonna se oli 82 prosenttia.²⁵

22 Nykyisellä tavalla työllisyysastetta on mitattu 1980-luvulta lähtien vuosittain. Sitä edeltäviä mittauksia on tehty ainakin vuosina 1970 ja 1980. Mikään näistä vuosista ei ylitä vuoden 2016 tulosta.

23 Suomen virallinen tilasto (SVT): Suomen työeläkevakuutetut. ISSN=2343-1369. Eläketurvakeskus.

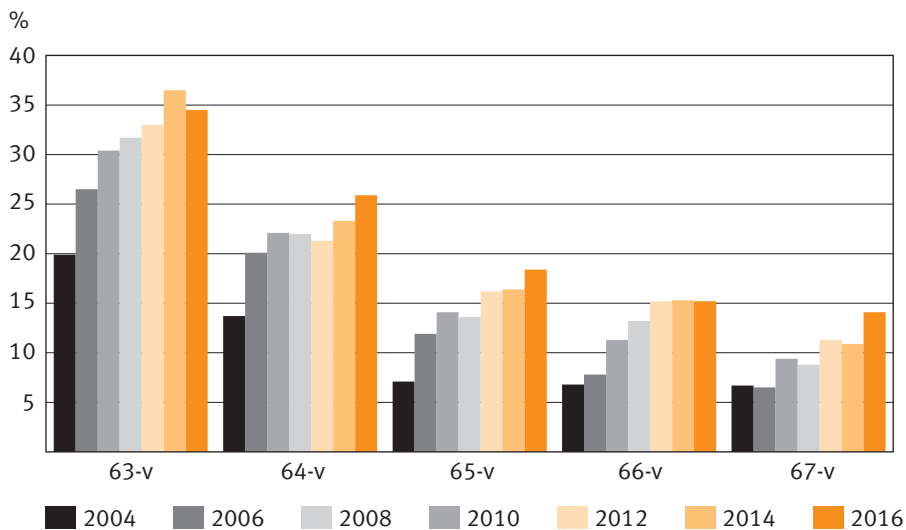
24 Suomen virallinen tilasto (SVT): Tilasto Suomen eläkkeensaajista. ISSN=1795-522X. Eläketurvakeskus ja Kela.

25 Suomen virallinen tilasto (SVT): Tilasto Suomen eläkkeensaajista. ISSN=1795-522X. Eläketurvakeskus ja Kela.

Kuvio 6.2.*65–69- ja 70–74-vuotiaiden työllisyysasteet vuosina 2004–2016*

Lähde: Suomen virallinen tilasto (SVT): Työvoimatutkimus. ISSN=1798-7830. Helsinki: Tilastokeskus.

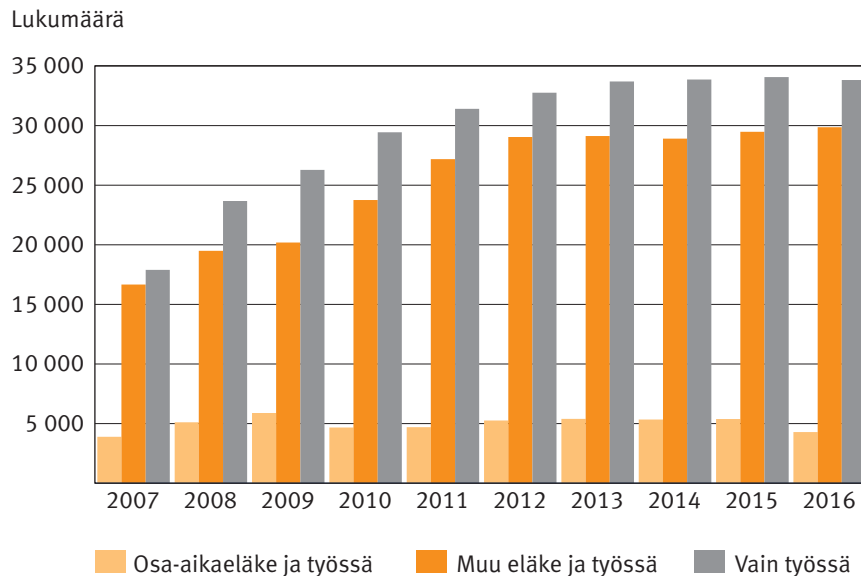
Vaikka 63–67-vuotiailla työllisyysasteen kehitys on ollut hyvin myönteinen kaikissa yksittäisissä ikäluokissa, kehitys niiden välillä on myös hieman erilainen (ks. kuvio 6.3). Vuosina 2004–2006 työllisyysaste nousi merkittävästi 63-, 64- ja 65-vuotiailla. Sen sijaan 66- ja 67-vuotiaiden ikäryhmissä työllisyysaste on noussut selvemmin vasta vuoden 2006 jälkeen.

Kuvio 6.3.*63–67-vuotiaiden työllisyysasteet 2004–2016*

Lähde: Suomen virallinen tilasto (SVT): Työvoimatutkimus. ISSN=1798-7830. Helsinki: Tilastokeskus.

Kuvio 6.4.

Vuosien 2007–2016 lopussa työssä olleet 63–67-vuotiaat

Työllisyysasteen nousu on ollut voimakas kaikissa ikäluokissa välillä 63–67 vuotta. Nousua oli myös vuonna 2016 lukuun ottamatta yli 65-vuotiaita. Suhteellinen muutos on ollut pienin 64-vuotiailla. Vuodesta 2008 alkaen heillä työllisyysaste on välillä jopa hieman laskenut, mutta on taas viime vuodet nousut ja ylittänyt jo 25 prosentin tason. Samaan aikaan 65-vuotiaiden työllisyysaste on noussut jo yli 18 prosentin. Sen sijaan 66-vuotiaiden työllisyysaste on vakiintunut 2010-luvulla 15 prosentin tasolle, johon viime vuosien nousuvauhdilla myös 67-vuotiaiden työllisyysaste nousee lähivuosina. Vaikka joustava vanhuuseläkeikä antaa mahdollisuuden jäädä eläkkeelle milloin tahansa ikävälillä 63–68 vuotta, tätä ikäväliä ei ole käytetty kovin tasaisesti. Moni jättää työnteon heti 63 vuoden iän täyttämisen jälkeen. Vaikka yli 63-vuotiaiden ikäluokissa työllisyysaste on viime vuosina noussut selvästi, edelleen viime vuonna 63-vuotiaiden työllisyysaste oli kaksinkertainen 65-vuotiaiden työllisyysasteeseen verrattuna. Työntekoa jatkavista osa jää eläkkeelle vasta lähellä yläikärajaa tai ainakin jatkaa työntekoa eläkkeen rinnalla, mikä nostaa näiden ikäryhmien työllisyysastetta.

Vuosien 2007–2016 välisenä aikana työssä käyvien 63–67-vuotiaiden määrä on noussut vajaasta 40 000 henkilöstä 68 000 henkilöön, mille tasolle työssä käyvien määrä tässä ikäryhmässä näyttää vakiintuneen. Suhteellinen nousu on 77 prosenttia (kuvio 6.4). Osa-aikaeläkeläisten määrä ei ole viime vuosina juuri muuttunut vaan on pysynyt hieman vaihdellen viiden tuhannen henkilön suuruusluokassa koko tarkastelujakson ajan. Sen sijaan yli vanhuuseläkkeen alaikärajan työssä jatkavien määrä on selvästi noussut. Tarkastelujakson aikana nousua on 90 prosenttia. Myös työskentely eläkkeen rinnalla on yleistynt, tosin muutos ei ole aivan yhtä selkeä kuin vain työssä olleiden joukossa (kuvio 6.4).

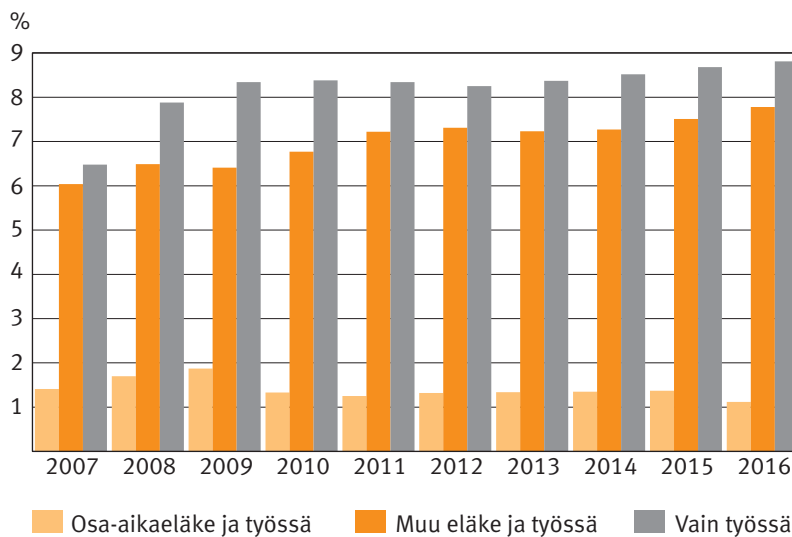
Lukumääräiselle nousulle on myös luonnollinen syy: tarkastelujakson aikana suuret ikäluokat ovat tulleet vanhuuseläkkeen valintaikänsä. Vuosien 2007–2016 välisenä aikana 63–67-vuotiaiden määrä on noussut 100 000 työeläkevakuutetulla tai -eläkkeensaa-

jalla, vaikka ikäryhmän koko on kääntynyt jo laskuun suurten ikäluokkien saavuttaessa jo osin vanhuuseläkkeen yläkäräjan.²⁶

Suurilla ikäluokilla on ollut mahdollisuus jatkaa työssä yli vanhan 65 vuoden eläkeiän – tai jäädä vähentämättömälle eläkkeelle 63 vuoden iässä. Ennen vuoden 2005 eläkeuudistusta 65 vuoden ikä oli yleensä myös eroamisikä eikä työntekoa jatkettu sen jälkeen. Nyt lainsäädäntö antaa työssä jatkamiselle paremmat mahdollisuudet samalla kun myös eläkkeen rinnalla alle 68-vuotiaana tehty työ kartuttaa uutta eläkettä.

Kuvio 6.5.

Vuosien 2007–2016 lopussa työssä olleiden osuus työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneista, 63–67-vuotiaat

Jos lukumäärien sijasta tarkastellaan muutoksia suhteessa kyseisen ikäryhmän kokoon, muutokset ovat huomattavasti pienempiä. Viime vuosina tapahtuneet muutokset ovat vähäisiä. Työssä käyvien 63–67-vuotiaiden osuus ikäluokasta on noussut 13,9 prosentista 17,7 prosenttiin. 2010-luvulla nousu on ollut yhden prosenttiyksikön verran. Vajaan neljän prosenttiyksikön kokonaisuudesta 1,5 prosenttiyksikköä selittää eläkeläisten työnteon yleistyminen ja lopun lähes 2,5 prosenttiyksikköä työssä ilman eläkettä jatkaneiden määrän lisääntyminen. Työssä käyvien eläkeläisten osuus on noussut 7,5 prosentista 8,9 prosenttiin ja ilman osa-aikaeläkkeitä 6,0 prosentista 7,8 prosenttiin.

Vuosi 2007 poikkeaa muista selvästi matalampana erityisesti työssä jatkaneiden osalta. Syy saattaa olla eläkeuudistuksen voimaantumisen läheisyys. Vanha 65 vuoden yleinen eläkeikä ja eläkeuudistukseen liittyneet siirtymäsäännökset saattavat heijastua vielä vuoden 2007 lukuihin. Muutos vuodesta 2008 jää alle kahden prosenttiyksikön tasolle, josta vajaa puolet selittyy eläkeläisten työnteon lisääntymisellä ja yli puolet työnteon jatkamisella ilman eläkettä. Tällä vuosikymmenellä 63–67-vuotiaiden eläkeläisten työssäkäyn-

²⁶ Työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvien 63–67-vuotiaiden määrä nousi vuoteen 2013 saakka. Tuolloin henkilömäärä tässä ikäryhmässä ylitti niukasti 400 000. Vuoden 2014 lopussa piiri supistui taas alle 400 000 henkilön. Vuonna 2016 tässä ikäryhmässä oli 384 000 henkilöä. Niinpä vuoden 2013 henkilömäärä jäänee ennätykseksi, koska tämän jälkeen ikäryhmästä poistuvat suuret ikäluokat korvautuvat pienemmillä.

ti on yleistynyt vajaan prosenttiyksikön samalla kun osa-aikaeläkkeellä olevien osuus on hieman pienentynyt. Lisäksi työssä ilman eläkettä jatkaneiden osuus on noussut 0,4 prosenttiyksikköä.

Tarkastelujakson alussa eläkeläisten työnteke oli jonkin verran yleisempää kuin työssä jatkaminen ilman eläkettä 63–67-vuotiaiden ryhmässä. Tämä ero on viime vuosina ta-
soittunut eikä ryhmien välillä ole enää eroa.

7 Eläkeläisten työnteon vaikutus työllisyysasteeseen

Eläkkeen rinnalla tehty työ vaikuttaa työllisyysasteisiin kaikissa ikäryhmissä. Luonnollisesti vaikutus on pieni nuorten työikäisten piirissä, missä työllisyysaste on korkea ja eläkkeensaajien määrä pieni, mutta vaikutus kasvaa sitä suuremmaksi, mitä vanhemmista ikäryhmistä on kysymys. Tässä tarkastelu on rajattu yli 60-vuotiaisiin. Eläkeläisten työnteko on usein epäsäännöllisen säännöllistä ja osa-aikaista. Se on vain harvoin kokoaikaista ja säännöllistä. Usein työstä saatava ansiotulo jää eläkettä pienemmäksi, joten työ ei yleensä ole myöskään pääasiallinen toimeentulon lähde. Silti eläkeläisten tekemä työ nostaa työllisyysastetta omassa ikäluokassaan samalla painolla kuin ilman eläkettä kokoaikaisesti työssä jatkavien työnteko. Tämä korostuu erityisesti vanhuuseläkeikäisillä, mikä on hyvä muistaa työllisyysasteita tarkasteltaessa, ainakin jos samalla käsitellään työpanosta.

Karkealla tasolla eläkeläisten työnteon vaikutusta työllisyysasteisiin voidaan arvioida laskemalla ensin työssä käyvien eläkeläisten osuus työeläkevakuutetuista ja vertaamalla tätä prosenttiosuutta sitten työllisyysasteeseen. Vaikka arvio on karkea, se kertoo eläkeläisten työnteon suuresta merkityksestä ikääntyneiden työllisyysasteissa. Tässä tarkastelussa osa-aikaeläkettä saavia ei tulkita eläkeläisiksi, joten he ovat työllisiä kuten muutkin työssä käyvät.

Eläkkeensaajien työnteko nostaa merkittävästi työllisyysastetta yli 60-vuotiaiden ikäluokissa (taulukko 7.1). Jos eläkeläistyötä ei otettaisi huomioon, esimerkiksi 60–64-vuotiaiden työllisyysaste olisi ollut 41 prosenttia vuonna 2016 eli 6 prosenttiyksikköä ilmoitettua matalampi. Ero on ollut melko tasaisesti 6 prosenttiyksikön verran koko 2010-luvun ajan. Aiemmin ero oli pienempi.

Taulukko 7.1.

Eläkeläisten työnteon vaikutus työllisyysasteeseen 60–69-vuotiailla vuonna 2016*

Ikäryhmä	Työllisyysaste	Eläkeläisten osuus työllisistä		Erotus
		%-yksikköä	%-osuus	
60–64	47,4	6,2	13,1	41,2
63–67	21,4	8,7	40,7	12,7
65–69	13,8	6,9	50,0	6,9

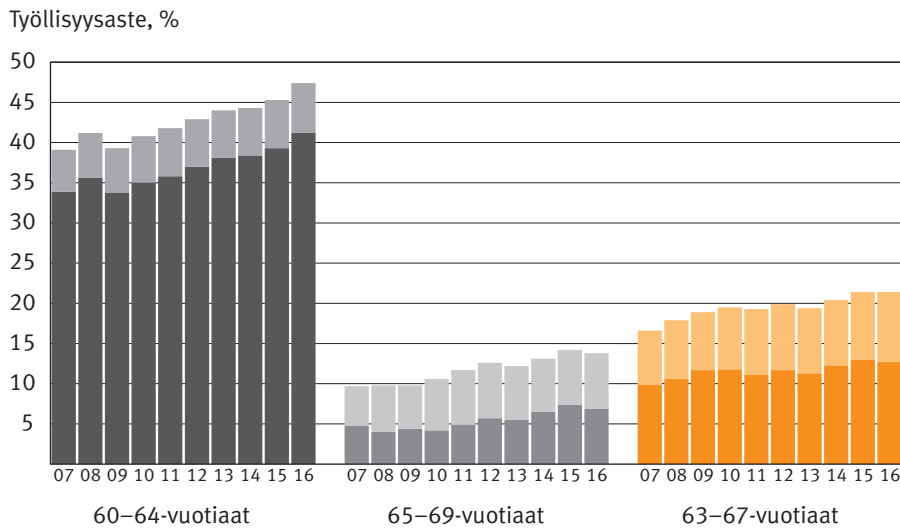
* Ilman osa-aikaeläkkeitä.

Vanhuuseläkkeen valintaiässä olevista 63–67-vuotiaista työllisistä 40 prosenttia sai eläkettä ja 65–69-vuotiaiden ikäluokassa eläkeläisten osuus oli puolet. Jälkimmäisessä ikäryhmässä eläkeläisten työnteko siis kaksinkertaistaa työllisyysasteen. Näin siis siitäkkin huolimatta, että eläkeläisten pääasiallinen toimeentulon lähde on useimmiten eläke, ei työnteosta saatava ansio. Tällä vuosikymmenellä eläkeläisten osuus on hieman vaihdellut, mutta viime vuosina muutokset ovat olleet vähäisiä. Ehkä suurin muutos on tapahtunut 65–69-vuotiaiden ryhmässä, missä eläkeläisten osuus on laskenut 10 prosenttiyksikköä.

Seuraamalla samaa laskelmaa eri vuosina käsitys ikääntyneiden työllisyysasteen noususta syvenee. Esimerkiksi 65–69-vuotiaiden ikäluokan työllisyysaste on noussut 42 prosenttia vuosien 2007–2016 aikana. Tästä noususta puolet selittyy eläkeläisten työnteon lisääntymisellä (kuvio 7.1). Parin viime vuoden aikana eläkeläisten työnteko on taas kääntynyt nousuun. Samalla työssä jatkaneiden määrä näyttää olevan edelleen nousu-uralla satunnaisvaihtelusta huolimatta.

Kuvio 7.1.

Eläkeläisten työnteon vaikutus 60–69-vuotiaiden työllisyysasteisiin 2007–2016

Pylväiden vaaleampi yläosa kuvaa eläkeläisten osuutta. Eläkeläisiin eivät sisälly osa-aikaeläkkeensaajat.

Lähde (työllisyysasteet): Suomen virallinen tilasto (SVT): Työvoimatutkimus. ISSN=1798-7830. Helsinki: Tilastokeskus.

8 Yhteenveto työskentelystä eläkkeen rinnalla

Eläkettä kartuttavaa työtä tekee vuositasolla noin 120 000 eläkkeensaajaa. Jos osa-aikaeläke jätetään tarkastelun ulkopuolelle, henkilömäärä putoaa 100 000 työeläkkeensaajaan. Heistä vuoden 2016 joulukuussa työssä kävi lähes 70 000 eläkkeensaajaa, joista 63–67-vuotiaita oli 33 000.

Vuonna 2016 työssä olleiden eläkkeensaajien keskieläke oli vajaat 1 500 €/kk (ilman osa-aikaeläkkeitä). Työtä tehtiin vuodessa keskimäärin kahdeksan kuukautta noin 1 200 euron kuukausipalkalla. Palkkaerot olivat suuria. Joka neljäs sai palkkaa alle 390 €/kk ja joka neljäs yli 1 600 €/kk. Joka toisen eläkeläisen työansio jäi alle 870 euron kuukaudessa.

Vanhuuseläkkeen rinnalla tehty työ on usein osa-aikaista ja enemmän tai vähemmän epäsäännöllistä. Keskimääräinen kuukausiansio työkuukausilta oli 1 100 euroa. Se on runsaat puolet työeläkkeestä, joka oli tässä joukossa yli 1 900 €/kk. Työssä käyvät vanhuuseläkeläiset saivat selvästi keskimääräistä korkeampaa työeläkettä. Se merkinnee sitä, että työtä ei tehdä ensisijaisesti pienen eläkkeen vuoksi vaan paremminkin oman kiinnostuksen ja motivaation perusteella. Toki joillekin lisätienesti on tärkeä toimeentulon ja elintason kohottaja.

Vuosien 2007–2016 välisenä aikana työssä käyneiden eläkkeensaajien määrä on selvästi noussut. Muutos näkyy ennen kaikkea vanhuuseläkkeen rinnalla työssä käyneiden lisääntymisenä. Samalla myös vanhuuseläkeiän alarajan yli työssä jatkaneiden määrä on noussut. Lukumääräisesti nousu oli voimakkainta tarkastelujakson alussa.

Vaikka 63–67-vuotiaiden työskentely eläkkeen rinnalla on lisääntynyt selvästi, lukumäärän kasvu ei merkitse valtavan suurta käyttäytymismuutosta. Merkittävä osa kasvusta selittyy suurilla ikäluokilla, jotka ovat tulleet tarkastelujakson aikana tähän ikäryhmään ja vanhimmasta päästä jo poistuneet tästä ikäryhmästä.

Kun tarkastelu suhteutetaan ikäryhmän kokoon, nousu on huomattavasti maltillisempaa kuin lukumäärien perusteella voisi olettaa. Koko tarkastelujakson aikana työssä käyvien 63–67-vuotiaiden osuus ikäryhmästä on noussut alle 14 prosentista lähes 18 prosenttiin. Viime vuosien muutokset ovat olleet pieniä, koska tästä vajaan neljän prosenttiyksikön noususta vain 1,2 prosenttiyksikköä on tapahtunut 2010-luvulla. Vastaavasti eläkeläisten työnteon lisääntyminen selittää koko tarkastelujakson noususta vain 1,5 prosenttiyksikköä. Suurimman osan kasvusta, yli kaksi prosenttiyksikköä, selittävät ilman eläkettä työssä jatkaneet, joiden osuus ikäryhmästä kasvoi erityisesti tarkastelujakson alussa.

Vuoden 2016 lopussa 63–67-vuotiaista työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneista kävi siis työssä 18 prosenttia. Se vastaa lähes 70 000 henkilöä, joista puolet sai samaan aikaan eläkettä ja puolet oli työssä ilman eläkettä. He siis jatkoivat työssä yli vanhuuseläkkeen valintaiän alarajan.

Säännöllisimmin työtä tekevät eläkkeen rinnalla osa-aikaeläkettä saavat, koska osa-aikaeläkkeen maksaminen edellyttää työnteon jatkamista. Lähes yhtä säännöllisesti työtä tekevät osatyökyvyttömyyseläkkeellä olevat. Heistä kolme neljästä tekee työtä, vaikka laki ei sitä edellytä. Ilman työansioita toimeentulo jää kuitenkin usein pieneksi, koska työeläkkeen määrä on vain puolet täydestä eläkkeestä. Osatyökyvyttömyyseläkettä saavien keskimääräinen kuukausiansio on kaksinkertainen eläkkeeseen verrattuna.

Samalla kun eläkeikäisten ja eläkkeensaajien työnteke on yleistynyt, myös ikääntyneen työvoiman työllisyysaste on noussut selvästi. Esimerkiksi 70–74-vuotaiden työllisyysaste on kaksinkertaistunut viimeisen viiden vuoden aikana. Vastaavasti 65–69-vuotiaiden työllisyysaste on noussut 42 prosentilla, josta puolet selittyy eläkeläisten työssäkäynnin lisääntymisellä.

1.1 Työeläkejärjestelmän piirissä 31.12. elossa olleet 18–68-vuotiaat 2007–2016

	Ei eläkkeellä 31.12.				Eläkkeellä 31.12.			Kaikki työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvat	
	Työssä 31.12.	Työssä vuoden aikana, ei 31.12.	Työssä ennen tilasto-vuotta	Kaikki	Työssä 31.12.		Ei työssä 31.12.		
					Kaikki	Osa-aika-eläke			
18–68-vuotiaat, kaikki									
2007	2 298 174	309 979	357 718	2 965 871	79 698	29 652	499 268	578 966	3 544 837
2008	2 323 088	309 996	362 726	2 995 810	83 366	28 810	500 602	583 968	3 579 778
2009	2 257 253	321 321	415 344	2 993 918	82 336	27 634	521 226	603 562	3 597 480
2010	2 274 727	298 303	437 555	3 010 585	87 002	28 528	512 144	599 146	3 609 731
2011	2 301 794	298 320	435 506	3 035 620	89 802	27 305	522 774	612 576	3 648 196
2012	2 297 921	308 171	454 904	3 060 996	87 549	23 331	524 879	612 428	3 673 424
2013	2 281 797	310 652	489 624	3 082 073	85 091	20 312	529 239	614 330	3 696 403
2014	2 263 947	317 456	523 976	3 105 379	79 967	15 961	519 868	599 835	3 705 214
2015	2 256 348	310 061	551 201	3 117 610	76 389	12 020	505 051	581 440	3 699 050
2016	2 266 059	302 219	559 519	3 127 797	74 802	10 343	491 308	566 110	3 693 907
Miehet									
2007	1 177 125	150 687	180 616	1 508 428	37 647	13 418	248 992	286 639	1 795 067
2008	1 182 689	156 114	185 853	1 524 656	39 305	12 956	250 189	289 494	1 814 150
2009	1 137 082	161 737	222 703	1 521 522	38 192	12 216	261 433	299 625	1 821 147
2010	1 149 869	147 292	233 554	1 530 715	40 087	12 237	256 905	296 992	1 827 707
2011	1 164 770	149 147	231 161	1 545 078	41 051	11 549	262 196	303 247	1 848 325
2012	1 159 209	156 321	243 351	1 558 881	39 749	9 752	263 118	302 867	1 861 748
2013	1 149 882	158 745	263 249	1 571 876	38 425	8 424	265 101	303 526	1 875 402
2014	1 139 543	162 480	284 063	1 586 086	35 631	6 517	260 620	296 251	1 882 337
2015	1 136 648	156 922	299 819	1 593 389	33 841	4 845	253 618	287 459	1 880 848
2016	1 146 884	151 598	303 430	1 601 912	33 195	4 148	245 950	279 145	1 881 057
Naiset									
2007	1 121 049	159 292	177 102	1 457 443	42 051	16 234	250 276	292 327	1 749 770
2008	1 140 399	153 882	176 873	1 471 154	44 061	15 854	250 413	294 474	1 765 628
2009	1 120 171	159 584	192 641	1 472 396	44 144	15 418	259 793	303 937	1 776 333
2010	1 124 858	151 011	204 001	1 479 870	46 915	16 291	255 239	302 154	1 782 024
2011	1 137 024	149 173	204 345	1 490 542	48 751	15 756	260 578	309 329	1 799 871
2012	1 138 712	151 850	211 553	1 502 115	47 800	13 579	261 761	309 561	1 811 676
2013	1 131 915	151 907	226 375	1 510 197	46 666	11 888	264 138	310 804	1 821 001
2014	1 124 404	154 976	239 913	1 519 293	44 336	9 444	259 248	303 584	1 822 877
2015	1 119 700	153 139	251 382	1 524 221	42 548	7 175	251 433	293 981	1 818 202
2016	1 119 175	150 621	256 089	1 525 885	41 607	6 195	245 358	286 965	1 812 850

1.2 Työeläkejärjestelmän piirissä 31.12. elossa olleet 63–67-vuotiaat 2007–2016

	Ei eläkkeellä 31.12.				Eläkkeellä 31.12.			Kaikki työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvat	
	Työssä 31.12.	Työssä vuoden aikana, ei 31.12.	Työssä ennen tilasto-vuotta	Kaikki	Työssä 31.12.		Ei työssä 31.12.		
					Kaikki	Osa-aika-eläke			
63–67-vuotiaat, kaikki									
2007	17 891	772	11 096	29 759	20 567	3 901	225 726	246 293	276 052
2008	23 674	1 046	12 343	37 063	24 614	5 116	238 929	263 543	300 606
2009	26 282	1 154	13 421	40 857	26 082	5 887	248 214	274 296	315 153
2010	29 427	1 202	14 581	45 210	28 438	4 680	277 473	305 911	351 121
2011	31 402	1 175	15 367	47 944	31 877	4 698	296 685	328 562	376 506
2012	32 756	1 182	15 951	49 889	34 296	5 256	313 090	347 386	397 275
2013	33 691	1 779	18 566	54 036	34 515	5 397	314 204	348 719	402 755
2014	33 864	1 907	21 302	57 073	34 243	5 348	306 213	340 456	397 529
2015	34 059	1 903	22 332	58 294	34 854	5 386	299 043	333 897	392 191
2016	33 820	1 806	22 455	58 081	34 154	4 293	291 581	325 735	383 816
Miehet									
2007	9 600	387	5 911	15 898	10 803	1 735	107 609	118 412	134 310
2008	12 527	535	6 550	19 612	12 856	2 290	114 331	127 187	146 799
2009	13 378	586	7 217	21 181	13 322	2 550	119 692	133 014	154 195
2010	14 868	580	7 900	23 348	14 698	1 964	133 847	148 545	171 893
2011	15 742	568	8 392	24 702	16 340	1 864	143 418	159 758	184 460
2012	16 213	570	8 864	25 647	17 378	2 120	151 796	169 174	194 821
2013	16 467	979	10 211	27 657	17 341	2 106	152 618	169 959	197 616
2014	16 198	1 046	11 697	28 941	16 912	2 094	149 659	166 571	195 512
2015	16 027	986	12 231	29 244	17 023	2 076	146 669	163 692	192 936
2016	15 743	927	12 438	29 108	16 977	1 635	142 594	159 571	188 679
Naiset									
2007	8 291	385	5 185	13 861	9 764	2 166	118 117	127 881	141 742
2008	11 147	511	5 793	17 451	11 758	2 826	124 598	136 356	153 807
2009	12 904	568	6 204	19 676	12 760	3 337	128 522	141 282	160 958
2010	14 559	622	6 681	21 862	13 740	2 716	143 626	157 366	179 228
2011	15 660	607	6 975	23 242	15 537	2 834	153 267	168 804	192 046
2012	16 543	612	7 087	24 242	16 918	3 136	161 294	178 212	202 454
2013	17 224	800	8 355	26 379	17 174	3 291	161 586	178 760	205 139
2014	17 666	861	9 605	28 132	17 331	3 254	156 554	173 885	202 017
2015	18 032	917	10 101	29 050	17 831	3 310	152 374	170 205	199 255
2016	18 077	879	10 017	28 973	17 177	2 658	148 987	166 164	195 137

2 Työeläkejärjestelmän piirissä 31.12.2016 elossa olleet 18–68-vuotiaat

Ikä vuoden lopussa	Ei eläkkeellä 31.12.				Eläkkeellä 31.12.			Kaikki työ- eläke- järjes- telmän piiriin kuuluvat	
	Työssä 31.12.	Työssä vuoden aikana, ei 31.12.	Työssä ennen vuotta 2014	Kaikki	Työssä 31.12.		Ei työssä 31.12.		
					Kaikki	Osa- aika- eläke			
Kaikki									
18–29	468 384	157 395	125 246	751 025	348	-	2 365	2 713	753 738
30–39	551 242	55 056	133 647	739 945	1 587	-	6 061	7 648	747 593
40–49	542 060	38 114	114 256	694 430	4 314	-	14 895	19 209	713 639
50–54	293 186	19 066	60 724	372 976	5 366	-	18 704	24 070	397 046
55–59	261 614	19 213	57 553	338 380	11 323	-	35 410	46 733	385 113
60–68	149 573	13 375	68 093	231 041	51 864	10 343	413 873	465 737	696 778
60–62	115 679	11 390	43 059	170 128	17 270	6 044	46 012	63 282	233 410
60–67	149 499	13 196	65 514	228 209	51 424	10 337	337 593	389 017	617 226
62–67	66 481	4 892	36 888	108 261	41 788	7 913	311 065	352 853	461 114
63–67	33 820	1 806	22 455	58 081	34 154	4 293	291 581	325 735	383 816
63–68	33 894	1 985	25 034	60 913	34 594	4 299	367 861	402 455	463 368
65–68	7 744	520	11 132	19 396	19 941	736	270 294	290 235	309 631
18–54	1 854 872	269 631	433 873	2 558 376	11 615	-	42 025	53 640	2 612 016
18–59	2 116 486	288 844	491 426	2 896 756	22 938	-	77 435	100 373	2 997 129
18–67	2 265 985	302 040	556 940	3 124 965	74 362	10 337	415 028	489 390	3 614 355
Kaikki	2 266 059	302 219	559 519	3 127 797	74 802	10 343	491 308	566 110	3 693 907
Miehet									
18–29	235 532	80 045	62 660	378 237	138	-	1 110	1 248	379 485
30–39	293 699	25 540	68 792	388 031	560	-	3 097	3 657	391 688
40–49	276 599	18 957	65 141	360 697	1 540	-	8 044	9 584	370 281
50–54	144 868	9 896	35 371	190 135	2 194	-	10 442	12 636	202 771
55–59	125 515	10 132	33 690	169 337	4 633	-	19 849	24 482	193 819
60–68	70 671	7 028	37 776	115 475	24 130	4 148	203 408	227 538	343 013
60–62	54 890	5 992	23 691	84 573	6 942	2 511	24 120	31 062	115 635
60–67	70 633	6 919	36 129	113 681	23 919	4 146	166 714	190 633	304 314
62–67	31 392	2 509	20 005	53 906	20 086	3 122	152 507	172 593	226 499
63–67	15 743	927	12 438	29 108	16 977	1 635	142 594	159 571	188 679
63–68	15 781	1 036	14 085	30 902	17 188	1 637	179 288	196 476	227 378
65–68	3 889	308	6 881	11 078	10 130	319	130 374	140 504	151 582
18–54	950 698	134 438	231 964	1 317 100	4 432	-	22 693	27 125	1 344 225
18–59	1 076 213	144 570	265 654	1 486 437	9 065	-	42 542	51 607	1 538 044
18–67	1 146 846	151 489	301 783	1 600 118	32 984	4 146	209 256	242 240	1 842 358
Kaikki	1 146 884	151 598	303 430	1 601 912	33 195	4 148	245 950	279 145	1 881 057
Naiset									
18–29	232 852	77 350	62 586	372 788	210	-	1 255	1 465	374 253
30–39	257 543	29 516	64 855	351 914	1 027	-	2 964	3 991	355 905
40–49	265 461	19 157	49 115	333 733	2 774	-	6 851	9 625	343 358
50–54	148 318	9 170	25 353	182 841	3 172	-	8 262	11 434	194 275
55–59	136 099	9 081	23 863	169 043	6 690	-	15 561	22 251	191 294
60–68	78 902	6 347	30 317	115 566	27 734	6 195	210 465	238 199	353 765
60–62	60 789	5 398	19 368	85 555	10 328	3 533	21 892	32 220	117 775
60–67	78 866	6 277	29 385	114 528	27 505	6 191	170 879	198 384	312 912
62–67	35 089	2 383	16 883	54 355	21 702	4 791	158 558	180 260	234 615
63–67	18 077	879	10 017	28 973	17 177	2 658	148 987	166 164	195 137
63–68	18 113	949	10 949	30 011	17 406	2 662	188 573	205 979	235 990
65–68	3 855	212	4 251	8 318	9 811	417	139 920	149 731	158 049
18–54	904 174	135 193	201 909	1 241 276	7 183	-	19 332	26 515	1 267 791
18–59	1 040 273	144 274	225 772	1 410 319	13 873	-	34 893	48 766	1 459 085
18–67	1 119 139	150 551	255 157	1 524 847	41 378	6 191	205 772	247 150	1 771 997
Kaikki	1 119 175	150 621	256 089	1 525 885	41 607	6 195	245 358	286 965	1 812 850

3.1 Joulukuussa 2016 tai vuoden 2016 aikana työssä ja eläkkeellä olleet 18–68-vuotiaat
Kaikki eläkettä saaneet

Ikä vuoden lopussa	Joulukuussa työssä ja eläkkeellä				Vuoden aikana työssä ja eläkkeellä				
	Henki- löitä	Keski- eläke €/kk	Keski- ansio €/kk	Ansio/ eläke %	Henki- löitä	Keskim. kuu- kausia	Keski- eläke €/kk	Keski- ansio €/kk	Ansio/ eläke %
Kaikki									
18–29	376	701	693	99	617	6,0	674	673	100
30–39	1 630	1 046	1 004	96	2 375	7,4	1 050	939	89
40–49	4 426	1 116	1 180	106	5 840	8,5	1 118	1 137	102
50–54	5 483	1 142	1 312	115	6 910	8,9	1 147	1 276	111
55–59	11 630	1 143	1 380	121	14 213	9,1	1 158	1 319	114
60–68	55 849	1 511	1 428	95	87 324	7,7	1 491	1 368	92
60–62	17 765	1 066	1 737	163	21 261	8,4	1 096	1 555	142
60–67	55 356	1 507	1 431	95	80 061	7,9	1 467	1 384	94
62–67	45 441	1 595	1 367	86	68 029	7,9	1 520	1 371	90
63–67	37 591	1 715	1 285	75	58 800	7,7	1 613	1 317	82
63–68	38 084	1 718	1 283	75	66 063	7,4	1 634	1 299	79
65–68	22 104	1 843	1 149	62	39 347	7,5	1 815	1 130	62
18–54	11 915	1 105	1 202	109	15 742	8,4	1 110	1 162	105
18–59	23 545	1 124	1 291	115	29 955	8,7	1 134	1 240	109
18–67	78 901	1 393	1 389	100	110 016	8,1	1 370	1 343	98
Kaikki	79 394	1 396	1 388	99	117 279	7,9	1 391	1 332	96
Miehet									
18–29	148	741	816	110	252	5,7	700	759	108
30–39	577	1 136	1 026	90	897	7,1	1 163	948	82
40–49	1 588	1 367	1 251	92	2 168	8,2	1 369	1 215	89
50–54	2 246	1 458	1 411	97	2 952	8,4	1 463	1 384	95
55–59	4 759	1 477	1 532	104	6 025	8,7	1 490	1 468	99
60–68	25 118	1 825	1 609	88	39 717	7,5	1 811	1 537	85
60–62	7 108	1 299	1 880	145	8 666	8,2	1 340	1 695	126
60–67	24 890	1 820	1 611	89	36 334	7,7	1 783	1 553	87
62–67	20 953	1 907	1 571	82	31 401	7,7	1 835	1 553	85
63–67	17 782	2 029	1 505	74	27 668	7,5	1 934	1 506	78
63–68	18 010	2 033	1 502	74	31 051	7,3	1 959	1 488	76
65–68	10 643	2 158	1 377	64	18 902	7,4	2 142	1 335	62
18–54	4 559	1 362	1 287	94	6 269	8,0	1 370	1 251	91
18–59	9 318	1 421	1 413	99	12 294	8,4	1 431	1 364	95
18–67	34 208	1 712	1 558	91	48 628	7,9	1 688	1 503	89
Kaikki	34 436	1 716	1 556	91	52 011	7,7	1 714	1 493	87
Naiset									
18–29	228	676	611	90	365	6,1	657	616	94
30–39	1 053	998	992	99	1 478	7,6	987	933	95
40–49	2 838	976	1 140	117	3 672	8,7	980	1 094	112
50–54	3 237	923	1 244	135	3 958	9,2	932	1 201	129
55–59	6 871	911	1 275	140	8 188	9,3	930	1 216	131
60–68	30 731	1 253	1 281	102	47 607	7,9	1 236	1 232	100
60–62	10 657	910	1 643	181	12 595	8,6	935	1 465	157
60–67	30 466	1 250	1 283	103	43 727	8,1	1 217	1 250	103
62–67	24 488	1 328	1 192	90	36 628	8,1	1 262	1 221	97
63–67	19 809	1 434	1 084	76	31 132	7,9	1 341	1 155	86
63–68	20 074	1 435	1 084	76	35 012	7,6	1 358	1 137	84
65–68	11 461	1 550	934	60	20 445	7,6	1 522	943	62
18–54	7 356	946	1 149	121	9 473	8,7	951	1 107	116
18–59	14 227	929	1 211	130	17 661	9,0	941	1 160	123
18–67	44 693	1 148	1 260	110	61 388	8,3	1 131	1 223	108
Kaikki	44 958	1 151	1 259	109	65 268	8,2	1 148	1 211	105

3.2 Joulukuussa 2016 tai vuoden 2016 aikana työssä ja eläkkeellä olleet 18–68-vuotiaat
Kaikki eläkettä saaneet ilman osa-aikaeläkkeitä

Ikä vuoden lopussa	Joulukuussa työssä ja eläkkeellä				Vuoden aikana työssä ja eläkkeellä				
	Henki- löitä	Keski- eläke €/kk	Keski- ansio €/kk	Ansio/ eläke %	Henki- löitä	Keskim. kuu- kausia	Keski- eläke €/kk	Keski- ansio €/kk	Ansio/ eläke %
Kaikki									
18–29	376	701	693	99	617	6,0	674	673	100
30–39	1 630	1 046	1 004	96	2 375	7,4	1 050	939	89
40–49	4 426	1 116	1 180	106	5 840	8,5	1 118	1 137	102
50–54	5 483	1 142	1 312	115	6 910	8,9	1 147	1 276	111
55–59	11 630	1 143	1 380	121	14 213	9,1	1 158	1 319	114
60–68	45 487	1 680	1 201	71	72 313	7,5	1 662	1 138	68
60–62	11 714	1 228	1 353	110	15 049	8,7	1 223	1 303	107
60–67	45 000	1 677	1 202	72	65 142	7,7	1 645	1 144	70
62–67	37 513	1 770	1 162	66	55 554	7,6	1 729	1 109	64
63–67	33 286	1 835	1 148	63	50 093	7,5	1 793	1 089	61
63–68	33 773	1 837	1 148	62	57 264	7,2	1 802	1 086	60
65–68	21 368	1 877	1 102	59	37 699	7,4	1 866	1 052	56
18–54	11 915	1 105	1 202	109	15 742	8,4	1 110	1 162	105
18–59	23 545	1 124	1 291	115	29 955	8,7	1 134	1 240	109
18–67	68 545	1 487	1 232	83	95 097	8,1	1 470	1 177	80
Kaikki	69 032	1 490	1 231	83	102 268	7,9	1 491	1 171	79
Miehet									
18–29	148	741	816	110	252	5,7	700	759	108
30–39	577	1 136	1 026	90	897	7,1	1 163	948	82
40–49	1 588	1 367	1 251	92	2 168	8,2	1 369	1 215	89
50–54	2 246	1 458	1 411	97	2 952	8,4	1 463	1 384	95
55–59	4 759	1 477	1 532	104	6 025	8,7	1 490	1 468	99
60–68	20 960	2 003	1 386	69	33 644	7,3	1 995	1 299	65
60–62	4 594	1 517	1 410	93	6 080	8,4	1 516	1 374	91
60–67	20 734	1 999	1 387	69	30 314	7,5	1 973	1 304	66
62–67	17 822	2 077	1 377	66	26 414	7,4	2 048	1 289	63
63–67	16 140	2 136	1 381	65	24 234	7,3	2 105	1 284	61
63–68	16 366	2 139	1 379	64	27 564	7,1	2 120	1 280	60
65–68	10 324	2 192	1 330	61	18 224	7,3	2 192	1 257	57
18–54	4 559	1 362	1 287	94	6 269	8,0	1 370	1 251	91
18–59	9 318	1 421	1 413	99	12 294	8,4	1 431	1 364	95
18–67	30 052	1 819	1 395	77	42 608	7,8	1 805	1 322	73
Kaikki	30 278	1 824	1 394	76	45 938	7,6	1 829	1 318	72
Naiset									
18–29	228	676	611	90	365	6,1	657	616	94
30–39	1 053	998	992	99	1 478	7,6	987	933	95
40–49	2 838	976	1 140	117	3 672	8,7	980	1 094	112
50–54	3 237	923	1 244	135	3 958	9,2	932	1 201	129
55–59	6 871	911	1 275	140	8 188	9,3	930	1 216	131
60–68	24 527	1 404	1 042	74	38 669	7,7	1 387	1 005	72
60–62	7 120	1 042	1 316	126	8 969	8,9	1 037	1 259	121
60–67	24 266	1 403	1 041	74	34 828	7,9	1 373	1 012	74
62–67	19 691	1 492	964	65	29 140	7,7	1 452	952	66
63–67	17 146	1 553	924	59	25 859	7,6	1 510	912	60
63–68	17 407	1 553	926	60	29 700	7,3	1 516	910	60
65–68	11 044	1 582	885	56	19 475	7,5	1 569	864	55
18–54	7 356	946	1 149	121	9 473	8,7	951	1 107	116
18–59	14 227	929	1 211	130	17 661	9,0	941	1 160	123
18–67	38 493	1 228	1 104	90	52 489	8,3	1 216	1 065	88
Kaikki	38 754	1 230	1 103	90	56 330	8,1	1 232	1 058	86

3.3 Joulukuussa 2016 tai vuoden 2016 aikana työssä ja eläkkeellä olleet 18–68-vuotiaat
Vanhuuseläkettä saaneet

Ikä vuoden lopussa	Joulukuussa työssä ja eläkkeellä				Vuoden aikana työssä ja eläkkeellä				
	Henki- löitä	Keski- eläke €/kk	Keski- ansio €/kk	Ansio/ eläke %	Henki- löitä	Keskim. kuu- kausia	Keski- eläke €/kk	Keski- ansio €/kk	Ansio/ eläke %
Kaikki									
40–49	48	3 325	5 081	153	55	9,7	3 211	4 916	153
50–54	307	2 860	2 484	87	409	8,2	2 883	2 540	88
55–59	898	2 660	2 288	86	1 087	9,2	2 678	2 344	88
60–68	34 342	1 884	1 164	62	56 746	7,0	1 881	1 063	57
60–62	1 639	2 372	1 339	56	2 298	6,8	2 417	1 354	56
60–67	33 855	1 883	1 164	62	49 575	7,2	1 879	1 064	57
62–67	33 011	1 868	1 154	62	48 404	7,2	1 865	1 053	56
63–67	32 216	1 859	1 155	62	47 277	7,3	1 855	1 051	57
63–68	32 703	1 860	1 155	62	54 448	7,0	1 859	1 052	57
65–68	21 342	1 877	1 102	59	37 565	7,4	1 872	1 048	56
18–54	355	2 923	2 824	97	466	8,4	2 922	2 864	98
18–59	1 253	2 735	2 439	89	1 553	9,0	2 746	2 488	91
18–67	35 108	1 914	1 211	63	51 128	7,3	1 912	1 116	58
Kaikki	35 595	1 914	1 210	63	58 299	7,0	1 910	1 111	58
Miehet									
40–49	36	4 176	4 916	118	41	9,2	4 167	4 748	114
50–54	297	2 912	2 390	82	395	8,2	2 932	2 463	84
55–59	844	2 708	2 309	85	1 018	9,3	2 724	2 360	87
60–68	16 731	2 187	1 406	64	27 559	6,9	2 198	1 280	58
60–62	901	2 529	1 618	64	1 228	7,4	2 558	1 663	65
60–67	16 505	2 185	1 408	64	24 229	7,1	2 190	1 283	59
62–67	15 980	2 171	1 396	64	23 516	7,1	2 177	1 267	58
63–67	15 604	2 165	1 396	64	23 001	7,1	2 170	1 263	58
63–68	15 830	2 168	1 394	64	26 331	6,9	2 180	1 261	58
65–68	10 313	2 192	1 330	61	18 148	7,3	2 201	1 251	57
18–54	333	3 048	2 649	87	437	8,3	3 058	2 700	88
18–59	1 177	2 804	2 405	86	1 455	9,0	2 816	2 453	87
18–67	17 682	2 226	1 476	66	25 684	7,2	2 234	1 365	61
Kaikki	17 908	2 228	1 473	66	29 014	7,0	2 238	1 355	61
Naiset									
40–49	12	772	5 538	717	14	11,0	867	5 304	612
50–54	10	1 338	5 208	389	14	8,9	1 614	4 474	277
55–59	54	1 910	1 959	103	69	8,2	1 924	2 057	107
60–68	17 611	1 596	928	58	29 187	7,0	1 587	861	54
60–62	738	2 181	972	45	1 070	6,1	2 219	895	40
60–67	17 350	1 597	926	58	25 346	7,3	1 589	857	54
62–67	17 031	1 583	922	58	24 888	7,3	1 578	855	54
63–67	16 612	1 571	924	59	24 276	7,4	1 566	856	55
63–68	16 873	1 571	926	59	28 117	7,1	1 567	860	55
65–68	11 029	1 583	885	56	19 417	7,5	1 574	861	55
18–54	22	1 030	5 388	523	29	9,8	1 185	4 932	416
18–59	76	1 655	2 978	180	98	8,7	1 678	3 033	181
18–67	17 426	1 597	935	59	25 444	7,3	1 589	867	55
Kaikki	17 687	1 597	937	59	29 285	7,1	1 588	870	55

3.4 Joulukuussa 2016 tai vuoden 2016 aikana työssä ja eläkkeellä olleet 18–68-vuotiaat
Kaikki työkyvyttömyyseläkettä saaneet

Ikä vuoden lopussa	Joulukuussa työssä ja eläkkeellä				Vuoden aikana työssä ja eläkkeellä				
	Henki- löitä	Keski- eläke €/kk	Keski- ansio €/kk	Ansio/ eläke %	Henki- löitä	Keskim. kuu- kausia	Keski- eläke €/kk	Keski- ansio €/kk	Ansio/ eläke %
Kaikki									
18–29	376	701	693	99	617	6,0	674	673	100
30–39	1 630	1 046	1 004	96	2 373	7,4	1 051	937	89
40–49	4 378	1 092	1 136	104	5 785	8,5	1 096	1 094	100
50–54	5 177	1 040	1 239	119	6 502	8,9	1 046	1 198	115
55–59	10 423	1 011	1 319	130	12 731	9,1	1 026	1 244	121
60–68	10 968	1 029	1 174	114	17 118	8,4	1 048	1 211	116
60–62	9 814	1 032	1 373	133	12 441	9,1	1 054	1 313	125
60–67	10 968	1 029	1 174	114	17 118	8,4	1 048	1 211	116
62–67	4 492	1 013	931	92	8 906	7,9	1 028	1 111	108
63–67	1 154	999	411	41	4 677	6,6	1 029	921	90
63–68	1 154	999	411	41	4 677	6,6	1 029	921	90
65–68	33	878	89	10	540	5,5	951	465	49
18–54	11 561	1 050	1 150	110	15 277	8,4	1 055	1 108	105
18–59	21 984	1 031	1 231	119	28 008	8,7	1 041	1 173	113
18–67	32 952	1 031	1 210	117	45 126	8,6	1 044	1 188	114
Kaikki	32 952	1 031	1 210	117	45 126	8,6	1 044	1 188	114
Miehet									
18–29	148	741	816	110	252	5,7	700	759	108
30–39	577	1 136	1 026	90	896	7,1	1 164	944	81
40–49	1 552	1 302	1 166	90	2 127	8,2	1 308	1 136	87
50–54	1 950	1 236	1 253	101	2 558	8,4	1 243	1 214	98
55–59	3 778	1 208	1 385	115	4 838	8,6	1 217	1 288	106
60–68	4 125	1 248	1 157	93	6 668	8,1	1 270	1 213	96
60–62	3 549	1 262	1 391	110	4 677	8,6	1 281	1 342	105
60–67	4 125	1 248	1 157	93	6 668	8,1	1 270	1 213	96
62–67	1 825	1 222	921	75	3 589	7,8	1 246	1 106	89
63–67	576	1 159	447	39	1 991	6,8	1 239	910	73
63–68	576	1 159	447	39	1 991	6,8	1 239	910	73
65–68	16	1 111	108	10	297	5,5	1 168	491	42
18–54	4 227	1 229	1 174	96	5 833	8,0	1 239	1 134	92
18–59	8 005	1 219	1 275	105	10 671	8,3	1 229	1 207	98
18–67	12 130	1 229	1 231	100	17 339	8,2	1 244	1 210	97
Kaikki	12 130	1 229	1 231	100	17 339	8,2	1 244	1 210	97
Naiset									
18–29	228	676	611	90	365	6,1	657	616	94
30–39	1 053	998	992	99	1 477	7,6	988	933	94
40–49	2 826	977	1 120	115	3 658	8,7	980	1 072	109
50–54	3 227	921	1 231	134	3 944	9,2	930	1 189	128
55–59	6 645	899	1 281	142	7 893	9,4	918	1 220	133
60–68	6 843	897	1 185	132	10 450	8,6	916	1 210	132
60–62	6 265	902	1 362	151	7 764	9,3	927	1 297	140
60–67	6 843	897	1 185	132	10 450	8,6	916	1 210	132
62–67	2 667	870	937	108	5 317	8,1	886	1 114	126
63–67	578	839	380	45	2 686	6,5	867	930	107
63–68	578	839	380	45	2 686	6,5	867	930	107
65–68	17	658	64	10	243	5,4	684	433	63
18–54	7 334	946	1 135	120	9 444	8,7	950	1 093	115
18–59	13 979	924	1 205	130	17 337	9,0	935	1 154	123
18–67	20 822	915	1 198	131	27 787	8,8	928	1 175	127
Kaikki	20 822	915	1 198	131	27 787	8,8	928	1 175	127

3.5 Joulukuussa 2016 tai vuoden 2016 aikana työssä ja eläkkeellä olleet 18–68-vuotiaat
Täyttä työkyvyttömyyseläkettä saaneet

Ikä vuoden lopussa	Joulukuussa työssä ja eläkkeellä				Vuoden aikana työssä ja eläkkeellä				
	Henki- löitä	Keski- eläke €/kk	Keski- ansio €/kk	Ansio/ eläke %	Henki- löitä	Keskim. kuu- kausia	Keski- eläke €/kk	Keski- ansio €/kk	Ansio/ eläke %
Kaikki									
18–29	334	694	605	87	557	5,7	664	567	85
30–39	1 080	1 187	714	60	1 718	6,9	1 184	674	57
40–49	2 489	1 345	753	56	3 647	7,8	1 345	727	54
50–54	2 419	1 365	776	57	3 512	7,9	1 371	772	56
55–59	4 011	1 413	815	58	5 887	8,0	1 419	790	56
60–68	4 495	1 374	656	48	8 326	7,4	1 388	744	54
60–62	3 645	1 437	797	55	5 826	7,8	1 447	836	58
60–67	4 495	1 374	656	48	8 326	7,4	1 388	744	54
62–67	2 055	1 288	519	40	4 409	7,2	1 320	653	49
63–67	850	1 102	348	32	2 500	6,7	1 231	554	45
63–68	850	1 102	348	32	2 500	6,7	1 231	554	45
65–68	29	959	84	9	468	5,4	1 027	398	39
18–54	6 322	1 291	747	58	9 434	7,5	1 297	728	56
18–59	10 333	1 338	773	58	15 321	7,7	1 346	753	56
18–67	14 828	1 349	733	54	23 647	7,6	1 360	750	55
Kaikki	14 828	1 349	733	54	23 647	7,6	1 360	750	55
Miehet									
18–29	134	743	754	101	232	5,5	695	689	99
30–39	440	1 212	806	67	733	6,7	1 240	750	60
40–49	1 009	1 513	808	53	1 500	7,5	1 520	800	53
50–54	1 115	1 519	891	59	1 650	7,6	1 532	895	58
55–59	1 856	1 558	947	61	2 740	7,7	1 568	882	56
60–68	2 288	1 506	707	47	4 151	7,4	1 534	791	52
60–62	1 825	1 572	872	55	2 800	7,6	1 597	898	56
60–67	2 288	1 506	707	47	4 151	7,4	1 534	791	52
62–67	1 096	1 422	570	40	2 281	7,2	1 463	696	48
63–67	463	1 244	374	30	1 351	6,8	1 385	596	43
63–68	463	1 244	374	30	1 351	6,8	1 385	596	43
65–68	14	1 191	111	9	261	5,5	1 244	445	36
18–54	2 698	1 428	839	59	4 115	7,3	1 444	826	57
18–59	4 554	1 481	883	60	6 855	7,5	1 495	850	57
18–67	6 842	1 489	817	55	11 006	7,4	1 509	826	55
Kaikki	6 842	1 489	817	55	11 006	7,4	1 509	826	55
Naiset									
18–29	200	662	503	76	325	5,9	643	483	75
30–39	640	1 169	648	55	985	7,1	1 144	617	54
40–49	1 480	1 230	713	58	2 147	7,9	1 229	676	55
50–54	1 304	1 233	675	55	1 862	8,1	1 238	667	54
55–59	2 155	1 287	696	54	3 147	8,3	1 298	712	55
60–68	2 207	1 236	602	49	4 175	7,5	1 247	698	56
60–62	1 820	1 301	721	55	3 026	7,9	1 312	779	59
60–67	2 207	1 236	602	49	4 175	7,5	1 247	698	56
62–67	959	1 135	459	40	2 128	7,2	1 168	606	52
63–67	387	932	315	34	1 149	6,7	1 047	503	48
63–68	387	932	315	34	1 149	6,7	1 047	503	48
65–68	15	743	49	7	207	5,3	743	335	45
18–54	3 624	1 189	676	57	5 319	7,7	1 190	653	55
18–59	5 779	1 226	684	56	8 466	7,9	1 232	676	55
18–67	7 986	1 229	658	54	12 641	7,8	1 237	684	55
Kaikki	7 986	1 229	658	54	12 641	7,8	1 237	684	55

3.6 Joulukuussa 2016 tai vuoden 2016 aikana työssä ja eläkkeellä olleet 18–68-vuotiaat
Osatyökyvyttömyyseläkettä saaneet

Ikä vuoden lopussa	Joulukuussa työssä ja eläkkeellä				Vuoden aikana työssä ja eläkkeellä				
	Henki- löitä	Keski- eläke €/kk	Keski- ansio €/kk	Ansio/ eläke %	Henki- löitä	Keskim. kuu- kausia	Keski- eläke €/kk	Keski- ansio €/kk	Ansio/ eläke %
Kaikki									
18–29	42	760	1 305	172	61	7,9	741	1 310	177
30–39	550	771	1 530	198	656	8,7	772	1 443	187
40–49	1 893	757	1 603	212	2 146	9,8	758	1 550	204
50–54	2 759	755	1 611	213	2 997	10,1	750	1 551	207
55–59	6 416	759	1 608	212	6 864	10,0	755	1 533	203
60–68	6 477	789	1 537	195	8 802	9,3	790	1 554	197
60–62	6 172	793	1 690	213	6 622	10,2	790	1 614	204
60–67	6 477	789	1 537	195	8 802	9,3	790	1 554	197
62–67	2 440	780	1 290	165	4 502	8,7	789	1 477	187
63–67	305	708	517	73	2 180	6,5	787	1 334	170
63–68	305	708	517	73	2 180	6,5	787	1 334	170
65–68	4	287	134	47	72	5,7	481	957	199
18–54	5 244	757	1 597	211	5 860	9,8	755	1 538	204
18–59	11 660	758	1 603	211	12 724	9,9	755	1 535	203
18–67	18 137	769	1 578	205	21 526	9,6	768	1 543	201
Kaikki	18 137	769	1 578	205	21 526	9,6	768	1 543	201
Miehet									
18–29	14	729	1 284	176	21	7,7	738	1 227	166
30–39	137	889	1 696	191	163	8,6	895	1 586	177
40–49	547	902	1 811	201	632	9,7	906	1 741	192
50–54	835	859	1 713	199	909	10,0	845	1 626	192
55–59	1 924	869	1 788	206	2 104	9,8	856	1 685	197
60–68	1 839	925	1 745	189	2 522	9,2	923	1 768	192
60–62	1 726	933	1 919	206	1 880	10,1	922	1 826	198
60–67	1 839	925	1 745	189	2 522	9,2	923	1 768	192
62–67	730	922	1 498	162	1 311	8,7	933	1 707	183
63–67	113	809	672	83	642	6,8	928	1 568	169
63–68	113	809	672	83	642	6,8	928	1 568	169
65–68	2	..	..	..	36	5,2	581	896	154
18–54	1 533	876	1 742	199	1 725	9,7	871	1 660	191
18–59	3 457	872	1 768	203	3 829	9,8	863	1 674	194
18–67	5 296	891	1 759	197	6 351	9,6	886	1 711	193
Kaikki	5 296	891	1 759	197	6 351	9,6	886	1 711	193
Naiset									
18–29	28	776	1 317	170	40	7,9	742	1 353	182
30–39	413	732	1 475	202	493	8,7	731	1 396	191
40–49	1 346	698	1 522	218	1 514	9,8	697	1 475	212
50–54	1 924	709	1 568	221	2 088	10,1	709	1 519	214
55–59	4 492	712	1 532	215	4 760	10,0	711	1 468	206
60–68	4 638	735	1 457	198	6 280	9,3	736	1 471	200
60–62	4 446	739	1 603	217	4 742	10,2	739	1 533	207
60–67	4 638	735	1 457	198	6 280	9,3	736	1 471	200
62–67	1 710	720	1 206	168	3 191	8,6	729	1 385	190
63–67	192	649	452	70	1 538	6,4	724	1 236	171
63–68	192	649	452	70	1 538	6,4	724	1 236	171
65–68	2	..	..	..	36	6,2	396	1 010	255
18–54	3 711	708	1 539	217	4 135	9,8	707	1 489	211
18–59	8 203	710	1 535	216	8 895	9,9	709	1 478	208
18–67	12 841	719	1 505	209	15 175	9,7	720	1 475	205
Kaikki	12 841	719	1 505	209	15 175	9,7	720	1 475	205

4.1 Vuonna 2016 yhtä aikaa työssä ja eläkkeellä olleet 18–68-vuotiaat
Kaikki eläkettä saaneet

Ikä- vuoden lopussa	Henki- löitä	Keskim. kuu- kausia	Ansiot €/kk				Eläke €/kk			
			Keski- ansio	25% (Q1)	50% (Mediaani)	75% (Q3)	Keski- eläke	25% (Q1)	50% (Mediaani)	75% (Q3)
Kaikki										
18–29	617	6,0	673	180	458	1 034	674	20	704	1 106
30–39	2 375	7,4	939	285	714	1 433	1 050	657	1 014	1 441
40–49	5 840	8,5	1 137	385	912	1 580	1 118	673	1 006	1 449
50–54	6 910	8,9	1 276	491	1 112	1 666	1 147	668	976	1 511
55–59	14 213	9,1	1 319	571	1 199	1 734	1 158	687	964	1 519
60–68	87 324	7,7	1 368	424	1 091	1 907	1 491	808	1 352	1 971
60–62	21 261	8,4	1 555	784	1 451	2 139	1 096	637	894	1 464
60–67	80 061	7,9	1 384	445	1 144	1 942	1 467	786	1 315	1 941
62–67	68 029	7,9	1 371	414	1 076	1 898	1 520	831	1 385	1 993
63–67	58 800	7,7	1 317	388	966	1 849	1 613	921	1 470	2 053
63–68	66 063	7,4	1 299	387	908	1 809	1 634	947	1 494	2 074
65–68	39 347	7,5	1 130	336	687	1 535	1 815	1 128	1 628	2 213
18–54	15 742	8,4	1 162	387	945	1 585	1 110	659	982	1 462
18–59	29 955	8,7	1 240	457	1 086	1 664	1 134	674	973	1 487
18–67	110 016	8,1	1 343	447	1 125	1 855	1 370	742	1 207	1 823
Kaikki	117 279	7,9	1 332	431	1 090	1 833	1 391	756	1 239	1 855
Miehet										
18–29	252	5,7	759	224	592	1 112	700	23	713	1 160
30–39	897	7,1	948	291	662	1 432	1 163	710	1 173	1 618
40–49	2 168	8,2	1 215	374	848	1 667	1 369	784	1 223	1 746
50–54	2 952	8,4	1 384	465	989	1 826	1 463	816	1 336	1 990
55–59	6 025	8,7	1 468	491	1 147	1 934	1 490	844	1 313	2 012
60–68	39 717	7,5	1 537	428	1 139	2 198	1 811	1 019	1 623	2 311
60–62	8 666	8,2	1 695	658	1 478	2 382	1 340	768	1 129	1 819
60–67	36 334	7,7	1 553	447	1 183	2 230	1 783	993	1 592	2 276
62–67	31 401	7,7	1 553	427	1 150	2 212	1 835	1 043	1 646	2 323
63–67	27 668	7,5	1 506	400	1 083	2 171	1 934	1 137	1 719	2 385
63–68	31 051	7,3	1 488	390	1 032	2 132	1 959	1 162	1 742	2 421
65–68	18 902	7,4	1 335	347	822	1 866	2 142	1 316	1 862	2 569
18–54	6 269	8,0	1 251	387	871	1 686	1 370	769	1 234	1 797
18–59	12 294	8,4	1 364	431	998	1 814	1 431	808	1 270	1 892
18–67	48 628	7,9	1 503	443	1 132	2 119	1 688	934	1 510	2 185
Kaikki	52 011	7,7	1 493	429	1 101	2 100	1 714	954	1 537	2 219
Naiset										
18–29	365	6,1	616	127	388	946	657	18	699	1 089
30–39	1 478	7,6	933	276	751	1 433	987	644	936	1 321
40–49	3 672	8,7	1 094	387	953	1 543	980	629	903	1 293
50–54	3 958	9,2	1 201	514	1 167	1 596	932	624	808	1 233
55–59	8 188	9,3	1 216	640	1 221	1 647	930	634	810	1 209
60–68	47 607	7,9	1 232	420	1 058	1 732	1 236	697	1 142	1 695
60–62	12 595	8,6	1 465	921	1 442	2 007	935	580	780	1 205
60–67	43 727	8,1	1 250	443	1 118	1 766	1 217	681	1 105	1 668
62–67	36 628	8,1	1 221	404	1 015	1 707	1 262	705	1 185	1 724
63–67	31 132	7,9	1 155	387	867	1 648	1 341	776	1 275	1 780
63–68	35 012	7,6	1 137	387	811	1 609	1 358	800	1 301	1 801
65–68	20 445	7,6	943	328	602	1 268	1 522	999	1 455	1 917
18–54	9 473	8,7	1 107	387	1 006	1 540	951	623	858	1 269
18–59	17 661	9,0	1 160	483	1 129	1 595	941	628	830	1 244
18–67	61 388	8,3	1 223	450	1 121	1 710	1 131	658	1 003	1 541
Kaikki	65 268	8,2	1 211	433	1 083	1 689	1 148	669	1 034	1 574

4.2 Vuonna 2016 yhtä aikaa työssä ja eläkkeellä olleet 18–68-vuotiaat
Kaikki eläkettä saaneet ilman osa-aika-eläkkeitä

Ikä vuoden lopussa	Henki- löitä	Keskim. kuu- kausia	Ansiot €/kk				Eläke €/kk			
			Keski- ansio	25% (Q1)	50% (Mediaani)	75% (Q3)	Keski- eläke	25% (Q1)	50% (Mediaani)	75% (Q3)
Kaikki										
18–29	617	6,0	673	180	458	1 034	674	20	704	1 106
30–39	2 375	7,4	939	285	714	1 433	1 050	657	1 014	1 441
40–49	5 840	8,5	1 137	385	912	1 580	1 118	673	1 006	1 449
50–54	6 910	8,9	1 276	491	1 112	1 666	1 147	668	976	1 511
55–59	14 213	9,1	1 319	571	1 199	1 734	1 158	687	964	1 519
60–68	72 313	7,5	1 138	365	776	1 570	1 662	1 021	1 538	2 117
60–62	15 049	8,7	1 303	551	1 200	1 734	1 223	743	1 070	1 714
60–67	65 142	7,7	1 144	372	802	1 590	1 645	1 004	1 523	2 099
62–67	55 554	7,6	1 109	347	736	1 536	1 729	1 090	1 587	2 152
63–67	50 093	7,5	1 089	333	700	1 512	1 793	1 151	1 625	2 186
63–68	57 264	7,2	1 086	329	688	1 499	1 802	1 155	1 631	2 197
65–68	37 699	7,4	1 052	313	632	1 391	1 866	1 191	1 670	2 254
18–54	15 742	8,4	1 162	387	945	1 585	1 110	659	982	1 462
18–59	29 955	8,7	1 240	457	1 086	1 664	1 134	674	973	1 487
18–67	95 097	8,1	1 177	387	893	1 616	1 470	841	1 350	1 936
Kaikki	102 268	7,9	1 171	387	866	1 602	1 491	859	1 374	1 962
Miehet										
18–29	252	5,7	759	224	592	1 112	700	23	713	1 160
30–39	897	7,1	948	291	662	1 432	1 163	710	1 173	1 618
40–49	2 168	8,2	1 215	374	848	1 667	1 369	784	1 223	1 746
50–54	2 952	8,4	1 384	465	989	1 826	1 463	816	1 336	1 990
55–59	6 025	8,7	1 468	491	1 147	1 934	1 490	844	1 313	2 012
60–68	33 644	7,3	1 299	368	855	1 831	1 995	1 247	1 798	2 462
60–62	6 080	8,4	1 374	457	1 059	1 889	1 516	930	1 401	2 091
60–67	30 314	7,5	1 304	375	875	1 846	1 973	1 232	1 783	2 435
62–67	26 414	7,4	1 289	358	843	1 829	2 048	1 294	1 824	2 484
63–67	24 234	7,3	1 284	350	832	1 832	2 105	1 342	1 857	2 520
63–68	27 564	7,1	1 280	346	815	1 815	2 120	1 349	1 864	2 541
65–68	18 224	7,3	1 257	324	765	1 733	2 192	1 374	1 903	2 609
18–54	6 269	8,0	1 251	387	871	1 686	1 370	769	1 234	1 797
18–59	12 294	8,4	1 364	431	998	1 814	1 431	808	1 270	1 892
18–67	42 608	7,8	1 322	387	909	1 835	1 805	1 072	1 643	2 301
Kaikki	45 938	7,6	1 318	387	893	1 826	1 829	1 091	1 666	2 328
Naiset										
18–29	365	6,1	616	127	388	946	657	18	699	1 089
30–39	1 478	7,6	933	276	751	1 433	987	644	936	1 321
40–49	3 672	8,7	1 094	387	953	1 543	980	629	903	1 293
50–54	3 958	9,2	1 201	514	1 167	1 596	932	624	808	1 233
55–59	8 188	9,3	1 216	640	1 221	1 647	930	634	810	1 209
60–68	38 669	7,7	1 005	362	727	1 417	1 387	883	1 347	1 831
60–62	8 969	8,9	1 259	641	1 245	1 663	1 037	682	899	1 434
60–67	34 828	7,9	1 012	370	752	1 439	1 373	867	1 329	1 817
62–67	29 140	7,7	952	339	661	1 342	1 452	957	1 403	1 870
63–67	25 859	7,6	912	321	612	1 273	1 510	1 024	1 446	1 896
63–68	29 700	7,3	910	318	601	1 252	1 516	1 027	1 454	1 905
65–68	19 475	7,5	864	304	553	1 119	1 569	1 068	1 497	1 946
18–54	9 473	8,7	1 107	387	1 006	1 540	951	623	858	1 269
18–59	17 661	9,0	1 160	483	1 129	1 595	941	628	830	1 244
18–67	52 489	8,3	1 065	387	880	1 501	1 216	741	1 143	1 642
Kaikki	56 330	8,1	1 058	387	844	1 486	1 232	752	1 169	1 667

4.3 Vuonna 2016 yhtä aikaa työssä ja eläkkeellä olleet 18–68-vuotiaat Vanhuuseläkettä saaneet

Ikä vuoden lopussa	Henki- löitä	Keskim. kuu- kausia	Ansiot €/kk				Eläke €/kk			
			Keski- ansio	25% (Q1)	50% (Mediaani)	75% (Q3)	Keski- eläke	25% (Q1)	50% (Mediaani)	75% (Q3)
Kaikki										
40–49	55	9,7	4 916	1 979	4 657	6 916	3 211	1 715	4 224	4 540
50–54	409	8,2	2 540	568	1 275	3 156	2 883	2 344	2 656	3 156
55–59	1 087	9,2	2 344	506	1 399	3 082	2 678	2 176	2 504	2 992
60–68	56 746	7,0	1 063	304	646	1 435	1 881	1 225	1 702	2 280
60–62	2 298	6,8	1 354	320	667	1 570	2 417	1 983	2 336	2 689
60–67	49 575	7,2	1 064	304	651	1 450	1 879	1 231	1 706	2 282
62–67	48 404	7,2	1 053	303	649	1 440	1 865	1 219	1 685	2 250
63–67	47 277	7,3	1 051	304	650	1 443	1 855	1 210	1 672	2 231
63–68	54 448	7,0	1 052	304	645	1 429	1 859	1 207	1 672	2 236
65–68	37 565	7,4	1 048	308	630	1 387	1 872	1 193	1 672	2 257
18–54	466	8,4	2 864	614	1 455	3 756	2 922	2 320	2 684	3 289
18–59	1 553	9,0	2 488	542	1 420	3 240	2 746	2 220	2 561	3 099
18–67	51 128	7,3	1 116	309	665	1 488	1 912	1 245	1 730	2 325
Kaikki	58 299	7,0	1 111	308	658	1 471	1 910	1 238	1 723	2 320
Miehet										
40–49	41	9,2	4 748	2 050	4 657	6 870	4 167	3 940	4 424	4 833
50–54	395	8,2	2 463	568	1 264	3 049	2 932	2 362	2 659	3 156
55–59	1 018	9,3	2 360	500	1 408	3 138	2 724	2 213	2 530	3 046
60–68	27 559	6,9	1 280	322	789	1 805	2 198	1 417	1 942	2 606
60–62	1 228	7,4	1 663	351	818	1 999	2 558	2 111	2 454	2 883
60–67	24 229	7,1	1 283	324	803	1 820	2 190	1 420	1 942	2 595
62–67	23 516	7,1	1 267	323	800	1 811	2 177	1 403	1 911	2 576
63–67	23 001	7,1	1 263	323	802	1 814	2 170	1 394	1 900	2 565
63–68	26 331	6,9	1 261	320	788	1 800	2 180	1 396	1 905	2 582
65–68	18 148	7,3	1 251	318	759	1 730	2 201	1 379	1 907	2 613
18–54	437	8,3	2 700	614	1 412	3 415	3 058	2 376	2 706	3 308
18–59	1 455	9,0	2 453	541	1 412	3 244	2 816	2 260	2 595	3 144
18–67	25 684	7,2	1 365	334	832	1 883	2 234	1 453	1 991	2 644
Kaikki	29 014	7,0	1 355	331	815	1 857	2 238	1 447	1 986	2 648
Naiset										
40–49	14	11,0	5 304	1 765	4 714	8 059	867	1	591	1 961
50–54	14	8,9	4 474	361	2 637	7 536	1 614	1	848	3 424
55–59	69	8,2	2 057	592	1 385	2 516	1 924	1 653	2 039	2 468
60–68	29 187	7,0	861	292	557	1 144	1 587	1 103	1 521	1 972
60–62	1 070	6,1	895	283	546	1 150	2 219	1 869	2 212	2 511
60–67	25 346	7,3	857	291	558	1 151	1 589	1 110	1 525	1 975
62–67	24 888	7,3	855	290	557	1 148	1 578	1 102	1 512	1 951
63–67	24 276	7,4	856	291	558	1 151	1 566	1 093	1 498	1 933
63–68	28 117	7,1	860	292	557	1 144	1 567	1 086	1 498	1 935
65–68	19 417	7,5	861	301	550	1 116	1 574	1 069	1 500	1 948
18–54	29	9,8	4 932	899	3 670	7 798	1 185	1	1	2 083
18–59	98	8,7	3 033	617	1 506	3 149	1 678	1 267	1 970	2 410
18–67	25 444	7,3	867	291	560	1 156	1 589	1 110	1 526	1 978
Kaikki	29 285	7,1	870	292	558	1 149	1 588	1 103	1 523	1 974

4.4 Vuonna 2016 yhtä aikaa työssä ja eläkkeellä olleet 18–68-vuotiaat
Kaikki työkyvyttömyyseläkettä saaneet

Ikä vuoden lopussa	Henki- löitä	Keskim. kuu- kausia	Ansiot €/kk				Eläke €/kk			
			Keski- ansio	25% (Q1)	50% (Mediaani)	75% (Q3)	Keski- eläke	25% (Q1)	50% (Mediaani)	75% (Q3)
Kaikki										
18–29	617	6,0	673	180	458	1 034	674	20	704	1 106
30–39	2 373	7,4	937	285	714	1 432	1 051	658	1 015	1 441
40–49	5 785	8,5	1 094	383	905	1 560	1 096	672	1 001	1 438
50–54	6 502	8,9	1 198	486	1 106	1 637	1 046	657	928	1 415
55–59	12 731	9,1	1 244	600	1 215	1 710	1 026	664	890	1 387
60–68	17 118	8,4	1 211	539	1 189	1 699	1 048	685	925	1 410
60–62	12 441	9,1	1 313	667	1 271	1 761	1 054	696	932	1 422
60–67	17 118	8,4	1 211	539	1 189	1 699	1 048	685	925	1 410
62–67	8 906	7,9	1 111	441	1 083	1 614	1 028	669	910	1 386
63–67	4 677	6,6	921	344	790	1 501	1 029	652	905	1 385
63–68	4 677	6,6	921	344	790	1 501	1 029	652	905	1 385
65–68	540	5,5	465	124	309	668	951	399	911	1 402
18–54	15 277	8,4	1 108	387	933	1 565	1 055	653	959	1 419
18–59	28 008	8,7	1 173	457	1 090	1 640	1 041	658	925	1 404
18–67	45 126	8,6	1 188	486	1 133	1 663	1 044	669	925	1 406
Kaikki	45 126	8,6	1 188	486	1 133	1 663	1 044	669	925	1 406
Miehet										
18–29	252	5,7	759	224	592	1 112	700	23	713	1 160
30–39	896	7,1	944	291	660	1 430	1 164	711	1 173	1 620
40–49	2 127	8,2	1 136	362	819	1 607	1 308	782	1 204	1 711
50–54	2 558	8,4	1 214	450	962	1 751	1 243	761	1 175	1 687
55–59	4 838	8,6	1 288	500	1 153	1 835	1 217	776	1 125	1 644
60–68	6 668	8,1	1 213	430	1 013	1 789	1 270	822	1 200	1 693
60–62	4 677	8,6	1 342	521	1 179	1 899	1 281	829	1 195	1 712
60–67	6 668	8,1	1 213	430	1 013	1 789	1 270	822	1 200	1 693
62–67	3 589	7,8	1 106	387	846	1 684	1 246	811	1 190	1 645
63–67	1 991	6,8	910	302	684	1 457	1 239	801	1 207	1 649
63–68	1 991	6,8	910	302	684	1 457	1 239	801	1 207	1 649
65–68	297	5,5	491	123	323	710	1 168	684	1 233	1 568
18–54	5 833	8,0	1 134	384	843	1 622	1 239	746	1 168	1 665
18–59	10 671	8,3	1 207	423	970	1 741	1 229	760	1 147	1 657
18–67	17 339	8,2	1 210	425	990	1 761	1 244	784	1 169	1 669
Kaikki	17 339	8,2	1 210	425	990	1 761	1 244	784	1 169	1 669
Naiset										
18–29	365	6,1	616	127	388	946	657	18	699	1 089
30–39	1 477	7,6	933	276	751	1 433	988	645	938	1 321
40–49	3 658	8,7	1 072	387	943	1 538	980	630	903	1 292
50–54	3 944	9,2	1 189	515	1 167	1 596	930	625	808	1 233
55–59	7 893	9,4	1 220	667	1 233	1 656	918	629	796	1 200
60–68	10 450	8,6	1 210	638	1 245	1 655	916	637	818	1 185
60–62	7 764	9,3	1 297	794	1 300	1 702	927	652	830	1 213
60–67	10 450	8,6	1 210	638	1 245	1 655	916	637	818	1 185
62–67	5 317	8,1	1 114	502	1 173	1 593	886	616	798	1 130
63–67	2 686	6,5	930	374	949	1 517	867	598	788	1 101
63–68	2 686	6,5	930	374	949	1 517	867	598	788	1 101
65–68	243	5,4	433	129	291	526	684	178	595	1 044
18–54	9 444	8,7	1 093	387	1 004	1 537	950	624	858	1 268
18–59	17 337	9,0	1 154	486	1 138	1 596	935	626	824	1 242
18–67	27 787	8,8	1 175	539	1 182	1 622	928	630	821	1 224
Kaikki	27 787	8,8	1 175	539	1 182	1 622	928	630	821	1 224

4.5 Vuonna 2016 yhtä aikaa työssä ja eläkkeellä olleet 18–68-vuotiaat
Täyttä työkyvyttömyyseläkettä saaneet

Ikä vuoden lopussa	Henki- löitä	Keskim. kuu- kausia	Ansiot €/kk				Eläke €/kk			
			Keski- ansio	25% (Q1)	50% (Mediaani)	75% (Q3)	Keski- eläke	25% (Q1)	50% (Mediaani)	75% (Q3)
Kaikki										
18–29	557	5,7	567	140	389	877	664	16	669	1 153
30–39	1 718	6,9	674	200	493	972	1 184	792	1 220	1 569
40–49	3 647	7,8	727	227	543	1 045	1 345	933	1 281	1 638
50–54	3 512	7,9	772	286	608	1 148	1 371	966	1 342	1 689
55–59	5 887	8,0	790	324	637	1 166	1 419	1 031	1 395	1 746
60–68	8 326	7,4	744	295	597	1 103	1 388	977	1 372	1 737
60–62	5 826	7,8	836	355	681	1 223	1 447	1 043	1 411	1 772
60–67	8 326	7,4	744	295	597	1 103	1 388	977	1 372	1 737
62–67	4 409	7,2	653	235	505	962	1 320	906	1 316	1 693
63–67	2 500	6,7	554	181	411	775	1 231	798	1 261	1 647
63–68	2 500	6,7	554	181	411	775	1 231	798	1 261	1 647
65–68	468	5,4	398	112	264	554	1 027	452	1 038	1 456
18–54	9 434	7,5	728	233	548	1 060	1 297	883	1 265	1 624
18–59	15 321	7,7	753	261	585	1 105	1 346	936	1 317	1 675
18–67	23 647	7,6	750	273	590	1 105	1 360	950	1 335	1 701
Kaikki	23 647	7,6	750	273	590	1 105	1 360	950	1 335	1 701
Miehet										
18–29	232	5,5	689	207	495	1 066	695	18	698	1 208
30–39	733	6,7	750	236	569	1 078	1 240	747	1 285	1 716
40–49	1 500	7,5	800	247	608	1 139	1 520	988	1 463	1 877
50–54	1 650	7,6	895	341	667	1 279	1 532	1 087	1 505	1 914
55–59	2 740	7,7	882	346	683	1 293	1 568	1 138	1 538	1 937
60–68	4 151	7,4	791	300	615	1 143	1 534	1 082	1 505	1 914
60–62	2 800	7,6	898	350	695	1 275	1 597	1 135	1 549	1 969
60–67	4 151	7,4	791	300	615	1 143	1 534	1 082	1 505	1 914
62–67	2 281	7,2	696	248	557	1 000	1 463	1 024	1 450	1 843
63–67	1 351	6,8	596	197	469	830	1 385	961	1 424	1 814
63–68	1 351	6,8	596	197	469	830	1 385	961	1 424	1 814
65–68	261	5,5	445	97	281	669	1 244	825	1 320	1 669
18–54	4 115	7,3	826	275	621	1 182	1 444	933	1 429	1 833
18–59	6 855	7,5	850	304	638	1 222	1 495	1 010	1 475	1 876
18–67	11 006	7,4	826	301	630	1 190	1 509	1 036	1 486	1 891
Kaikki	11 006	7,4	826	301	630	1 190	1 509	1 036	1 486	1 891
Naiset										
18–29	325	5,9	483	97	337	739	643	14	644	1 119
30–39	985	7,1	617	178	446	920	1 144	820	1 190	1 470
40–49	2 147	7,9	676	211	492	974	1 229	916	1 210	1 483
50–54	1 862	8,1	667	239	548	1 046	1 238	904	1 227	1 498
55–59	3 147	8,3	712	301	604	1 068	1 298	971	1 286	1 592
60–68	4 175	7,5	698	290	578	1 071	1 247	916	1 260	1 558
60–62	3 026	7,9	779	360	671	1 197	1 312	993	1 311	1 595
60–67	4 175	7,5	698	290	578	1 071	1 247	916	1 260	1 558
62–67	2 128	7,2	606	228	454	921	1 168	813	1 182	1 513
63–67	1 149	6,7	503	177	387	735	1 047	672	1 076	1 442
63–68	1 149	6,7	503	177	387	735	1 047	672	1 076	1 442
65–68	207	5,3	335	117	253	411	743	204	673	1 120
18–54	5 319	7,7	653	202	493	965	1 190	864	1 191	1 473
18–59	8 466	7,9	676	233	533	1 018	1 232	902	1 226	1 518
18–67	12 641	7,8	684	250	548	1 034	1 237	907	1 235	1 532
Kaikki	12 641	7,8	684	250	548	1 034	1 237	907	1 235	1 532

4.6 Vuonna 2016 yhtä aikaa työssä ja eläkkeellä olleet 18–68-vuotiaat
Osatyökyvyttömyyseläkettä saaneet

Ikä vuoden lopussa	Henki- löitä	Keskim. kuu- kausia	Ansiot €/kk				Eläke €/kk			
			Keski- ansio	25% (Q1)	50% (Mediaani)	75% (Q3)	Keski- eläke	25% (Q1)	50% (Mediaani)	75% (Q3)
Kaikki										
18–29	61	7,9	1 310	878	1 156	1 662	741	645	743	842
30–39	656	8,7	1 443	998	1 404	1 900	772	604	724	872
40–49	2 146	9,8	1 550	1 091	1 440	1 927	758	572	695	861
50–54	2 997	10,1	1 551	1 119	1 423	1 906	750	588	704	852
55–59	6 864	10,0	1 533	1 169	1 471	1 896	755	596	725	872
60–68	8 802	9,3	1 554	1 185	1 499	1 928	790	615	758	913
60–62	6 622	10,2	1 614	1 241	1 531	1 967	790	620	758	912
60–67	8 802	9,3	1 554	1 185	1 499	1 928	790	615	758	913
62–67	4 502	8,7	1 477	1 118	1 446	1 846	789	608	756	915
63–67	2 180	6,5	1 334	882	1 375	1 822	787	604	758	914
63–68	2 180	6,5	1 334	882	1 375	1 822	787	604	758	914
65–68	72	5,7	957	412	989	1 481	481	81	517	738
18–54	5 860	9,8	1 538	1 092	1 427	1 911	755	584	704	859
18–59	12 724	9,9	1 535	1 137	1 450	1 903	755	589	715	866
18–67	21 526	9,6	1 543	1 159	1 471	1 912	768	599	733	887
Kaikki	21 526	9,6	1 543	1 159	1 471	1 912	768	599	733	887
Miehet										
18–29	21	7,7	1 227	878	1 081	1 639	738	677	737	783
30–39	163	8,6	1 586	906	1 447	2 088	895	638	838	1 080
40–49	632	9,7	1 741	1 113	1 533	2 209	906	651	828	1 050
50–54	909	10,0	1 626	989	1 495	2 101	845	659	808	1 000
55–59	2 104	9,8	1 685	1 191	1 621	2 149	856	677	835	1 037
60–68	2 522	9,2	1 768	1 249	1 712	2 319	923	723	888	1 098
60–62	1 880	10,1	1 826	1 312	1 750	2 326	922	726	889	1 085
60–67	2 522	9,2	1 768	1 249	1 712	2 319	923	723	888	1 098
62–67	1 311	8,7	1 707	1 152	1 667	2 241	933	726	889	1 124
63–67	642	6,8	1 568	910	1 546	2 239	928	703	882	1 147
63–68	642	6,8	1 568	910	1 546	2 239	928	703	882	1 147
65–68	36	5,2	896	405	953	1 540	581	238	658	813
18–54	1 725	9,7	1 660	1 028	1 500	2 137	871	655	814	1 024
18–59	3 829	9,8	1 674	1 117	1 572	2 147	863	669	826	1 030
18–67	6 351	9,6	1 711	1 173	1 633	2 216	886	687	849	1 056
Kaikki	6 351	9,6	1 711	1 173	1 633	2 216	886	687	849	1 056
Naiset										
18–29	40	7,9	1 353	855	1 284	1 671	742	638	770	860
30–39	493	8,7	1 396	1 015	1 391	1 831	731	597	697	830
40–49	1 514	9,8	1 475	1 076	1 413	1 842	697	556	661	785
50–54	2 088	10,1	1 519	1 150	1 406	1 807	709	574	673	793
55–59	4 760	10,0	1 468	1 163	1 427	1 777	711	575	690	810
60–68	6 280	9,3	1 471	1 174	1 447	1 797	736	592	722	847
60–62	4 742	10,2	1 533	1 224	1 474	1 821	739	594	722	849
60–67	6 280	9,3	1 471	1 174	1 447	1 797	736	592	722	847
62–67	3 191	8,6	1 385	1 112	1 394	1 716	729	584	718	846
63–67	1 538	6,4	1 236	869	1 330	1 697	724	585	721	843
63–68	1 538	6,4	1 236	869	1 330	1 697	724	585	721	843
65–68	36	6,2	1 010	453	1 048	1 453	396	57	332	563
18–54	4 135	9,8	1 489	1 108	1 407	1 828	707	568	674	797
18–59	8 895	9,9	1 478	1 141	1 418	1 795	709	572	683	804
18–67	15 175	9,7	1 475	1 156	1 431	1 796	720	579	697	823
Kaikki	15 175	9,7	1 475	1 156	1 431	1 796	720	579	697	823

5.1 Joulukuussa 2016 yhtä aikaa työssä ja työkyvyttömyyseläkkeellä olleet 18–68-vuotiaat työkyvyttömyyden syyn mukaan

Kaikki työkyvyttömyyseläkettä saaneet

Työkyvyttömyyden pääasiallinen syy	Henkilöitä	Keski-eläke €/kk	Keski-ansio €/kk	Ansio/eläke %	Keskim. kuu-kausia
Kaikki					
I Tartunta- ja loistaudit	97	1 067	1 047	98	10,4
II Kasvaimet	1 499	1 218	1 371	113	9,4
IV Umpieritys- yms. sairaudet	498	1 053	1 344	128	10,3
V Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt	9 183	1 079	1 072	99	10,0
VI Hermoston sairaudet	2 499	1 076	1 355	126	10,4
VII Silmän sairaudet	313	1 126	1 325	118	10,1
VIII Korvan sairaudet	207	1 027	1 620	158	10,6
IX Verenkiertoelinten sairaudet	1 863	1 179	1 380	117	9,9
X Hengityselinten sairaudet	383	1 036	1 380	133	10,1
XI Ruoansulatuselinten sairaudet	282	1 121	1 333	119	10,3
XII Ihon yms. sairaudet	201	895	1 245	139	10,2
XIII Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet	13 520	955	1 331	139	10,1
XIV Virtsa- ja sukupuolielinten sairaudet	155	1 104	1 330	120	9,8
XVII Synnynnäiset epämuodostumat	212	1 042	1 174	113	10,5
XIX Vammat ja myrkytykset	1 396	970	1 173	121	9,8
III,XV,XVI,XVIII Muut	644	924	1 541	167	9,7
Kaikki	32 952	1 031	1 264	123	10,1
Miehet					
I Tartunta- ja loistaudit	60	1 231	1 074	87	10,4
II Kasvaimet	488	1 589	1 428	90	8,7
IV Umpieritys- yms. sairaudet	230	1 278	1 323	104	9,9
V Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt	3 027	1 264	1 052	83	9,8
VI Hermoston sairaudet	915	1 300	1 445	111	10,1
VII Silmän sairaudet	146	1 253	1 345	107	10,4
VIII Korvan sairaudet	59	1 291	1 524	118	10,5
IX Verenkiertoelinten sairaudet	1 088	1 335	1 434	107	9,7
X Hengityselinten sairaudet	188	1 202	1 279	106	9,7
XI Ruoansulatuselinten sairaudet	116	1 398	1 449	104	9,9
XII Ihon yms. sairaudet	65	1 099	1 124	102	10,3
XIII Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet	4 670	1 155	1 372	119	10,0
XIV Virtsa- ja sukupuolielinten sairaudet	73	1 300	1 354	104	9,7
XVII Synnynnäiset epämuodostumat	81	1 237	1 320	107	9,8
XIX Vammat ja myrkytykset	750	1 048	1 191	114	9,8
III,XV,XVI,XVIII Muut	174	1 164	1 558	134	9,5
Kaikki	12 130	1 229	1 294	105	9,9
Naiset					
I Tartunta- ja loistaudit	37	801	1 006	126	10,5
II Kasvaimet	1 011	1 039	1 343	129	9,7
IV Umpieritys- yms. sairaudet	268	859	1 362	159	10,7
V Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt	6 156	989	1 082	109	10,1
VI Hermoston sairaudet	1 584	946	1 303	138	10,5
VII Silmän sairaudet	167	1 015	1 309	129	9,9
VIII Korvan sairaudet	148	921	1 658	180	10,6
IX Verenkiertoelinten sairaudet	775	960	1 304	136	10,1
X Hengityselinten sairaudet	195	876	1 477	169	10,6
XI Ruoansulatuselinten sairaudet	166	927	1 253	135	10,5
XII Ihon yms. sairaudet	136	797	1 303	163	10,2
XIII Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet	8 850	849	1 310	154	10,2
XIV Virtsa- ja sukupuolielinten sairaudet	82	929	1 310	141	9,9
XVII Synnynnäiset epämuodostumat	131	922	1 083	117	10,9
XIX Vammat ja myrkytykset	646	879	1 151	131	9,8
III,XV,XVI,XVIII Muut	470	835	1 534	184	9,8
Kaikki	20 822	915	1 247	136	10,2

5.2 Joulukuussa 2016 yhtä aikaa työssä ja työkyvyttömyyseläkkeellä olleet 18–68-vuotiaat työkyvyttömyyden syyn mukaan

Täyttä työkyvyttömyyseläkettä saaneet

Työkyvyttömyyden pääasiallinen syy		Henkilöitä	Keski-eläke €/kk	Keski-ansio €/kk	Ansio/eläke %	Keskim. kuu-kausia
Kaikki						
I	Tartunta- ja loistaudit	54	1 304	561	43	9,9
II	Kasvaimet	809	1 565	1 014	65	8,7
IV	Umpieritys- yms. sairaudet	190	1 467	690	47	10,1
V	Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt	5 789	1 255	704	56	9,7
VI	Hermoston sairaudet	1 054	1 447	765	53	9,9
VII	Silmän sairaudet	135	1 502	716	48	9,6
VIII	Korvan sairaudet	41	1 741	719	41	10,6
IX	Verenkiertoelinten sairaudet	896	1 548	910	59	9,4
X	Hengityselinten sairaudet	170	1 317	888	67	9,9
XI	Ruoansulatuselinten sairaudet	134	1 443	799	55	9,9
XII	Ihon yms. sairaudet	67	1 297	926	71	9,4
XIII	Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet	4 424	1 375	785	57	9,7
XIV	Virtsa- ja sukupuolielinten sairaudet	74	1 392	653	47	9,1
XVII	Synnynnäiset epämuodostumat	91	1 432	686	48	10,1
XIX	Vammat ja myrkytykset	741	1 226	855	70	9,2
III,XV,XVI,XVIII	Muut	159	1 335	915	69	9,1
Kaikki		14 828	1 349	775	57	9,6
Miehet						
I	Tartunta- ja loistaudit	38	1 417	580	41	9,9
II	Kasvaimet	349	1 822	1 138	62	8,1
IV	Umpieritys- yms. sairaudet	121	1 564	708	45	9,9
V	Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt	2 314	1 373	801	58	9,6
VI	Hermoston sairaudet	472	1 619	852	53	9,9
VII	Silmän sairaudet	73	1 559	742	48	9,8
VIII	Korvan sairaudet	20	1 835	689	38	10,3
IX	Verenkiertoelinten sairaudet	606	1 646	960	58	9,4
X	Hengityselinten sairaudet	105	1 437	877	61	9,4
XI	Ruoansulatuselinten sairaudet	70	1 629	916	56	9,6
XII	Ihon yms. sairaudet	31	1 498	1 001	67	10,0
XIII	Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet	2 046	1 523	890	58	9,4
XIV	Virtsa- ja sukupuolielinten sairaudet	43	1 513	582	38	9,5
XVII	Synnynnäiset epämuodostumat	43	1 537	866	56	9,2
XIX	Vammat ja myrkytykset	446	1 284	934	73	9,2
III,XV,XVI,XVIII	Muut	65	1 419	840	59	9,0
Kaikki		6 842	1 489	870	58	9,4
Naiset						
I	Tartunta- ja loistaudit	16	1 036	516	50	9,9
II	Kasvaimet	460	1 371	918	67	9,1
IV	Umpieritys- yms. sairaudet	69	1 298	656	51	10,4
V	Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt	3 475	1 176	638	54	9,7
VI	Hermoston sairaudet	582	1 308	691	53	9,9
VII	Silmän sairaudet	62	1 436	688	48	9,3
VIII	Korvan sairaudet	21	1 651	756	46	10,8
IX	Verenkiertoelinten sairaudet	290	1 342	798	59	9,5
X	Hengityselinten sairaudet	65	1 124	908	81	10,6
XI	Ruoansulatuselinten sairaudet	64	1 240	660	53	10,3
XII	Ihon yms. sairaudet	36	1 124	861	77	8,9
XIII	Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet	2 378	1 247	693	56	10,0
XIV	Virtsa- ja sukupuolielinten sairaudet	31	1 225	748	61	8,5
XVII	Synnynnäiset epämuodostumat	48	1 337	519	39	11,0
XIX	Vammat ja myrkytykset	295	1 138	728	64	9,0
III,XV,XVI,XVIII	Muut	94	1 276	971	76	9,1
Kaikki		7 986	1 229	691	56	9,8

5.3 Joulukuussa 2016 yhtä aikaa työssä ja työkyvyttömyyseläkkeellä olleet 18–68-vuotiaat työkyvyttömyyden syyn mukaan

Osatyökyvyttömyyseläkettä saaneet

Työkyvyttömyyden pääasiallinen syy	Henkilöitä	Keski-eläke €/kk	Keski-ansio €/kk	Ansio/eläke %	Keskim. kuu-kausia
Kaikki					
I Tartunta- ja loistaudit	43	769	1 579	205	11,0
II Kasvaimet	690	811	1 756	217	10,2
IV Umpieritys- yms. sairaudet	308	797	1 716	215	10,5
V Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt	3 396	780	1 651	212	10,6
VI Hermoston sairaudet	1 448	803	1 755	219	10,7
VII Silmän sairaudet	179	836	1 761	211	10,6
VIII Korvan sairaudet	166	850	1 800	212	10,6
IX Verenkiertoelinten sairaudet	968	837	1 786	213	10,3
X Hengityselinten sairaudet	213	812	1 758	217	10,4
XI Ruoansulatuselinten sairaudet	148	829	1 768	213	10,5
XII Ihon yms. sairaudet	134	694	1 403	202	10,6
XIII Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet	9 099	750	1 579	211	10,3
XIV Virtsa- ja sukupuolielinten sairaudet	81	841	1 901	226	10,4
XVII Synnynnäiset epämuodostumat	121	749	1 522	203	10,7
XIX Vammat ja myrkytykset	656	678	1 510	223	10,5
III,XV,XVI,XVIII Muut	487	786	1 728	220	9,9
Kaikki	18 137	769	1 635	213	10,4
Miehet					
I Tartunta- ja loistaudit	22	909	1 815	200	11,2
II Kasvaimet	139	1 004	2 130	212	10,2
IV Umpieritys- yms. sairaudet	109	961	1 972	205	9,9
V Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt	713	912	1 834	201	10,7
VI Hermoston sairaudet	443	960	2 060	215	10,5
VII Silmän sairaudet	74	934	1 891	202	11,0
VIII Korvan sairaudet	39	1 012	1 919	190	10,6
IX Verenkiertoelinten sairaudet	483	942	2 007	213	10,2
X Hengityselinten sairaudet	83	905	1 792	198	10,0
XI Ruoansulatuselinten sairaudet	46	1 048	2 224	212	10,4
XII Ihon yms. sairaudet	34	734	1 232	168	10,5
XIII Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet	2 627	867	1 733	200	10,4
XIV Virtsa- ja sukupuolielinten sairaudet	30	995	2 375	239	10,0
XVII Synnynnäiset epämuodostumat	38	897	1 825	203	10,5
XIX Vammat ja myrkytykset	305	698	1 562	224	10,5
III,XV,XVI,XVIII Muut	111	993	1 950	196	9,9
Kaikki	5 296	891	1 819	204	10,4
Naiset					
I Tartunta- ja loistaudit	21	622	1 332	214	10,9
II Kasvaimet	551	762	1 665	219	10,2
IV Umpieritys- yms. sairaudet	199	707	1 574	223	10,8
V Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt	2 683	745	1 604	215	10,5
VI Hermoston sairaudet	1 005	734	1 624	221	10,8
VII Silmän sairaudet	105	767	1 673	218	10,3
VIII Korvan sairaudet	127	801	1 765	220	10,6
IX Verenkiertoelinten sairaudet	485	732	1 569	214	10,4
X Hengityselinten sairaudet	130	753	1 737	231	10,6
XI Ruoansulatuselinten sairaudet	102	730	1 570	215	10,6
XII Ihon yms. sairaudet	100	680	1 463	215	10,6
XIII Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet	6 472	703	1 518	216	10,3
XIV Virtsa- ja sukupuolielinten sairaudet	51	750	1 630	217	10,7
XVII Synnynnäiset epämuodostumat	83	682	1 386	203	10,9
XIX Vammat ja myrkytykset	351	661	1 467	222	10,5
III,XV,XVI,XVIII Muut	376	725	1 661	229	10,0
Kaikki	12 841	719	1 561	217	10,4

ELÄKETURVAKESKUKSEN
TILASTOJA

Eläkkeellä ja työssä

Tilasto eläkeläisten työnteosta vuosina 2007–2016

Tilastojulkaisussa käsitellään eläkeläisten työnteoa työikäisen väestön keskuudessa vuosina 2007–2016. Julkaisu sisältää tietoja työnteon laajuuden ohella myös työssä käyneiden eläkeläisten keskieläkkeistä ja -ansioista.

ELÄKETURVAKESKUKSEN TILASTOJA

Eläketurvakeskus on lakisääteinen työeläketurvan kehittäjä, asiantuntija ja yhteisten palvelujen tuottaja. Tilastoja-sarjassa julkaistaan tilastotietoja eläketurvan eri alueilta. Tilastot perustuvat eläkejärjestelmän rekisteritietoihin.

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN